ARTĂ, ESTETICĂ, IDEALĂ

Ministerul Instrucțiunii Publice și Securității Sociale

BIBLIOTECA ARTIGAS

Artă. 14 din Legea din 10 august 1950

COMISIA EDITORIALĂ

Dr Edward A Pons Etcheverry Ministrul Instrucțiunii Publice

Devotat John și Pivel

Director al Muzeului Național de Istorie

Dionysius Trillo plătește

Director al Bibliotecii Naționale

Juan C. Gomez Alzola Director al Arhivelor Generale ale Națiunii

Colecție de clasice uruguayene

Din timp. 33

Petru Figari

ARTĂ, ESTETICĂ, IDEALĂ Volumul III

Pregătirea textului de către Angel Rama

PETER FIGARI

ARTĂ, ESTETICĂ, IDEALĂ

Prolog de

ARTURO ARDAO

Volumul III

și, ,——

Institutul Național de Carte

MONTtVlDE®

MONTEVIDEO

I960

IDEALUL

PARTEA A TREIA

Eu

CE ESTE IDEALUL?

Când vorbim despre ideal, va fi ușor de observat că există atâtea moduri de a-l concepe, vom spune, câte sunt care încearcă să-i dea definiția. Cu toate acestea, printre acest grup de semnificații foarte diferite, se poate observa și că există o linie comună, aproape întotdeauna, și este cea care stabilește acest concept ca scop.

Niciun precedent nu ne autorizează să credem că omul trebuie să îndeplinească o anumită „misiune”. Omul trăiește și, trăind, se simte instinctiv obligat să-și caute îmbunătățirea. Acest al doilea termen, această incitare organică care ne face să tânjim după tot mai mult, neîncetat; acest stimulent care ne îngrijorează și ne încurajează; Această aspirație nesățioasă de a îmbunătăți este ideală.

Această dorință unanimă și continuă a exemplarelor speciei, oricât de minuscul este exemplarul, este probabil împărtășită, într-o măsură mai mică, în mod firesc, de întreaga lume organică, deși nu poate fi manifestată într-o manieră atât de neechivocă la speciile inferioare, de aceea în acelaşi fel în care nu se manifestă în acelaşi grad la omul sălbatic, adică la tipul inferior, şi la omul civilizat. Nici unul nu va fi găsit

om care nu aspiră la mai mult decât ceea ce are, deși acolo unde această dorință de îmbunătățire se vede cel mai viu și definit este în extracțiile superioare. Cu cât organismul este mai complex, cu atât își manifestă mai clar evoluția și cu cât a evoluat mai mult, cu atât se vede mai bine că aspiră din ce în ce mai serios. Astfel, spiritele selecte sunt mereu mai dispuse să cerceteze, să investigheze, să descopere noi resurse de acțiune și apărare. Dacă comparăm dorințele unui om vulgar cu cele ale unui om superior, există întotdeauna o diferență notabilă de calitate și intensitate.Spiritul brut, ca și copilul, are de obicei ambiții inferioare.

Omul avansează progresiv în toate domeniile de activitate și, pe măsură ce avansează, descoperă noi căi care pot fi folosite în dorința sa inextingubilă de a-și satisface aspirațiile; Fiecare cucerire îl face să simtă nevoia de noi complementări și așa se transformă și evoluează idealul. Omul este, deci, cel care construieste la nesfarsit idealul.Spre deosebire de ceea ce s-a intamplat cu celebra panza a lui Penelope, daca ni se permite imaginea, s-ar spune ca noaptea simte, din ce in ce mai mult, nevoia sa-si completeze efortul. , iar în zorii noii zile se pregătește să-și continue munca nesfârșită. În acest fel, complotul evoluției este peren brodat și oricât de mult ar încerca fiecare persoană să-și satisfacă toate dorințele cu eforturile sale, nimeni nu a reușit încă, și totul ne face să credem că nimeni nu o va realiza vreodată.

Înțepătura instinctivă este necruțătoare; și aceeași implacabilitate, poate, făcea pe cineva să creadă că idealul ar putea

de a fi absolut, când este, dimpotrivă, relativ și nedeterminat. Extinderea lui este nedefinitul, necunoscutul. Idealul este îmbunătățirea progresivă. Astăzi credem că știm ce ne dorim și ar fi suficient dacă am putea satisface acea dorință care ni se pare concretă și definitivă, să vedem că renaște cu o nouă vigoare, și în multiple moduri, mereu, perpetuu. idealul trebuie să călătorească, nici nu este posibil să-l presetezi. Fiecare persoană tânjește după ten, iar în acea sumă de doruri și eforturi menite să-l liniștească, rezultatul este întotdeauna progres și îmbunătățire, pentru că în cele din urmă triumfă cele mai inteligente inițiative, adică cele mai potrivite pentru a servi nevoile. interesele speciei. În această muncă de selecție constantă, determinată de instinctul organic, care cuprinde conservarea individuală, perpetuarea și perfecționarea specifică, persistă formele cele mai potrivite îndeplinirii legii naturale, iar mai presus de incidente, ale marșurilor și contramarșurilor, dintre cele mai bune. întreprinderi eronate sau greșite care întârzie și accidentează evoluția, rezultatul este invariabil conturat în sensul satisfacerii unui ideal mai pozitiv, mai rațional, și în așa fel încât îmbunătățirea speciei Această sumă de eforturi acționează ca diferitele corpuri ale o armată. Nu toate proiectilele ating ținta și nici toate evoluțiile nu sunt abil sau eficiente; dar victoria iese întotdeauna din combinarea evoluțiilor și loviturilor. Trebuie să ne gândim că omul este făcut pentru a reuși, având în vedere superioritatea care vine odată cu complexitatea mai mare a organizației sale și, în consecință, inteligența sa. Efortul uman, care se realizează

2a prin artă, ca mijloc superior de acțiune, toate tinde să ne îmbunătățească. Eroarea în sine implică o lecție utilă, care, mai devreme sau mai târziu, compensează specia pentru răul pe care l-ar fi cauzat momentan. Din acest motiv, este dificil de prezis consecințele definitive ale fiecărei serii de eforturi, indiferent de natura lor.

Civilizația noastră, arta noastră, formele noastre obișnuite de activitate, și noi înșine, totul este rezultatul unei elaborări lente și foarte complicate, care s-a desfășurat de-a lungul multor mii de ani, în milioane de secole. Vedem și simțim rezultatul, fără a putea descoperi intriga, infinita și variata multiplicitate de factori care s-au reunit pentru a realiza „minunățiile”, adevărate minuni care ni se oferă ochilor, deja prodigioase în sine. , putem spune că strămoșia noastră comună provine din cele mai îndepărtate zile ale preistoriei.Dacă am putea vedea aliniate toate cauzele, subcauzele și accidentele care au intervenit pentru a genera viața de care ne bucurăm, ne-am plăcea și mai profund. decât o iubim, oricât de uşoară şi trecătoare ar fi fost cea a efemerilor care trăiesc să-şi ia zborul, şi am vedea că întotdeauna „merită” să fie trăit şi apreciat.

Dacă am compara starea noastră cu cea a bărbaților din vremuri trecute, care ne fac să visăm atât de mult, - oricât de îndepărtați ar fi ei -, am vedea că îi depășim în așa fel, social, moral, intelectual, politic. iar din punct de vedere economic, că, înainte de invidie, ne-ar inspira compasiune. Cu toate acestea, dorința de progres nu sa potolit, ci dimpotrivă, s-a intensificat. Instinctul, care ne îndeamnă la luptă

si pentru a se imbunatati, sta din ce in ce mai mult, se afirma si se inmulteste, sa ne propulseze spre addante. Omul este atât de nesătuitor în setea de progres, încât nici măcar nu se oprește să sărbătorească victoriile obținute, iar numele celor mai mari binefăcători ai umanității, doar de ieri, sunt deja uitate, în ciuda comemorărilor din bronz și marmură, care în zadar. încercați să le imortalizați în memoria generațiilor, prin astfel de artificii disprețuitoare.

Chiar în acest lucru există o logică pozitivă, subconștientă, care prevalează asupra logicii convențiilor circulante. Niciunul dintre binefăcătorii omenirii, oricât de nerecunoscătoare ar fi fost generațiile care au profitat de eforturile lor, nu și-ar retrage opera tipărită din acțiunea generală. Există în om o astfel de dorință organică de a îndura, de a acționa, de a-și impune propriile idei în marșul evolutiv, care îl obligă să dea tot ce poate pentru a triumfa, dincolo de orice calcul.Nu mă refer, așa cum se va înțelege. , spiritului vulgar, sortit să vegeta întunecat. Cert este că acest efort răspunde la o incitare mai eficientă, cu siguranță, decât mirajul cu care sunt năuciți cei amăgiți, atunci când își bazează calculele pe recunoștința beneficiarilor, care este aproape întotdeauna remarcată prin absența sa, dacă nu întotdeauna.

Ceea ce incită la cercetare și la muncă este instinctul vital ireductibil; Este conștientizarea că nimeni nu are o infertilitate mai devastatoare decât pasivul, inertul cu brațele încrucișate, în timp ce muncitorul, chiar și atunci când s-a îndreptat pe un drum fals, este întotdeauna util, și uneori chiar rodnic, așa cum a fost. cei care au căutat cu

Subliniez cheia mișcării perpetue visate. Este rezultatul cuceririlor și erorilor datorate efortului, ceea ce a documentat și construit civilizația de care ne bucurăm, cu toate poverile și beneficiile ei, cu toate speranțele și dorințele care ne incită. Nu datorăm nimic pasivității.

Ceea ce caracterizează cel mai mult instinctul este sațietatea lui.Dacă omul ar fi să-și realizeze aspirațiile și chiar desfășurarile sale, dacă potrivit miracolelor mistice și metafizice ar ajunge să stea în empirean, întrupat cu cea mai superbă dintre concepțiile sale teiste, cu tot ce am. ar tânji după mai mult. Începea să-și dorească suplimente noi și nesfârșite, cu aceeași ușurință cu care un „gurmand” comandă

cafeaua, și „pousse-cafe”, după ospătul somptuos. Tenul evolutiv al omului nu-i permite niciodată să atingă satisfacerea dorințelor sale: doar moartea potolește acea sete implacabilă de îmbunătățire. Acel dor organic ustura constant, chiar si atunci cand nu stim in ce sens o face. În anumite momente, cei mai mulți dintre noi, dacă am fi întrebați brusc ce ne dorim, nici nu am fi în stare să răspundem, iar dacă ni s-ar fi dat de ales între a frecventa orice perioadă a preistoriei sau una dintre cele viitoare, am ezita, fără să ne dăm seama, năuciți, că în ambele ne-am simți la fel de exorbitanți și, prin urmare, mai puțin bine decât acolo unde ne aflăm.

În dorința noastră de a ne perfecționa, nu ne dăm seama că ceea ce există este cel mai bun, deoarece are suprema maiestate a ființei și este, numai din acest motiv, cu mult peste toate fanteziile care se forjează în jurul imposibilului și, deci, adesea , pentru a realiza bunuri noi, himerice, disprețuim pe

că avem, când lucrul sensibil ar fi să ne bucurăm de ceea ce este și de ceea ce avem, fără a prejudicia căutăm restul pe care îl putem obține. Din cauza unei conștiințe eronate, însă, neprețuitul bine al existenței este ruinat mai des decât se crede. Câți mor fără să-și fi găsit alveola pentru a trăi în realitate! Câți au trăit într-un vis curat!

Care este, deci, idealul?Este aspiratia de a se perfectiona, determinata de instinctul organic in efortul sau de a se adapta la mediul natural. În acest efort de adaptare care se manifestă în atât de multe moduri diferite, scopul este în mod uniform același de a îmbunătăți. Fiecare încearcă în mod egal să se păstreze, să reziste, să învingă, să triumfe; Aceiași care aplică discipline, cei care se mutilează sau se sacrifică în orice alt mod, toți vor să-și îmbunătățească condiția organică, întrucât sunt guvernați de legea propriei structuri. Pentru oricine ar fi, și în fiecare ordine de lucruri, există un obiectiv mai mult sau mai puțin instabil al oportunității. Singurul lucru care persistă, singurul lucru care rămâne neschimbat, este relația omului cu idealul, restul evoluează: omul, idealul, precum și procedurile și resursele pe care idealul le folosește pentru a-și atinge îmbunătățirea. Ceea ce rămâne constant este legea care încurajează realizarea acestei lucrări.

Toate manifestările conștiente ale activității umane converg în marșul lor spre ideal, care este de nestingherit. Nimeni nu știe ce va apărea dacă va fi necesar mai târziu, dar cu toții simțim nevoia să ne îmbunătățim. Este nerezonabil să credem că există un punct terminal în dezvoltarea evolutivă înainte ca viața să fie suprimată de com

deplin Cu aceeași fundație cu care se e conservator sau reacționar astăzi, așa au fost și alții în secolul trecut, și precedentul, și precedentele. Printre locuitorii peșterilor înșiși ar fi conservatori,

iar cei mai mulți ar fi reacționari, poate.Totuși, așa este schimbarea adusă de opera evoluției, încât se pare că toată rudenia dintre acea artă îndepărtată, lăsată la stângaci, orientări oarbe, ar fi fost rupte., iar arta zilelor noastre, îndreptată spre cunoaştere. Este admirabil ceea ce s-a realizat deja în toate domeniile de activitate.

Dacă compari peștera mohorâtă a troglodituluі cu palatul modern, cu zgârie-nori; degustarea unei rădăcini săpate cu unghiile, care se realizează cu o privire îmbufnată, oblică și emoția unei sărbători în oricare dintre zilele noastre; ingeniozitatea cuiva care aruncă un trunchi de copac sau o piatră pentru a traversa o băltoacă, și cea a celor care construiesc superbele poduri moderne, cea a Long Key, de exemplu; stângăcia celui care folosește degetele pentru a număra până la zece și seria agilă și exactă de operații cu care se verifică calculele astronomice, mersul suspect, mai degrabă decât prudent, al omului primitiv și zborurile îndrăznețe ale condorului efectuate de către aviator; și chiar gândirea medievală, scolastică, abstrusă însăși și concepțiile științifice moderne; Dacă se compară toate acestea, se pare că ar exista abisuri radicale și, totuși, nici o singură soluție de continuitate nu este deslușită. În esență, guvernează aceeași lege, aceeași nevoie, același ideal, în esență același care ne încurajează să ne îmbunătățim starea, deși a fost atât de mult îmbunătățită.

Dacă am putea observa enormitatea orbitelor evolutive dintr-o privire, poate am fi capabili să

date întrezări ale măreţiei mult mai surprinzătoare a liniei de parcurs, în care, având în vedere factorii progresivi de acţiune, este poate doar un grad parcurs, chiar dacă ar fi egal ca durată. Un secol este o clipire de ochi în fața timpului și așa ultimul pas, dacă există unul în calea evolutivă, rămâne inaccesibil privirii noastre timide, ca ultimul gând liniștitor care se reflectă în măreția senină. al morților este definitiv ignorat.

II

ARTA, ESTETICA SI IDEALUL

Pentru a clarifica mai bine ideile despre aceste trei entități pe care atât de des le vedem confuze: arta, estetica și idealul, să încercăm să le definim observând modul în care se prezintă privirii noastre.

Traiul, dat fiind tenul nostru, presupune nevoia de a ne perfectiona; cu atât mai mult, necesitatea de a căuta îmbunătățiri constante. De aici, poate, conceptul spencerian al progresului ca transformare a omogenului în eterogen. Din cauza unui cult excesiv al tradiției, această nevoie organică nu a fost suficient confirmată și probabil din această cauză s-a negat superioritatea a ceea ce este util, punându-i

în fața diverse entități abstracte. Este necesar, însă, să ne formăm o proastă idee despre inteligența umană și, în același timp, să închidem ochii la dovezi, să înțelegem că omul, oricât de superior ar fi considerat, trebuie să prețuiască mai puțin ceea ce este mai bun pentru l. Acest lucru ar fi absurd. Dacă arta este o resursă de inteligență, așa cum s-a spus, și dacă ființa umană, atât prin structura sa, cât și prin propriul interes, este obligată să-și caute perpetuu îmbunătățirea, ce poate fi mai logic, mai moral sau mai superior decât el?

să-ți aplici intelectul pentru a-ți îndeplini acea aspirație organică? Nu este o adevărată înălțime a fanteziei să o plasăm într-o situație inferioară celei a altor organisme, chiar pe cele pe care le disprețuiește atât de mult, așa cum ar trebui să facă dacă s-ar înțelege că nu ar trebui să-și folosească inteligența mai mare pentru propriul beneficiu?

După ce a pus întrebarea în acest fel, în acest domeniu al bunului simț simplu, puteți vedea mai bine diferențele și relațiile care există între artă, estetică și ideal.

Hotărât de propria sa natură să-și ridice condiția, omul își folosește arta, care este acțiunea resurselor sale intelectuale, pentru a realiza idealul, adică pentru a-și satisface nevoile, printre care se remarcă nevoia de a-și căuta perpetuu perfecționarea. nevoie congenitală care derivă din propria sa superioritate, elaborată de-a lungul secolelor, de predecesorii săi. Ca o consecință rezultată din efortul pe care îl depune în munca sa de durată de adaptare la mediul său natural, apare și estetismul. Așa că îl vedem evoluând odată cu el, în mod constant, în toate direcțiile mentalității sale. În acea luptă perenă a omului de a-și realiza idealul care înaintează, care înaintează mereu, este locul în care se forjează estetismul, care înaintează și el, la rândul său. A pretinde că definim idealul într-o formă concretă este la fel de neconcludent, atunci, ca și cum s-ar încerca să surprindă frumosul într-un mod definitiv, pentru că ambele sunt modificate fatal odată cu evoluția.

Fiecare om are un ideal în funcție de structura sa și chiar s-ar putea spune că acesta este foarte variabil, deoarece acel ideal este încă transformat pe măsură ce trăiește și luptă, indiferent dacă reușește sau

asta eșuează și la fel chiar dacă vegeta. Acest ideal poate avea o anumită persistență, dar niciodată definitivă, pentru că este expus mereu schimbărilor în procesul evolutiv.În această mizerie de aspirații care sunt realizate, sau nerealizate, estetismul ia naștere în mii de feluri în toate gradele și varietățile sale, ca o consecință a

vicisitudinilor favorabile ale efortului, precum dezamăgirea, dezamăgirea și durerea în adversitate.

Astfel, frumusețea se manifestă în atâtea feluri câte modalități mentale există, atât în liniile generale ale evoluției, cât și în incidențele ei. Este adevărat că noi, din cauza particularităților noastre organice sau psihice, - dacă se poate stabili o distincție în acest sens -, obiectivăm formele propriei relații fizico-psihice și psiho-psihice, atribuind lucrurilor o calitate care doar iese dintr-o relație mai mult sau mai puțin instabilă, așa că numim frumos ceea ce sugerează o stare mentală sau organică în conformitate cu structura noastră, fără să ne dăm seama că această stare este întotdeauna precară, deoarece este un efect al unor circumstanțe multiple mai mult sau mai puțin variabile, și care, din același motiv, nu puteau subzista în afara lor. În felul acesta întrupăm conceptul de frumos în orice, fie într-o idilă sau într-o tragedie, un roman acru sau o comedie jovială, o ironie usturătoare sau un ditiramb care picură cu miere, o pădure cu frunze sau un in solitar, o marmură elenă. , o caricatură usturătoare, o țesătură din fire foarte fine, un set de sunete, o pânză colorată, un colț retras, un oraș, un palat, o colibă cu mușchi, o fabulă pentru copii, sau un vers înfiorător sau o elegie implorătoare, sau un luptă,

o pasăre care cântă, o broască râioasă care pantaloni, . . Concepem femeia ca pe un arhetip al frumuseții și chiar despre acest lucru, care este atât de intim organic, părerile diferă atât de mult încât îi vedem proclamate toate aspectele, de femeia obeză care falsifică farmecul unor bărbați, precum cel al şcolarii, chiar şi cel mai subtil, ca o insectă, ca un emeso. De ce există această disparitate de opinii chiar și într-o problemă atât de banală și nu este mai puțin interesantă și fundamentală din acest motiv? Nu vedem niciun motiv să o explicăm în afara individualismului idealului și, în consecință, a celui al frumosului, pe de o parte, și, pe de altă parte, a celui al evoluției ambelor modalități paralele, al căror paralelism apare în prima, ideal, ca cauză, iar în celălalt, estetismul, ca efect.

Idealul și estetismul, așadar, evoluează în aceleași direcții. Pe măsură ce omul se ridică în efortul său spre ideal, modalitățile estetice se transformă și evoluează, ca o consecință a efortului menționat și, prin urmare, toate estetismele tind să fie raționalizate și, de aceea, de aceea este atât de ușor să confundăm frumosul cu idealul.

Idealul și frumusețea sunt transformate printr-o selecție bazată pe cunoaștere. Pentru ca idealul și frumosul să fie identificat, ar fi necesar ca toată aspirația umană să fi fost realizată. Când știința a fost pe deplin integrată, ideile noastre s-ar fi cristalizat din lipsa oricărei aspirații. Având în vedere tenul nostru intim, concepem acea paralizie totală, în care nu ar mai fi nimic de cercetat sau de sperat, la fel cum noi nu concepem nemurirea, oricât ne-am dori.

Hele atât de înflăcărat uneori. Ambele sunt himere, destul de dezamăgitoare. Acest miraj ne-a făcut să credem că într-o zi frumusețea va mulțumi imediat pe toată lumea și în egală măsură.

Diferența dintre ideal și estetic este ușoară, așadar, din acest punct de vedere. Frumusețea, s-ar putea spune, este un ideal realizat, iar idealul este o aspirație de realizat. Astfel, de exemplu, idealul ar fi ca noi să putem urca și coborî și să alunecăm în aer cu un simplu motor de buzunar, și cu atât mai bine fără el, în voie, ca păsările cu zbor agil; că am putea face să plouă sau să strălucească în funcție de nevoile și dorințele noastre; ca toate relele si flagelurile care ne amenința sa fie eradicate; că ne-ar fi dat să trăim sănătos și puternic și fericiți, pentru mult timp; Dar nu e nevoie de multe, de altfel, pentru ca noi să vibrăm estetic: un curcubeu, o lună plină, un ciripit, un vers, o reminiscență este suficient. Este foarte clar, așadar, că idealul și frumusețea sunt lucruri diferite, precum și că această aspirație de a înainta este superioară contemplației pasive a bivuacului, în care se visează, s-ar spune, la țară, în aer liber. . Devenim emoționați din punct de vedere estetic din orice motiv: este suficient să lăsăm imaginile pe care le-am adunat să curgă într-o dulce evocație, în timp ce cultul idealului ne incită la efortul de cucerire. Aici somnul sedativ cedează raționamentului ascuțit care întreabă, care agită pentru a pătrunde în mister sau pentru a profita de cunoaștere. Tot în acest fel, lauda estetică este oferită ca o satisfacție intelectuală superioară, atât de superioară încât, pe măsură ce necunoscutul se reduce, emoția lasă loc raționamentului. Noi

Ne entuziasmăm pentru că nu știm; În acest sens, s-ar putea spune că visarea este cultul misterului.

Idealul, dacă ar fi abordat metafizic, adică încercarea de a ajunge la proiecțiile absolutului, „presupus", ar presupune imposibilul. S-ar spune că suntem pe calea a ceea ce nu poate fi realizat; dar întrucât nicio cale nu ne oferă. absolutul - printr-o adevărată avere -, dobândim din ce în ce mai mult conștientizarea că nimic nu ne desăvârșește mai mult sau mai util și eficient decât venerarea idealului prin cunoaștere.Există un motiv pentru care absolutul este de neatins.

Această aparentă contradicție se datorează faptului că omul, printr-o iluzie teleologică, s-a gândit că are o misiune „finală" de îndeplinit, în afara celei de a trăi și de a se perpetua, ca toate celelalte organisme cunoscute, căutând, în cadrul resurselor sale naturale, cu cât starea lor se îmbunătățește și din acea iluzie care pare a fi un semn de superioritate, apare eroarea că ne îngrijorăm și ne îngrijorăm să investigăm ce s-ar întâmpla dacă totul ar fi vreodată cunoscut și posibil, în timp ce nu ne facem griji pentru ceea ce avem. sa o facem imediat cat traim.Omul ii place mai ales sa construiasca palate in aer, mai degraba decat colibe pamantesti bune!Este adevarat ca progresul se

impune in asa fel incat omenirea, oricare ar fi dezchizitiile ei metafizice, nu o face. , nici nu poate să adere la ele, în privința „acțiunii sale”, și așa se vede, invariabil, ajustând-o în sens practic, pozitiv, din ce în ce mai pozitiv.

Pe de o parte, deci, vedem pe om aplicandu-si arta la realizarea idealului sau, fara gres, si, pe de alta, putem observa ca, in acest fel,

se bucură în mii de feluri diferite și care, în dorința sa de a trăi și de a se bucura de bunurile existenței, încearcă să se asigure cu cea mai mare acumulare de bucurii estetice; Așa considerăm aceste trei entități: arta, estetica, idealul. S-ar părea că în această luptă nesfârșită, grea, omul își aplică intelectul pentru a triumfa, așa cum își aplică necontenit plămânii și bronhiile pentru a-și menține integritatea organică; în acea muncă răbdătoare, onorabilă, care pare pietonală spiritelor visătoare, la fel cum respirația perenă la care este supus organismul ar putea părea chinul unei ergastulei, dacă ar fi considerată un eșec; În acea luptă veșnică pentru a obține un triumf asupra imposibilului, conform himerelor, pentru că lupta nu este veșnică, chiar acolo omul își găsește alinare în vise sau se bucură de cuceririle sale și, de asemenea, luptă, luptă mereu.

ΠΙ

ACȚIUNEA EVOLUȚIONARĂ ȘI IDEALUL

L OMUL, PRIN ARTA SA, SE INTEGNE LA IDEAL

Pe fondul complexității formelor activității umane, se poate observa că omul și oamenii se îndreaptă invariabil spre realizarea idealului. Astfel, rezultă, pe de o parte, că evoluția direcționează specia spre îmbunătățirea ei și, pe de altă parte, că, pe măsură ce se îmbunătățește, idealul evoluează și se extinde.

Acea lege este respectată în ciuda tuturor. Ea guvernează, oricât de mult se răzvrătește omul; dar este evident, totuşi, că s-ar împlini mai bine şi mai uşor dacă, conştienţi de ineluctabilitatea şi bunătatea de netrecut a acelei legi naturale, am respecta-o şi am urma-o, în loc să-i rezistăm, atât de steril altfel. Datorită acestei legi, toate ramurile artistice, chiar și cele mai puțin potrivite pentru avansare, tind să se conformeze idealului evolutiv și, de asemenea, este motivul pentru care unele progrese, mai mult sau mai puțin vizibile, se realizează întotdeauna în toate formele de acțiune. Totul este folosit în acel marș înainte, chiar și cele mai caracteristice erori. Rămân documentație utilizabilă.

Omul, ghidat de instinctul său, își aplică inteligența în sensul garantării și îmbunătățirii condiției sale și, pe măsură ce avansează, cucerește poziții pentru sine și acumulează, în același timp, o concurență mai mare și mijloace de acțiune mai largi care beneficiază generații care îl urmează; Dar, așa cum am spus deja, oricât de mult ar progresa umanitatea, nu ne putem imagina că va atinge vreodată scopul integral, adică înălțimea aspirațiilor sale, deoarece acestea sunt și progresiste DA bine condiția noastră socială și morală, economică. , politică și intelectuală este incomparabil mai bună decât cea a strămoșilor noștri, totuși gama actuală a aspirațiilor noastre nu este mai mică, în toate sensurile. Așa este progresul realizat, însă, încât orice om din antichitate ar juca un rol lipsit de strălucire în zilele noastre.

Ideile retrospective, care măresc în mod disproporționat trecutul, nu ne permit să apreciem pe deplin progresul realizat, nici beneficiile care decurg din acesta, și de aceea realitatea evoluției ne înșală; înşelăciune în care au căzut şi cei mai eminenţi gânditori. În ciuda a ceea ce aparențe ne determină să înțelegem, se poate observa că toate manifestările de activitate deliberată, ca toate modalitățile mentale, sunt îndreptate nespus spre îmbunătățirea noastră, cu aceeași spontaneitate cu care acțiunea organică tinde spre conservarea individuală. Unul și celălalt converg, atunci. Chestia este că întotdeauna ne urmărim toate dorințele în câmpul instinctiv, în mod esențial și inevitabil, și pe aceeași cale ne îndreptăm energiile, în toate fazele ei. Prin urmare, fiind atât de variat

și aprecierile noastre personale în toate aspectele, pot fi văzute, totuși, ca aplicate cu solicitare și direct pentru a servi organismului, în orice caz, cel puțin în intenția sa. De aceea, este absolut inutil ca alte reguli de conduită să fie proclamate ca fiind superioare, deoarece în cadrul fiecărei acțiuni trebuie să se găsească neapărat măduva instinctivă care guvernează în mod fundamental, ca rațiune de a fi a oricărui organism, întrucât este atât de cerută în individualitate, cât sunt organele esenţiale pentru a trăi: Ar fi, de altfel, o contradicţie totală pentru înţelegerea noastră, adică pentru intelectul nostru însuşi să fie în opoziţie cu instinctul vital. Doar printr-o serie de angrenaje diabolice cu adevărat răsturnate s-ar putea „construi” un asemenea lucru absurd, dacă nu este mai degrabă demolare decât construirea. Cu toate acestea, nu este mai puțin adevărat că filozofii înșiși au făcut uneori tot ce le-a putut pentru a se concepe astfel, în falsă înțelegere că sunt astfel superiori lor înșiși. Este adevărat că aceste elucubrații nu au reușit să-l abate pe om de la respectarea legii naturale, dar au lăsat urme de prejudecăți pernicioase, care ar căuta să dea prevalență unei asemenea aberații asupra legii suverane a naturii în sine, pe cât de favorabilă ea. este pentru om și, în consecință, pentru specie.

Consecințele acestor miraje într-o acțiune continuă, multi-seculară, scapă de orice calcul imaginativ, pentru că ele se manifestă în moduri atât de diverse și au rănit mintea în atât de multe feluri, încât

socoteala tuturor este oferită ochiului de neînțeles, ca un vârtej imens.,

extraordinar de fantastic. Este suficient să spunem că multe consecințe ale celor mai vechi erori cardinale care ne fac să credem că greșim atunci când facem bine și invers, sunt încă experimentate astăzi pentru a ne imagina amploarea pagubelor care au fost cauzate de astfel de vicii conceptuale, atât de fundamentală.

Chiar și astăzi se presupune că instinctul este ceva inferior și că egoismul este ceva și mai rău, că este demn de vină. Pentru a împăca realitatea cu înaltele filosofii, neputând înceta să mai vedem în fiecare moment acei factori naturali inevitabili, intimi, incisivi, decisivi, pentru că sunt congenitali, se face o împărțire între egoismul instinctiv psiho-biologic care este acceptat, nu fără rezerve. , și egoismul moral care este condamnat. O astfel de opoziție radicală, o antinomie, ar putea fi concepută în interiorul propriei individualități indivizibile? Pentru noi, departe de a exista o contradicție, o opoziție, un antagonism, nu este decât o chestiune de cuvinte, întrucât, de fapt, ceea ce se numește egoism moral este o consecință directă a egoismului psiho-biologic, organic; și tocmai acest instinct egoist vătămat este cel care operează evoluția către formele de perfecționare umană progresivă, de ale căror bunuri și favoruri ne bucurăm.

Nimic nu ne încurcă atât de mult, uneori, ca propriile noastre dezchiziții metafizice. Astfel, de exemplu, crezând să înalțe arta, ca mijloc maxim de acțiune, ea a fost desfigurată, ba chiar a fost deprimată. După criteriul dominant, o operă utilă nu poate fi considerată „artistică.” Se pare că dacă poate atinge onoarea de a fi numită „operă de artă” depinde în principal de inutilitatea ei.

Este o onoare la care nici măcar nu pot aspira cei care urmăresc realizarea a ceea ce este mai necesar și mai eficient. Nu este o absurditate mică, totuși, să considerăm că cel mai important și cel mai util este mai puțin.

O operă de artă, în sensul firesc și cel mai potrivit al cuvântului, ar trebui să fie un efort creativ, adică întotdeauna un pas eficient în neexplorat, care sporește fluxul mijloacelor cunoscute în domeniile gândirii și acțiunii. Dar criteriul filozofic în acest sens este atât de arbitrar încât, dimpotrivă, conceptualizează ca superior ceea ce este cel mai puțin util. Apropo, acesta este un lirism nepăsător. O persoană needucată, neînțeleasă în speculațiile filozofice, va face ca oamenii obosiți, care se lasă călăuziți de instinct, plini de înțelepciune; și va încerca, mai presus de toate, să cerceteze utilitatea oricărui obiect care i se oferă; Dar de îndată ce începe să fie metafizic lucid, o direcție greșită fundamentală a ideilor devine

ușoară și, de asemenea, se poate întâmpla, așa cum se întâmplă, ca, în virtutea dovedirii unei false superiorități, ceea ce valorează mai puțin să fie valorificat mai mult.

Condiția primordială a oricărui efort este eficacitatea acestuia, ca mijloc, și utilitatea sa, ca scop. Oricât de inepuizabile sunt aspiraţiile umane, acţiunea trebuie ordonată în sensul satisfacerii lor cât mai bine posibil; iar pentru a face acest lucru, în primul rând, trebuie să urmărească obținerea unui avantaj, a unui beneficiu, care, după cum este de înțeles, va fi cu atât mai indicat cu cât este mai benefic și mai pozitiv. Un idealist, pe de altă parte, crede că acest lucru este prea clar și clar și, prin urmare, scăzut și alege, atunci, să acorde preeminență a ceea ce este mai puțin util. Este că ignoranții, lipsiți de resursele evocate

dvos. Când vede antichități, se limitează doar la a le confirma bătrânețea sau inutilitatea lor, în timp ce intelectualul se predă visului și se îmbătă cu el, înțelegând că acesta este cel mai bun și mai înalt lucru care se poate face.

Dacă trebuie să luăm în considerare conceptul, adică scopul efortului de a aprecia efortul în sine, ca fiind cea mai bună modalitate de a judeca aceste chestiuni, caracterul său superior ar trebui să fie cea mai mare utilitate, și nu faptul că efortul respectiv urmărește. să se scutească de cererea instinctivă, să umple o nevoie secundară de spectacol sau recreere ca calitate cea mai lăudabilă, să o justifice, pentru că așa ceva este absurd. Ce motive ne pot face să presupunem că o statuie, o pictură sau o operă arhitecturală sau muzicală, oricât de admirabilă, sunt superioare operelor de cunoaștere, de exemplu, ale căror proiecții asupra destinelor omenirii sunt atât de prolifice încât este imposibil să le cuprindă direct și beneficii indirecte, indiferent cât de mult ne-am ascuți imaginația?

Totuși, și acum, în plin boom-ul pozitivist, se simte prestigiul care s-a acordat formelor somptuoase atunci când acumularea de bunuri care urmau să fie adunate de omenire pe căile muncii de cercetare, în cultul cunoașterii nu putea. să fie prevăzut. , și când s-a așteptat atât de mult, deși fără rezultat, în alte moduri.

Se pare că numai cei de prisos ne-ar putea imuniza de stigmatul prozaic și josnic a ceea ce este necesar și util, pentru a ne ridica deasupra speciei inferioare; dar nu se realizează că nu putem scăpa de una sau de alta, oricât am încerca. Singurul lucru care se schimbă, însă, este modul de a te aprecia.

nevoia sau utilitatea. Astfel, de exemplu, Schiller a spus: „Omul este complet numai când joacă”; iar Guyau afirmă, în opoziţie: "Omul este complet numai atunci când lucrează. Ceea ce constituie superioritatea

omului asupra animalului, a omului civilizat asupra sălbaticului, este munca". În ambele cazuri, „necesitatea” și „comoditatea” sunt în egală măsură presupuse: doar aprecierea lor diferă.

Pe de altă parte, nu există nicio îndoială că niciuna dintre aceste două afirmații nu este corectă, deoarece ignoră un fapt fundamental, și anume că omul nu este niciodată complet, deoarece este o entitate evolutivă, care tinde să fie completată perpetuu, fie prin muncă sau prin extindere.

Din cauza unui concept fals, consolarea este considerată de prisos, adică inutilă, chiar dacă este singura formă de odihnă mentală în starea de veghe. Pasărea și insecta care cântă sau trilează, trăiesc chiar în momentul în care își folosesc energiile pentru a trăi, în același mod în care trăiesc oamenii când se răspândesc, scutiți de enormitatea poverilor și necazurilor pe care le acumulează asupra lor înșiși, mai mult decât oricare altul.nimic erorile filozofilor și moraliștilor lor, așa cum trăiesc atunci când se străduiesc și disperă să producă. Ocupația și timpul liber sunt, așadar, două elemente de valoare relativă, care servesc în egală măsură omului, și astfel munca este la fel de inadecvată atunci când trebuie să ne odihnim, precum relaxarea când trebuie să muncim.

Prin urmare, este arbitrar să se stabilească preeminența absolută în favoarea muncii sau a relaxării, deoarece depinde de fiecare oportunitate dacă ar trebui să i se acorde prioritate unuia sau celuilalt, după caz.

sau pur și simplu util. Nici Guyau, nici Schiller, atunci când au în vedere munca și jocul cu un criteriu atât de exclusivist, nu au ținut cont de relativitatea deplină a ambelor extreme. Și nu numai că omul este la fel de incomplet atunci când recreează și se joacă ca atunci când lucrează, dar chiar dacă tinde să se completeze prin muncă și odihnă, dacă termenii în care se pune întrebarea astăzi nu se schimbă, se presupune că nu se va desăvârși niciodată. fi completat, în sensul dat acestui cuvânt.

Acele concluzii atât de contradictorii și exclusiviste se datorează unilateralismului cu care ambii au abordat observarea faptelor.

Regula fundamentală la care trebuie să o respecte toate eforturile este aplicarea activității în cel mai potrivit sens nevoilor fiecărei etape, ale fiecărui moment.

Indiferent de câte ori ne gândim la această întrebare, se va dovedi întotdeauna, pe scurt, că omul, ca și alte organisme cunoscute, încearcă să obțină cel mai mare număr de elemente favorabile pentru a se susține în cel mai bun mod posibil. Singurul lucru care îi depășește este inteligența lor, deși aceasta, prin faptul că este imaginativă, i-a dus adesea pe rătăcire. De aceea poate fi văzut adesea conspirând împotriva lui însuși, în urmărirea oricărui scop: putere, bogăție, nemurire etc., dar deducând din aceasta că nemurirea, bogăția sau

puterea sunt mai importante, că viața însăși este o culme a aberațiilor. . Oricum ai privi, viața este condiția fundamentală și este scopul căruia, pe scurt, se aplică energiile prin propria ignoranță. Cât timp individul durează

realitatea, o contemplăm în orice fel, fie că muncim, fie că ne relaxăm sau ne rugăm, chiar dacă prin pierderea conștientizării acestei realități, pierdem astfel cele mai pozitive beneficii ale ei.

Din momentul în care se exprimă individualitatea, începe acest „cult al existenței”, care se dezvoltă într-un proces de constructivitate până când ajunge la apogeu, iar apoi se reduce zi de zi, clipă de clipă, până se epuizează. Nu trăim doar Ei bine, viața este problema care ne îngrijorează în orice moment, fie conștient, fie inconștient.Instinctul veghează mereu, iar uneori uităm această realitate deplină, când nu suntem conștienți de ea, intoxicați de o aspirație nesățioasă de Așa că avarul , și acumulatorul de milioane, trăiesc orbiți de mirajul succesului, întotdeauna succesul relativ, și adesea schimbă sfârșitul, care este existența, la mijloc, și mijloacele, care este munca. , în final. Acești oameni care se presupune că a fi atât de practic, rănit de mania după aur, trud în toate ceasurile, lupta necontenit, ca niște prizonieri, și disprețuiește intim pe cel care, mai normalizat, se uită vreodată la culoarea cerului, de vreme ce înțeleg că nimic nu este de aşteptat de la o asemenea contemplare. Aceia nu trăiesc; S-ar spune că susțin existența, existență care ar fi imposibilă pentru cei care tind să se bucure de forme de recreere în alte orizonturi de estetisme mai deschise și mai normale. Inutil să spunem că nu este viața să privești nori, dar, în opinia noastră, asceza care respinge orice expansiune ca fiind inutilă este la fel de inadmisibilă precum lirismul oamenilor practici care acumulează mai mult decât au nevoie, deoarece

fie că este puterea sau aurul, fie cel al filosofilor care consideră superioare manifestările mai puțin utile, cum ar fi mângâierea și fastul, de exemplu. Toate acestea sunt extreme la fel de vicioase.

Nu este mai puțin adevărat că, fie că se cultivă ceea ce se consideră practic, fie că lirismul visătorilor, se vede întotdeauna, pe de o parte, că idolul intim este viața, adică propria individualitate, în toate ei. direcții și cu toate nuanțele sale, și din acel sământă de eforturi pe cât de diferite, pe atât de disciplinate de instinctul matriceal, idealul progresiv se naște, la fel ca în grădină, prin efortul constant al sevei vitale care, prin diferite înseamnă, aspiră să predomine, apar flori și fructe.

Fiecare apreciază calitatea și bunătatea recoltei în felul său; Totuși, realitatea, în liniile sale largi de evoluție, își face selecția în favoarea celor mai buni, iar acestea, adică cele mai potrivite scopurilor vieții naturale, sunt cele care durează. Dacă ne uităm de

acolo, vom vedea că nu există flori sau fructe ca cele ale cunoașterii, cu atâta influență cât au și trebuie să aibă asupra destinelor umane, tocmai pentru că le favorizează.

În acest labirint, mai aparent decât real, este, așadar, unde resursa de acțiune și resursa de odihnă sunt selectate, neîncetat, după un ghid infailibil, cel al instinctului, care urmărește să adapteze organismul la mediul său natural; și, în cele din urmă, cultivatorul relaxării renunță la poziția sa de preeminență față de cea a muncii, - deși ambele sunt respectabile -, deoarece aceasta din urmă vine să satisfacă o nevoie primordială: viața, și contribuie la îngăduirea omului pentru propriile plăceri de muncă. precum și

să-i adapteze la aspirațiile lor crescânde, de nestins, inepuizabile, de neatins, de irealizabil. Astfel, omul merge necontenit, prin arta sa, în căutarea realizării unui ideal care crește pe măsură ce se realizează.

Meritul unui efort artistic constă, așadar, în eficiența lui în slujirea omului, a speciei umane, sau mai bine zis, în dublul său scop de a trăi și de a se perfecționa; iar dacă ar trebui să punctăm cea mai merituoasă operă de artă, ar trebui neapărat să ne înălțăm la nivelul în care s-au obținut cuceririle care într-un mod mai pozitiv au îmbunătățit starea omului, până în punctul de a permite expansiunea estetică. , mângâierea visului amețitor pe care își propune să-l rivalizeze și să-l precede. Geniul poate apărea în toate domeniile de activitate și în grade diferite, dar în același timp, că trebuie să apreciem valoarea unui efort, este necesar să judecăm, în primul rând, utilitatea acestuia, iar în al doilea rând, entitatea sa; iar dacă ar fi să le clasificăm într-o clasificare, ar trebui să ținem cont de eficiența cu care au servit omenirea, începând întotdeauna cu ceea ce este mai necesar.

Autorul unui tablou, al unei sculpturi, al unei sonate, al unui templu etc., este numit geniu, ca și persoana care descoperă o lege, o relație constantă, o ordine a fenomenelor, un procedeu nou sau o resursă. sau orice altceva care ne poate lămuri sau ne poate servi și, din moment ce geniul poate apărea în orice ramură, constatăm că este întotdeauna dificil să-i stabilim ordinea de prioritate; dar, indiferent de felul în care ar trebui apreciate, este clar că cei mai potriviți la preeminență sunt cei care

mai mulți au contribuit la cunoaștere, și nu cei care au contribuit doar la alinare. Adevărații binefăcători ai omului sunt cei care au contribuit cu ceva în sensul că ne ghidează, facilitându-ne evoluția spre ideal; Cele mai mari genii, în opinia noastră, sunt falsificatorii de idei, la nivel pozitiv, care este locul în care se bazează progresul uman, acel progres care tinde să-i facă pe toți membrii speciei să

participe la bunurile cucerite, astfel încât viața să fie un bun estimabil pentru toată lumea, și nu doar pentru câțiva, așa cum se întâmplă cu culturile somptuoase.

Oricum ar fi, este instructiv să observăm că, în timp ce gânditorii și moraliștii dezvăluie, încercând să adapteze realitatea la punctele lor de vedere, umanitatea, pe de altă parte, încearcă să se adapteze naturii și vieții. Se pare că cei analfabeti au fost cei care nu pierd din vedere traseul adevărat. Chestia este că ei aplică instinctul, direct, pentru a se frea cu realitatea, în loc să se întoarcă în regiunile idealiste ale himerei, să o ignore. Ce anume nu a fost arbitrat pentru a abate omul din calea lui?

Lucrurile, din fericire, sunt aranjate în așa fel încât legea naturală să fie îndeplinită în ciuda tuturor; Cu toate acestea, nu este mai puțin adevărat că am fi realizat mult mai mult dacă efortul ar fi fost depus pentru a-l respecta și a-l exalta, nu doar pentru a-l cunoaște. Ce n-ar fi făcut inteligența umană dacă nu ar fi părăsit planul activităților pozitive! . .

[36]

ARTĂ, ESTETICĂ, IDEALĂ

IL ARBITRARITATEA EFORTULUI EMOTIONAL

În cadrul orbitei sentimentale, unde se formează, ca exemple extreme, de la misticul contemplativ, care se identifică cu viziunile sale în extaz, până la autoritarul, războinicul, care ar face pe oameni și popoare să marcheze ritmul în ritm de tobă.militar; In cadrul acestor doua modalitati extreme, unde apar toate nuantele intermediare, efortul se caracterizeaza prin arbitrariul lui.Ca si in domeniile idealizarii, care este generatoare de inflorire sentimentala, ne lasam purtati fara control de capriciile mentalitate care a modelat tradiția, prevalează măririle regresive, deoarece individualitatea noastră este tocmai forjată în trecut este opera ei.

De aceea, cultiştii tradiţiei rezistă intim oricărei încercări inovatoare, care, în mod necesar, „rectifică” formele de acţiune consacrate, şi de aceea, la analiza convenţiilor cele mai acceptate, se găseşte întotdeauna intriga celor mai prejudecăți îndepărtate.Ce este obișnuit, dacă nu ceea ce a fost adoptat ca cel mai bun mijloc de acțiune de către strămoșii noștri?Ei bine, atunci: spiritul științific, raționalizat!, care se răspândește chiar și în cele mai tradiționaliste societăți, se străduiește să îndrepte acea acumulare de practici străvechi, pentru a adapta mai bine omul la societate, iar primul la scopurile ei naturale.

În acea ciocnire de idei și aspirații determinată de scopul comun de a asocia mai bine, care se manifestă pretutindeni, chiar și în cele mai culte orașe, - care denotă că nu a existat

[37]

PEDRO FIGARI

a adoptat o formulă rațională constitutivă – antagonismul părților este de așa natură încât pun chiar în discuție, reciproc, buna credință a adversarului.

Este cu adevărat lent, procesul evolutiv în idei; Este lent până la disperare. Mirajele trecutului încă orbi și seduc până și pe cei mai selecti intelectuali. Majoritatea sunt încă orbite de legenda pâlpâitoare, pe care literatura s-a străduit să o mențină, orbită, la rândul său, de ditirambul precedent. Dacă s-ar putea scăpa de acel obstacol sugestiv care ne inhibă chiar și din motive structurale; Dacă cineva s-ar putea ridica la cel mai înalt punct al terebrarii libere, raționale, pentru a privi de acolo, poate s-ar vedea un set de erori și contradicții, unele dintre ele uluitoare, care prevalează, ca riturile, după legea obiceiului. S-ar vedea, printre altele, de exemplu, că popoarele cele mai civilizate în sine păstrează încă un atașament cu totul ilogic față de străvechiul panaceu al violenței, care presupunea arderea și uciderea în o sută de moduri diferite, pentru a coexista mai bine. Și acesta nu este singurul lucru care ar trebui să ne surprindă.

În centrele sociale superioare, „Apașul”, de exemplu, trăiește încă visând la glorie, la propria sa glorie. De asemenea, găsește o modalitate de a obține un loc pe Olimp consacrat pentru păstrarea memoriei martirilor credinței, sau că al marilor războinici, adică singurul Olimp care s-a putut construi;numiți-l, unde se obișnuiește să aloce, uneori, un mic colț și celui mai binefăcător geniu științific.Ajutat de stimuli multipli, apașul, la rândul său, aspiră, amintirea admirativă a posterității, iar cel mai rău este

care o cucerește cu ușurință, Care dintre acei muncitori neobosite care îmbătrânesc în căutarea unei formule științifice, a ocupat atât de viu atenția lumii ca criminalul Bonnot, de exemplu? Se vede deci bine că tot în această chestiune, ca în vremurile îndepărtate ale lui Erostratus, este de ajuns să faci o mare atrocitate pentru a fi nemuritor. Condiția este ca isprava să fie monstruoasă; restul nu conteaza.

Și ne poate surprinde această realitate umană? Nu, pentru că sunt și mai voluminoase în această zonă. Națiunile moderne trăiesc corodate de nevoia de echipe și armate care absorb resurse mari, care, deși sunt capabile să distrugă tot ce a fost construit cu răbdare pe planetă și tot ceea ce trăiește pe ea, sunt, de asemenea, supuse unei pasivitati a paraziților, care ar seamănă cu paralizia, dacă nu ar fi războaiele coloniale și marile manevre: singurele supape de evacuare pentru această acumulare fără precedent de gaze distructive.

Totul se încadrează în câmpul emoțional: neplauzibil, nepotrivit și chiar contraproductiv. Acolo, eliberat la întâmplare de vechile idealizări, și cu resurse moderne, totul poate ajunge în egală măsură la admirația noastră, și totul poate fi la fel de magnific: forță, asuprire, crimă, absurditate. În acel regat arbitrar, cel mai scandalos este căutat cât mai bine. DACĂ s-ar face o evidență a inconsecvențelor predominante, s-ar încerca o acțiune ușoară, chiar dacă de durată. Ne

este greu să vedem totuși toată enormitatea contradicțiilor predominante, pentru că tot ceea ce este consacrat prin obicei ni se pare superior și indispensabil, tocmai din motive structurale, ereditare, care, dacă nu ar fi așa, ar fi evident pentru noștri. ochi, ca mon

defecte, aberațiile care, conform logicii naturale, opresc evoluția umană; iar violența, pe care autoritarii își pun toate speranțele, s-ar oferi ca cel mai înalt vârf, acolo sus.

Tocmai în matrițele ideologiei ancestrale este necesar să căutăm cauza care împiedică cel mai mult înflorirea raționalității, dacă vrem să o reducem.Este în persistența vechilor moduri de a idea, unde trebuie să pătrundă bisturiul disector, dacă vrea să găsească rădăcina acelui rău tenace care transcende secolele și care permite ideilor troglodite să ajungă în zilele noastre și să se plimbe cu ochelari mari în mașini și avioane, chiar în secolul XX. Este în admirația necondiționată și neîntrebată a trecutului, unde este convenabil să cercetăm, să vedem de ce violența este încă foarte apreciată, în ciuda eșecurilor sale repetate. Pentru ca urechile omului să scadă cu cinci centimetri, au trebuit să treacă mii și mii de secole; dar au coborât. Pentru a disloca anumite idei, este necesar și mai mult. Credința în violență este una dintre ele.

Încă se crede sincer, de mulți, de cei mai mulți, că fără acest element nu există ordine sau siguranță posibilă, iar această aberație este susținută de autoritari în toate stilurile imaginabile, cu toată convingerea. Astfel, de exemplu, revenind la deja ilustrul Bonnot, al cărui noroc a făcut să vibreze toate cablurile pământului, se crede că fără avertismentul zgomotos (îngrozitor pentru burghezii inofensivi!), viața fericitilor locuitori ai Parisului se afla în Pericol. Trebuie recunoscut, totuși, că, în loc să-i trateze pe acești oameni rătăciți ca pe niște eroi dezamăgiți, au fost supuși, de exemplu, la dușuri reci, într-un

loc puţin frecventat, entuziasmul lui pentru comiterea unor crime răsunătoare avea să se reducă în curând. Deocamdată nu s-ar baza pe stimulul buletinelor informative amănunţite, pentru ei slăvitoare, din moment ce ştiu că sunt devoraţi atât de slujnicele, cât şi de cei mai îngâmfaţi oameni din lumea întreagă, plini de emoţie, care le mulţumeşte intim, şi astfel aceştia. „notabilitățile” sinistre trezesc admirația, dacă nu invidia, a creierului întunecat al tuturor continentelor

Imaginații expuse contactului letal de opinii și comentarii care nu sunt niciodată exprimate la fel de abundent și absurd ca aceste motive, iar atunci când se informează despre utilizări sociale atât de prost în concordanță cu concluziile formulate de progresul științific, rămân

fără să știe. de ce.rămîne Nici chiar tinerii care sunt educați nu mai știu ce să creadă.

Dacă aceşti cultişti ai crimei „glorioase” nu au mai multă vină, uneori, decât aceea de a nu avea o busolă călăuzitoare în mijlocul confuziei de idei, nici măcar un singur motiv inhibitor,_ pentru că nimeni nu a avut grijă să le furnizeze. , societatea, în schimb, care, pentru că este condusă de cei mai pregătiți, ar trebui să demonstreze o oarecare superioritate, chiar dacă se află în exercițiul propriei apărări, tot recurge la specificul inofensiv al sărmanilor noștri buni buni: călăul. Cu acest personaj sumbru, care datează din preistorie, și eșafodul, care seamănă cu acele sperietoare cu care păsările se familiarizează, ca să le vadă, și se cocoțău pe ele să cânte, sau să se zgârie, dacă sunt prădătoare, le place să-i intimideze pe cei care nu mai au nicio legătură care să-i leagă de altă viață decât o serie de mizerie întunecată, fără ecou, și la un moment dat

instructiv, dacă nu pur ciudă, și se vede că până la urmă apașii ajung să-și bată joc de instrument și de călău, și până merg să-l caute să-i taie capul, nu fără să-i facă să plătească scump, uneori. Dacă se pocăiesc, este prea târziu pentru ca societatea să beneficieze de asta.

Pare un efort irosit de a dori să-i comprima pe cei fără de inimă, pe cei supărați, pe cei disperați, pe cei supraexcitați de teroare, înainte de a-i fi măcar liniștiți; Cu toate acestea, ei vor să fie îndemnați să respecte societatea opunându-și inumanității sau mâniei cu represalii sângeroase și chiar răsunătoare. Vom vedea acum ce rezultate obțin noul agent nihilist, dinamita. Este necesar să recunoaștem că, în ordinea utilizărilor emoționale, acestea persistă uneori ca de neînlocuit. aceleași idei pe care strămoșii noștri le-au falsificat uneori când erau preocupați de alte chestiuni mai dificile decât de falsificarea ideilor.

Este clar că atunci când problema socială este pusă în domeniul opresiunii, mai degrabă decât în cel al cooperării, în cadrul echității, folosirea forței și a aparatului ei este esențială. Opresorul, oricât de priceput ar fi, nu poate convinge pe asuprit decât prin forță sau amenințare; dar este necesară impunerea în mod pozitiv? Noi credem că nu, cel puțin ca o regulă fundamentală de conviețuire, și ar fi cu adevărat singular dacă cea mai inteligentă ființă de pe planetă ar trebui să folosească cele mai brutale mijloace pentru a trăi în societate și a se bucura de viață. Violența este un reziduu de barbarie care, datorită obiceiului, ni se pare

o nevoie. Celebrul explorator englez Livingstone a trăit printre canibali africani, lipsiți de apărare și săraci, și a fost totuși respectat, și chiar iubit, tocmai pentru că nu a folosit forța sau amenințarea; Pe de altă parte, un alt explorator, tot englez, Stanley,

care avea prea multă încredere în forța de persuasiune a explozivilor, a fost nevoit să ducă bătălii și bătălii pentru a trece printre triburile africane.

Odată stabilită pacea socială și politică, internă sau externă, în afara oricărei echități, se intră în arbitrar, unde ordinea este o aparență, o ficțiune, deoarece este simularea ordinii prin forță. Nu este doar un antagonism radical al opiniilor, care nu ar fi suficient, ci un antagonism radical, aproape vital, al intereselor. Și este surprinzător că în epoca microscopului, a telescopului, a serurilor, a zborului, a minunilor mecanice, a radiografiei și a procedurilor atât de ingenioase care ne permit să întrezărim, să întrezărim imensitatea lumilor, ei nu au putut vedea aici, pe micuța noastră insulă — am spune o peșteră, dacă n-ar fi a noastră — lucruri atât de clare și simple. Astfel, în timp ce eclipsele și fenomenele seismice sunt prezise, alunițele noastre cele mai mari, uneori aproape la fel de mari ca planeta însăși, nu sunt observate; iar pe lângă lucruri splendide, se vede altele de o opacitate a întunericului, regrete stupide și chiar cruzimi sălbatice ale unui pigmeu african în mijlocul unor acte superbe, nu doar declamații sentimentale, aceleași care fac să cadă șosetele proștilor, la ascultare. lor.

Nu există o relatare judicioasă a ceea ce servește și a ceea ce nu servește omului și speciei. În loc să aderăm la dorințele raționale, ne permitem

seduși încă de promisiunile sentimentului, fără să-și dea seama că nu pot scăpa de proclamația, care este linia lor de plutire, și astfel, de-a lungul secolelor, străvechile conflicte și consecințele lor persistă, de durată. Nu există suficientă încredere în raționament.

Când intri în domeniul emoțional, intri în domeniul arbitrarului. „Quelques notes de musique”, spune Moreau de Tours când discută despre iluziile senzoriale ale hachich, „plongent dans d’infinies délices”; și acesta este ceea ce caracterizează cel mai mult câmpul emoțional. Așa cum câteva note muzicale sunt suficiente pentru a încânta, suficient. , Uneori, de asemenea, un cuvânt, o grimasă, o privire, pentru a provoca stări mentale chiar la antipozii încântării. Există totul în acea via. O disproporție uluitoare guvernează logica emoțională și același lucru, poate,

Acesta este ceea ce îi conferă un asemenea prestigiu, încât majoritatea oamenilor încă mai cred că viața ar fi lipsită de orice farmec dacă visul bătrânilor ar dispărea.

himere mărunte și astfel deliciul fericirii este retrogradat.

fie in domeniile cunoasterii, unde exista si surse foarte bogate, alea, da, foarte bogate, pentru

propriul farmec, fecioare, se poate spune, în timp ce libate cu ardoare în sânii flasci, de

fabula Atâta este obsesia visului fabulos, atâta este dorința de a vâna monstrul înaripat în domeniile iluziei retrospective, absurde, ale poveștii tradiționale deformate în mii de feluri, încât nu se observă că acolo, de obicei, nu exista altceva decat usorul fluturat efemer al propriei elucubratii este surprins, inchis, pe scurt, intr-o cutie osoasa care masoara doar cativa centimetri, aceasta orbire este asa, spunem noi, incat nici nu se opresc.

[44]

ARTĂ, ESTETICĂ, IDEALĂ

Sunteți forțat să luați în considerare poezia încă imaculată a unei peșteri troglodite, nu numai a inițierii formelor de viață sau a faunei și florei, așa cum au dezvăluit cercetătorii răbdători, sau fosila multimilenară, unde misterul fertilizator al viselor. cu amestecuri capabile să surprindă cea mai fantastică imaginație.

Dacă nu ar fi faptul că secretul acestei fascinații a himerei se află în propria noastră structură, modelată tocmai în matrițele trecutului, un asemenea boom extraordinar nu s-ar putea explica în aceleași momente în care raționalitatea îndeplinește adevărate minuni, dacă acest cuvânt poate fi folosit.fără a intra în haosul supranaturalului.

Tocmai acea disproporție a cauzei la efect care caracterizează regnul îmbătător al emoției, aceeași care îi trădează inferioritatea, este ceea ce constituie marele ei titlu, printre legionarii visului. Sa nu ne ocupam de cei care au gusturi joase si vulgare. Am văzut două dintre cele mai selecte spirite, Guyau și Sergi, pierzându-se în acele domenii ale himerei: cine ar putea susține că în acel domeniu se află la adevăratul lor nivel intelectual? Acolo, departe de a manifesta excelența intelectului, se evidențiază predispoziția înnăscută de a comunica cu eroare, cu bizarul, cu neplauzibilul, cu autocontradictoriul. În acest domeniu al iluziei, romanul fantastic încântă la fel ca ficțiunea teatrală, poezia lirică, pictura, statuia, pandantivul, bibelotul, autograful, pânza sau cartea sau arma antică, un sunet, tonul violet al un reflector asupra unei dansatoare, care seamănă cu o zeiță, așa cum o descrie imaginația celor mai îndepărtați strămoși ai noștri.

[Patru cinci]

PEDRO FIGARI

Fiecare în felul lui își aplică buzele însetate de vis pe muștiucul narghilea îmbătătoare. Aceiași oameni care și-au acumulat avere în urma lipsurilor și care, poate, nerenunțând la un dolar, au fost uneori cruzi, vor și ei să viseze și, pentru a face acest lucru, plătesc sume mari fără ezitare, expuși să nu atingă acel râvnit. desfătare, și chiar să fii înșelat, ca sălbaticii, cu mărgele.

DA, deși cercetările au făcut atât de multe realizări care transformă imaginea orientărilor inteligenței, visătorii continuă să viseze la aceleași lucruri ca înainte. Astfel, de exemplu, vechile pânze plumboase, fumurii, opace sunt apreciate, în timp ce impresionismul

tinde să fixeze aspectele perpetuu trecătoare ale spectacolului cromo-cinemato-grafic al naturii, iar arhitectura cu greu observă că se aprind altele noi.„lampi” , după cuvântul lui Ruskin.Culticii din trecut ar dori să se întoarcă, cât mai bine posibil, pentru a comunica cu fabula orbitoare.

Când „noua artă” a început să bată din aripi, ca o pasăre care se pregătește pentru un zbor lung, a fost primită așa cum se primește ordinul de a se trezi dimineața. Ce spun! Mi s-a părut cea mai mare nebunie. Nu a fost chiar bănuit.că sub acei șerpi răsuciți și chinuiți sufla o briză proaspătă, dătătoare de viață, poate aceeași care îi făcea pe acești șerpi înșiși să se zvârcolească și capabili să lumineze creierul febril al celor mai leneși dormitori.Acea briză, originară din regiuni. de cunoaștere, Fără îndoială, a început să-i provoace pe cei care au închis ochii să continue să vorbească cu fabuloasele muze, iar astăzi efectul produs este surprinzător.

să vadă acum contemplând cu contemplaţie acelaşi lucru pe care înainte îl considerau pur şi simplu scandalos şi grotesc. Este întotdeauna aceeași poveste.

Acuareliștii englezi, precum maeștrii din Barbizon și alți o sută care au fost nevoiți să renunțe la pânzele lor pentru o farfurie de linte, ca inovatori, dacă ar învia, știind cât de prețuite sunt pânzele lor, ar crede că lumea a înnebunit. . Și unii dintre ei au putut chiar să vadă această schimbare uimitoare.

În acea vâslă ciudată de antinomie emoțională, unde driadele sunt încă atașate de arborele lor, în timp ce centaurii plini de spirit galopează de-a lungul pantelor abrupte, cu aceeași logică cu care europenii dansează „cake-walk” în cozi și mănuși albe, machicha, sau dansul apașilor, și în care daltonicul spune „verde”, plin de convingere, când ceilalți spun „roșu”, iar poeții cântă „papagalului” verde al lamelor noastre, adică la fel ca cei lumești denigrează, în care mahomedanul se simte renaște când muezinul îl cheamă de la moschee, în timp ce budiștii râd de el, acolo vom vedea și mulțumind lui Dumnezeu pentru binele foarte disprețuit.În acea împărăție, sunt ai noștri.strămoși care stăpânesc, reînviind în noi înșine.Evocându-i, ei, care adormă în adâncul ființei noastre, se ridică și defilează fosforescent în fața ochilor noștri uimiți, făcându-ne să vedem cele mai extraordinare lucruri.Poate printr-un efort evocator, Pot o viziune arhi-preterită a pithecanthropus loquacios, a prosimianului însuși poate, a lemurianului, încă se redeschide. Acolo, în acele domenii, totul este la fel de logic și posibil.

Acea cruzime sălbatică, felină, care ne face să ne dorim o armă când trece o pasăre pe lângă noi, acel fruct.

sentiment intim pe care îl trăim atunci când spargem un obiect inutil cu o zdrobire sau, uneori, când ucidem o insectă inofensivă, sau distrugem o plantă, din pură plăcere, acel respect religios pentru necunoscut, pentru mister; acea semireligie pe care ne-am predat vrăjitoarelor în copilărie, cea care încă ne mai face să rătăcim când vedem pântecele gălbui ale ofidienilor pe care holginei și ghicitorii le afișează în ferestrele lor mohorâte; acea credulitate superstițioasă care ne face să stăm cu atenție improbabilului, miracolelor, faptelor imposibile, gesturilor cele mai pregnante ale celor mai fantastice personaje: tot acel detritus nedefinit și indefinibil care se formează în paturile cele mai adânci ale individualității noastre, Ca și straturile geologice se așează una peste alta, este terenul în care emoția este cel mai adânc înrădăcinată și este în aceeași plantă unde înflorește și cea mai rafinată plăcere estetică a visului, datorită unei culturi aparte.

III. SUPERIORITATEA IDEI

Ne aflăm, se poate spune, în punctul în care idealismul sentimental cedează demonstrațiilor rațiunii. După etapa plină de evenimente parcursă pe calea speculativă, omul se întoarce, dezamăgit, la cultul Realității, pentru a găsi acolo o cazare mai bună.

Este instructiv de observat că nimic, nici măcar mirajele miraculoase în sine, nu a reușit să-l miște pe om din centrul său de greutate: instinctul, care îl îndeamnă să trăiască și să-și îmbunătățească starea în mediul său natural. Chiar dacă sub dictatele

concluzii speculative viața a fost, uneori, o valoare neglijabilă, dar asta nu înseamnă că ea a încetat să mai fie prețuită, iar în acumularea de aspirații diverse, s-ar putea oricând, și se poate observa, că fiecare persoană își caută propria bucată de pământ, deși în moduri diferite: încântare lumească; cultul mușchiului, pentru plăcerea organică; cultul inteligenței, pentru plăcerea brainstorming-ului; putere, pentru dorința somptuoasă, pentru pasiunea de a domina, de a impune; aur, pentru facilitatile pe care le ofera etc., etc.; Dar sunt încă puțini cei care prețuiesc viața însăși, deși în afara ei totul este negație.

Reacționând împotriva dezamăgirii care a fost produsă de eșecul vechilor idealisme, pe cât de dovedite, pe atât de ineficiente; În confuzia generală de opinii care caracterizează momentul actual de tranziție, mai mult decât orice, poate, revoluționar, pe de o parte se cântă psalmi carității, păcii, fraternității, asceza aferentă, iar, pe de altă parte, imnuri poftioase către epicurean. individualism, la forță, la mușchi, la aur. Se pare, în anumite momente, că s-a pierdut orice direcție și că nu se știe ce să facă.

Toate aceste extreme le considerăm la fel de inacceptabile.Să nu vorbim despre perorațiile sentimentale, care sunt atât de deschis în conflict cu realitatea.În același timp, când sunt recitate, se observă că acțiunea este complet în contradicție cu ele. În același timp în care

sunt proclamate fraternitatea, caritatea, pacea și respectul pentru viață, marile șantiere navale și ateliere naționale se străduiesc să construiască mașini de război; În același timp în care se pledează pentru castitate, este reglementată și prostituția; în acelaşi timp în care sacrul

inviolabilitatea a ceea ce aparține altora, întregul efort conspira cu o mie de artificii împotriva proprietății; Pe de o parte, jocurile de noroc sunt sever condamnate de idealismul moraliștilor, precum și de lege, iar pe de altă parte, jocurile de noroc se manifestă sub toate formele, atât pe furiș, cât și sincere, și chiar oficiale.

Legile și preceptele morale ignoră uneori complet cerințele organice și par să încerce să se impună ca forme de croitorie. În loc de a avea tendința de a ordona activitatea naturală,. Ei ar dori să-l abată de la canalele sale normale, chiar dacă este în opoziție deschisă cu natura însăși, ale cărei legi, da, sunt sacre și inviolabile. Este adevărat că, în mijlocul convențiilor arbitrare ale oamenilor, care țin societățile într-o stare de rebeliune latentă, forțată, inevitabil ca o recul, se va observa întotdeauna că reacțiile apar ca o supunere nesfârșită față de realitate. , și astfel vedem eșuând în cele din urmă orice încercare de deformare a naturii, bazată pe o inexorabilitate de necăzut. Întrucât totul este natură, inclusiv noi, cum am putea realiza absurditatea de a o contracara?

Oricât de superioare s-au părut răzvrătirile sentimentale, în fiecare zi se vede mai clar triumful ideației, îndreptând omul, prin convingere și prin convingere, așa cum este organic, pe calea realității. Vechile idealisme se risipesc toate ca negura. Idealul firesc, mai pozitiv și, prin urmare, imbatabil, înlocuiește toate fanteziile, una după alta. În cadrul societăților umane, indiferent de nivelul lor de cultură, se poate observa că toate reformele sunt selectate în cadrul legii imuabile, tinzând

de a se adapta mandatelor sale, și ceea ce părea a fi o aspirație exagerată în această direcție, apare din ce în ce mai clar ca o promisiune, dacă nu ca o realitate, printre rețeaua de convenții capricioase pe care le-a trasat ignoranța strămoșilor noștri, doar pentru ca, în același fel, cele din zilele noastre să fie îndreptate, una câte una, de generațiile care urmează. În ciuda strălucitoarei aurii literare cu care se arată acele viziuni fuliginoase transmise nouă de tradiție, încă tremurând, pe cât de pline de fervoare, pe atât de groază față de teribilele legende seculare, toate spiritele se simt din ce în ce mai independente atunci când experimentează beneficiile raționamentului liber, și sunt gata să se bucure de avantajele cunoașterii raționale. De aceea, dezchizițiile idealiste, în ciuda faptului că sunt atât de acreditate, au trebuit întotdeauna să cedeze rațiunii, și mai mult în fiecare zi.

Observând ceea ce se întâmplă în procesul evolutiv, se observă, pe de o parte, că predomină formele raționale, iar, pe de altă parte, că elucubrațiile emoționale înseși sunt integrate cu raționament care le rectifică fără greș și, în același timp, Făcând. deci, ele adapteaza omul si societatile din ce in ce mai strans la realitate pe latura ideologica, asa cum se intampla in tot ceea ce este material.Acest fapt constant demonstreaza, intr-un mod de nerefuzat, superioritatea ideatiei, care triumfa si rezista asa, in toate domeniile, fie în cele ale acțiunii, fie în cele ale gândirii.

Toate formele selective, pe întreaga scară organică, sunt guvernate de un plan rațional. Acest factor, deci, ne este oferit, pe de o parte, ca codelege.

[51]

PEDRO FIGARI

rău insurmontabil, și, pe de altă parte, drept cea mai benefică lege. Ce mai este necesar pentru a-l respecta și, de asemenea, a decide să-i susținem acțiunea benefică?

Tocmai vieții trebuie cântat marele imn, și rațiunii, care ne asociază cu natura și ne permite să ne bucurăm de atât de mult bine.

Dacă idealizările pot contribui, la rândul lor, la munca de selecție și perfecționare, trebuie să fie cu condiția ca ele să exalte ceea ce ne înalță, și nu ceea ce ne oprește și ne paralizează. Cultul vechiului, doar pentru că este vechi; la aur, ca putere; la mușchi, în afara ideii, în afara idealului care ne face independenți și ne eliberează, este mai rău decât eronat, inconducător și chiar contraproductiv, așa cum ar fi să aplici energie pentru a reduce un torent care devastează și care, atunci când devastează, nu pentru că aduce doar pierderea efortului, ci și descurajare. Idealizările luxului de dragul luxului, adică pentru ostentația vanității noastre, care nu este niciodată atât de goală ca atunci când este afișată; idealizările puterii, ca înclinație spre asuprire; de muncă, ca mijloc de a da o zi largă micilor noastre pasiuni, toată această zgomot înalt, lăudăros și strident, departe de a ne folosi, este tulburătoare și dăunătoare, prin aceea că ne abate de la calea firească care ne conduce spre obiective mai raționale și mai raționale.înalt, din același motiv.

Aurul, de exemplu, atât de apreciat și râvnit, este foarte departe de a fi un agent minunat al progresului și prosperității. Ce este aurul, pe scurt? O resursă, ca oțelul, ca mușchiul, ca praful de pușcă, care poate servi atât de bine pentru a

[52]

ARTĂ, ESTETICĂ, IDEALĂ

muncă generoasă parcă pentru infamie. Așa cum mușchiul se aplică pentru a-și extrage comorile de pe pământ, cu aceeași docilitate, înjunghie un pumnal în spate. În afara ideii căreia i se aplică și ideea însăși în afara raționalității, ele sunt valori arbitrare.

Ideile, deci, ideile care vizează cunoaștere, sunt marile pârghii, marile motoare ale progresului. O descoperire, o verificare științifică, este suficientă pentru ca aurul, mușchiul, oțelul, ideea, totul să fie puse la mila lui, ca un sclav. Raționamentul este agentul, restul se predă lui ca un braț executant, în cele mai bune cazuri. Datorită rațiunii, forța, forța însăși, s-a supus.Statele moderne, încărcate cu mașini de sacrificare, rămân imobilizate ca Hercule transpirat, sub greutatea propriilor arme și armuri, atât de copleșite de efortul pe care îl fac pentru a-și păstra tencuiala, la fel de mult. pe măsură ce fac pentru a nu răni. Armele sunt astăzi mai mult un motiv diplomatic decât o resursă de acțiune, în afara simulărilor și a întreprinderilor ușoare de dominare, desfășurate de o „întentă”, de parcă ar fi vorba de un episod de manevre.Acei uriași lei cu coame zgomotoase își arată colții. şi ghearele, şi ei răcnesc, dar le este greu să se lanseze într-un corp la corp de muritor.Aceasta este lucrarea raţiunii.Aceasta merge, pas cu pas, fără greş, înfăptuindu-şi lucrarea de echitate, care este înţelepciunea.

Emoționalul se îndoiește întotdeauna de efectele raționamentului și înțeleg că uneori același lucru care s-a întâmplat în vremurile străvechi poate fi reprodus. Ei așteaptă mereu reapariția vremurilor vechi. Nativ din trecut, iubitori impecabili

conștienți de ceea ce a fost, ei cred intim că dezchizițiile raționale se prăbușesc toate în fața aroganței pasiunii umane, instinctă și, deci, „valori respectabile”; dar nu observă că, mărind astfel aroganța pătimașă, se referă la propriile pasiuni, în în aşa fel încât schimbă conversaţia de îndată ce li se vorbeşte despre respectabilitatea pasiunilor celorlalţi.Ei raţionează într-un mod cu adevărat unic.Li se pare că Parisul, ca om, şi deci sclav al patimilor sale. trebuia să-l posede pe Helena, în schimbul războiului însuși, fără să bănuiască că înfricoșătoarele sale legiuni l-ar putea descuraja cu ușurință de la întreprindere.Pentru a desăvârși astfel de minuni, este suficient ca conștiința să fie informată și încetul cu încetul este informată.

Aurul însuși a fost domesticit. Acum nu este complet contractat de mândria și capriciile stăpânului său. Dimpotrivă, tone sunt deja investite în asigurarea educației și în lucrări de utilitate publică, ceea ce echivalează cu a spune că este supus idealurilor rațiunii. Cel mai mare lux al miliardarilor este munificitatea lor: oferirea oamenilor de școli, biblioteci, case de bătrâni și spitale, pentru a nu-și pierde considerația. Ce schimbări s-au produs! Luxul în sine, fiind atât de impunător, începe să evolueze spre confort, având în vedere că luxul pur ostensiv începe să fie chiar de prost gust. Vechiul, în loc să fie o chestiune de închinare necondiționată care se plătește prin genuflexiuni, tinde să fie o documentare instructivă, s-ar spune ca fosilele, dacă nu ar fi ireverent.

Au dreptate aristocrații când spun că nu mai poți trăi. Potrivit poveștilor antice, cel

prinții și milionarii seamănă cu semizeițe dedicate dulceții sarcini de a savura primele fructe pe care puterea și aurul le oferă și astăzi, deja, în timp ce magnații moderni și Croesos trăiesc copleșiți de însăși forța puterii lor sau de greutatea aurului lor, așa cum războinicii de altădată gemeau sub armura lor bogat cizelată, ţăranii săraci cântă, liberi de povară, în colibele lor.

Ar putea fi ceva mai rațional și mai logic decât toate acestea? Marii acumulatori, cei care vor să adune mai multe provizii și mai multă putere decât au nevoie, devin victime ale acestui exces de previziune, așa cum se întâmplă adesea celor care mănâncă mai mult decât este necesar. Chiar și savanții înșiși simt uneori inconvenientul excesului. Cele mai reci și mai calculatoare spirite însele, de multe ori, din cauza oricărei erori, sunt orbite de strălucirea înșelătoare a unei idealizări unilaterale, exclusiviste și defectuoase, pierd firul călăuzitor al ideației și ni se oferă deja ca niște texturi amăgiți, în timp ce Se presupune că sunt băuturi spirtoase practice de cea mai bună calitate.

În niciun sens nu este recomandabil unilateralismul în domeniul ideologic, dacă specializarea poate fi; și în nici un sens nu este convenabilă supraposedarea necontrolată a bunurilor, care transformă binele într-o povară supărătoare, deși se presupune că este atât de demn de invidie. Este în echilibrul facultăților și în stadiul liber al acțiunii unde se folosește efortul firesc, cel mai profitabil și sănătos, mai ales când puterile executive de avansare au asistența unui controlor critic atent.

Deasupra versurilor, mai puțin generos decât

ceea ce par, pe de altă parte; Deasupra forței, mai puțin puternic decât se presupune, domnește instinctul, deși este încă deghizat în ceva de nespus, deși predomină, uneori, cu adevărată ferocitate, chiar și sub omiliile beatifice înseși, dulci ca Mierea. Aproape că s-ar putea afirma că în favoarea acelor declamații care denigrează instinctul ca element inferior, fiind, așa cum este, „necesar”, și respectabil din același motiv, se insinuează în o mie de moduri insidioase, cu artificialitate, dublu înfricoșătoare. , pentru că surprinde și trădează .

Este inutil, așadar, să ne străduim să deformăm natura, mai rău decât inutil, este fără sens. Oricât de mult s-ar lăuda fraternitatea, vom numi mereu vreme bună când ne udă cartofii înaintea vecinului nostru.

A existat o încercare de a îndepărta omul din natură, fără să-și dea seama că el este supus legilor acesteia ca o insectă, ca un grăunte de nisip. S-a crezut că pentru om, având în vedere natura sa excepțională, este mai puțin să nu se supună legilor naturale decât să se sustrage de

la o ordonanță și de fiecare dată când s-a încercat o încălcare, trebuie să se fi simțit consecințele cele mai regretabile. Omului, căruia, datorită propriei sale structuri, chiar îi este greu să gândească, când plouă abundent, că la câțiva kilometri depărtare strălucește un cer senin; Omul, care vede bucuria ca ireverență dacă este trist, sau tristețea dacă este fericit, a fost făcut să înțeleagă că este o ființă extraordinară în natură și că poate scăpa de comenzile instinctive, atunci când nu există putere, nici măcar. persuasiune, capabilă să ne facă să parăm, pentru o clipă, mai puțin superiori decât este tot ceea ce ne interesează. Între timp, se urmărește să-și impună propriile criterii

restul, ca de netrecut, în ordinea filozofică, morală, religioasă, politică, economică, uneori cu cel mai mare arbitrar, și chiar cruciade se întreprind în acest sens și, de asemenea, campanii militare perfecte; Aceasta se numește civilizație, chiar dacă predicarea se face prin gura armei. Ceea ce ne este personal, ceea ce ne interesează, ni se pare superior în acest fel!

În această mizerie enormă de prejudecăți și aberații, implicate, identificate cu noi ca structura noastră, care este tradițională, la fel, ideația tinde să deschidă un gol peste tot, și astfel predomină, concretizând un adevăr. Nu este muşchi, nici energie, nici aur, ei bine, marea forţă: este raţiunea. Ea este cea care face toate progresele. Este suficient să se confirme o lege naturală, un fapt general în realitate, pentru ca progresul să se impună ca nevoie de completat.

Arta umană, pusă în slujba orientărilor sentimentale, a ajuns la toate grosolăniile. Se poate spune că a servit la explorarea celor mai false căi. De acolo, este adevărat că s-au învățat multe lecții utile, dar este și adevărat că lecția maximă învățată este aceea că în afara realității, și în afara cunoașterii, ca ghid sigur de adaptare la mediul natural, nu este nevoie. să mai aştepte.Ce dezamăgiri şi contraste. Ghidul emoțional nu ne-a indicat vreo cale fermă, stabilă, în acel efort peren pe care organismul îl face pentru a adera la mediul său, și dacă nu ar fi motivul că instinctul motivează, oricât de mult visează imaginația; Dacă nu ar fi fost acel regulator suveran, nu ar fi existat de multă vreme urme de om pe planetă, dacă ar fi putut lăsa doar unul fără el. Atât de solicitant este acest egoist denigrat,

că chiar și în greșelile noastre cele mai mari ne-a ajutat și protejat.

Oricât de mult au visat și filozofii, îndrumarea instinctivă a stăpânit în toate capriciile, în mod inflexibil și, prin urmare, vedem oameni, ca și alte organisme, hotărâți să se adapteze la cerințele propriului lor ten natural. Intenţiile cele mai răzvrătite, ca şi cele mai naive, s-au supus astfel, încetul cu încetul, îndatoririlor consecvente legii

de adaptare a ființei la mediul său. Instinctul, prin ideație, conduce omenirea spre scopul său progresiv, prin toate vicisitudinile.

Din acest efort ies noi orizonturi și noi speranțe; Din acest efort se naște emanciparea spiritului, mai înainte asuprit, chinuit, ca sufletul unui răufăcător.O astfel de renaștere, care conturează deja promisiuni de egalitate, nu doar socială, ci și umană, în cadrul unui concept superior al dreptății, tocmai pentru că este mai pozitivă și mai puțin sentimentală din același motiv; O asemenea renaștere, spunem noi, se datorează, mai mult decât oricui, naturaliștilor, acelora care au fost batjocoriți în timp ce se chinuiau „numărând particulele de praf”, în timp ce visătorii au declamat cu voce tare. Cuprinzând procesul evolutiv în generalul său. se observă prezența unei ideații răbdătoare, ingenioase, ductile și perseverente, agile și tenace, în efortul său de a ajusta mijloacele de acțiune la scopurile organice, ca o aspirație mai înaltă, iar când acest proces este operat printr-o selecție mai mult și mai rațional, pentru că este din ce în ce mai conștient, se vede mai bine că vechile idealisme sentimentale erau neputincioși să satisfacă aspirațiile omului,

mereu mai sus, mereu în creștere și din ce în ce mai logic.

Prin divagații și bombaste emoționale, ideația s-a insinuat ca o pană gata să deschidă în două blocul enorm al entității sentimentale, în care beneficiile luminii trebuie să pătrundă, în chiar măruntaiele ei. Ea este cea care ascunde eșafodul ovaționat anterior, care răspândește instrucțiunea, care apără viața, care imobilizează armatele, aproape transformându-le în manechine care afișează arme dezafectate; Ea este cea care face ca existența să fie „trăibilă”, risipind teroarea misterului și condamnând opresiunea, pe care strămoșii noștri o prețuiau atât de mult.

Rămâne, și va rămâne întotdeauna, o marjă imensă pentru idealizări arbitrare, ca refugiu pentru visători și pentru mângâierea tuturor; Dar cei mai recalcitranți oameni emoționali vor trebui să asimileze adevăruri științifice, fie că vor sau nu, pentru a însoți procesul evolutiv, și așa cum spiritul pozitivist va fi din ce în ce mai puțin idealizator, cel sentimental va fi din ce în ce mai mult un ideator, deoarece ideația este forma superioară a cerebralității noastre intelectuale și trebuie să depășească visele cu ochii deschisi. Este forma culminantă.

Emoția estetică în sine, care este cea mai selectă și rafinată înflorire a câmpului sentimental, se va deschide în fiecare zi mai mult în sens cognitiv, până când se va confunda cu încântarea compensatorie a efortului inteligenței care îl face pe om independent și îl ridică prin raționament. . ; și tocmai în acest fel idealul uman va deveni din ce în ce mai compatibil cu formele echitabile de conviețuire.

IV

PERFECTIBILITATE

I. ÎMBUNĂTĂȚIREA UMĂ

Omul evoluează și, pe măsură ce evoluează, se îmbunătățește.

Ne-am străduit să demonstrăm acest lucru în cel mai clar și mai precis mod posibil. Acum vom încerca să demonstrăm că omul, la rândul său, poate contribui la această lucrare magnifică, naturală, cel puțin într-o anumită măsură; iar dacă am fi în stare să arătăm că nu este perfectibilă numai în virtutea propriei sale structuri și în conformitate cu legea naturală, ci că poate fi desăvârșită prin propriul efort, am crede că am făcut ceva de folos pozitiv, întrucât, în opinia noastră, nu admite Fără îndoială că unul dintre serviciile utile care i se pot asigura omului, indiferent de condiția lui, este acela de a-l îndepărta de fascinațiile trecutului, un ideal regresiv, prin pilirea acelui laț. pe care el însuşi l-a creat de-a lungul secolelor îngrozit şi vrăjit de ea.în acelaşi timp din cauza propriilor himere, care încă îl asupresc, până la punctul de a nu-i permite uneori să se bucure de binele de neînlocuit al vieţii.

Omul, mai presus de toate, trebuie să-și onoreze inteligența. Cea mai gravă anomalie care poate fi oferită

În domeniile biologice, este că cea mai inteligentă ființă este cea mai copleșită de ruminații, cea care trăiește cel mai neliniştit, cel mai nefericit.

Specia umană nu folosește resursele superbe de care dispune. În afara progresului său „material”, dacă putem spune că, din moment ce orice progres răspunde întotdeauna unei idei, mintea este încă neliniștită, lucrată de tot felul de preocupări arbitrare și artificiale, dacă nu de deliriori supărătoare și absurde. Pentru mulți, Chiar și astăzi, existența însăși este o povară grea.Acest lucru este suficient pentru a vedea că același „stăpân și stăpân” al planetei a căzut în cea mai regretabilă dintre aberațiile metafizice.

De când omenirea a căzut în brațele superstiției, în loc să caute în legile naturii, și în ea însăși, elementele de care are nevoie pentru a se bucura de existență și pentru a-și îmbunătăți starea; realitatea necunoscută ca fiind cel mai bun mediu al ei; Punând omul în contradicție cu ea, care se contrazice pe sine însuși, întrucât el este și „realitate”, s-au produs efectele unei abateri atât de enorme și a trebuit neapărat să deplore consecințele.

Oricum, natura este atât de optimistă și generoasă încât, în ciuda unei asemenea deraieri, în ciuda marșurilor și contramarșurilor false, a contrastelor, a eșecurilor și a dezamăgirii, atât de repetate, tinde ea însăși, cu sârguință, să-și repare greșelile. erori, adaptându-l. la

mediul său prin cunoaștere și, pe măsură ce îl adaptează, starea sa se îmbunătățește - Poate fi legea naturii mai splendid de generoasă?

Desigur, este ceva ce putem verifica că, indiferent cât de mult ne-am abate, aceeași entitate, anterior atât de temută și acum disprețuită, ne readuce la

cea mai bună cale Aceasta, care pare fatală, sau mai degrabă, magnific de fatală, nu este toată fatalitate, în măsura în care consimtem în ea și într-un mod intuitiv, instinctiv: consimțim „ca parte a naturii ceea ce suntem”, ca organism care o întregește, supus, ca si restul, ritmului suveran al „totului” care ne cuprinde.

Iluzia că ne putem lipsi de realitatea „exterioară”, când suntem toți și totul realitate interioară, deci integral, esențial, indivizibil, identic cu ea însăși, pentru că nu există nimic mai mult și nu poate exista nimic mai mult decât realitatea, această iluzie a menținut-o. om în himera colosală, distorsionată, că ar putea scăpa de ea pentru a-și îmbunătăți starea, iar această eroare maximă l-a orbit de secole lungi, punându-l în opoziție cu el însuși, ca un dușman al lui însuși.

Filosofii mai mult sau mai puțin fataliști, la rândul lor, impresionați de strictețea logicii în care sunt guvernate fenomenele naturale, inclusiv cele ale vieții organice însăși care sunt simple modalități ale realității integrale, cred că totul este predeterminat, chiar și detaliile evoluţie; iar alții, precum Spencer, de exemplu, cred că lucrurile pe care le considerăm rele astăzi, și chiar și cele mai crude religii, au fost benefice, dacă sunt luate în considerare din punctul de vedere al mediului în care au existat.1 Trebuie să credem. că există în aceasta un adevărat paralogism. Este adevărat că ingeniozitatea umană a fost aplicată necondiționat, în fiecare moment, pentru a servi cerințelor prezente, ceea ce a fost

1 H Spencer Essais sur le progrès, "L'utilité de l'anthropomorphismepage 114, V fr.

Erau atunci, ca si ai nostri astazi, rodul legaturilor fiecaruia cu mediul; Dar nu este mai puțin adevărat că acest lucru a putut fi rectificat și îmbunătățit, așa cum putem face acum și se poate face întotdeauna, în limitele relative, desigur. Altfel ar fi necesar să se justifice totul, chiar și jefuirea, crima, măcelul.

Ceea ce este pozitiv este că tot ceea ce avem se datorează strămoșilor noștri, fără a exclude troglodiții și propriii lor strămoși; dar aceasta nu înseamnă că nu le-am putea datora mai mult, așa cum s-ar întâmpla dacă ei s-ar fi aplicat, de exemplu, la cunoaștere, mai mult ыш&цпе la onestitatea conștiințelor lor vizionare prin rugăciuni și alte resurse la fel de ineficiente și inutile. Dacă, în loc să ne lase

moștenire atâtea preocupări neplăcute pe care ni le-au transmis, ne-ar fi oferit o bogăție științifică mai mare și resurse industriale mai mari, este evident că am fi chiar mai buni decât suntem. Marșul natural ar fi fost mai accelerat; iar generațiile următoare vor putea spune același lucru despre noi, cu egal drept și cu egală rațiune.

Este clar că urmașii noștri nu vor putea avea nimic mai mult, sau mai bun, prin moștenire, decât ceea ce le lăsăm noi; Dar nu este în ultimul rând că i-am putea lăsa moștenire o fiică mai estimabilă dacă ne adaptăm energiile pentru a favoriza evoluția, în loc să insistăm în mod absurd și steril să ne opunem. Pentru a face acest lucru, va fi suficient să ne îngrijim de nevoile pozitive ale speciei, limitându-ne acțiunea la logica naturală; Pentru aceasta ne va fi suficient să depunem toate eforturile, pe cât de mult putem, să îndreptăm greșelile tradiționale „prin cunoaștere”, așa cum o face evoluția în ciuda neatenției noastre; pentru aceasta va fi suficient.

că sprijinim această lucrare caritabilă, în loc să ne lăsăm purtați pasiv, sau cu entuziasm, ceea ce este și mai rău, în curentele prejudecăților tradiționale.

Știm, și trebuie să știm, că nimic nu este mai favorabil decât raționamentul pentru soarta speciei; Știm că nimic nu ne înalță sau ne adaptează mai bine la propriul nostru mediu decât cunoașterea și utilizarea ei; Știm și trebuie să știm că procesul evolutiv natural ne obligă să progresăm, invariabil, neîncetat și că acest lucru se obține prin aplicarea cuceririlor științifice. Ce mai este nevoie ca să ne dedicăm cu sârguință cunoașterii, aplicării și diseminării rezultatelor?

Nimic nu este mai evident decât, pentru a beneficia speciei, este necesară reducerea obstacolelor tradiționale prin educație, așa cum o face procesul evolutiv. Raționalizarea constantă a tuturor formelor de activitate umană; nevoia, din ce în ce mai resimțită, de a disemina cunoștințele în ciuda efectelor sale, printre altele revendicările muncitorilor și celelalte consecințe ale emancipării, pe care, din cauza unei culmi a ignoranței și a egoismului neînțeles, recționarii și conservatorii le consideră dezastruoase Nu ne spun ei foarte clar acea lege naturală ne conduce pe această cale și că este la fel de prostesc să încercăm să stăpânim acel impuls incontrolabil, precum ar fi să refuzi orice trecere către un râu?

Reacţionarii şi conservatorii, astfel condamnaţi la eşecul perpetuu, vor trebui să imite veşnic plângerea intimă a acelui aristocrat francez care, la începutul secolului trecut, spunea: „Cel care

„Nu a trăit în secolele dinaintea Revoluției, nu a cunoscut dulceața de a trăi”. Toti privilegiatii, regretati, vor continua sa suspine acea

ectenie nostalgica trista, timp de secole. Evoluția este, tocmai sub acest aspect, un privilegiu demolator, pentru că este egalitaristă; Să li se permită celor de mai jos, dacă nu chiar cu descărcări, să celebreze avantajele acelui triumf, cel puțin, în condițiile în care excepția nu compensează decât „excepția” pentru dezavantajele inegalității, înapoierii, ignoranței, obscurantismului. , ale opresiunii altora, și poate nici măcar atât.

Dar ceva cu adevărat instructiv este că tocmai „concesiunile” care s-au făcut la gurile puștilor și archebuzelor, sau în vârful sulițelor, celor asupriți par acum a fi de o echitate incontestabilă. Cele care nu par a fi, sunt acelea. că Ele sunt formulate astăzi.Aşa a fost întotdeauna.Astăzi, „favorizaţii” pledează împotriva oricărei reînnoiri cu aceeaşi logică cu care se certau în vremuri străvechi cei care se bucurau de drepturi superbe, zecimi şi primele roade; iar aceasta este reprodusă și va fi reprodusă, fără îndoială, în orice moment. De aceea, pe măsură ce conștiința umană se ridică, ea se bazează mai mult pe ceea ce poate obține prin propriile eforturi decât pe ceea ce i se dă prin harul pur, care, pe scurt, este întotdeauna prea puțin. Ceea ce trebuie remarcat este că, indiferent de atitudinea noastră, acțiunea evolutivă naturală duce în mod necesar la cunoaștere și la aplicarea cunoștințelor și că o consecință directă a acesteia este o transformare a formelor generale de activitate. Nimic nu schimbă

mod de a gândi și de a acționa, ca acest factor de adaptare

Omul nu este, așa cum spune Quatrefages, „un animal care are nevoie de ceea ce este de prisos”1, ci mai degrabă un animal care are nevoie să trăiască „evoluționar.” Nu este de prisos să avansezi, să te perfecționezi: este o nevoie organică. așa că reformăm perpetuu totul și numai din greșeală pot fi necunoscute avantajele oferite de această condiție a propriei noastre naturi, chiar și atunci când cei care, în favoarea confuziei, au luat mai mult decât ar fi trebuit să renunțe la ceva.

Aceleași spirite visătoare care regretă acești pași de progres, găsind de invidiat bunurile vremurilor trecute, care le concep, nu așa cum erau, ci idealizate prin povestea sentimentală, de îndată ce au fost nevoiți să renunțe la beneficiile de care ei înșiși se bucură astăzi, după cum era necesar pentru a reconstrui trecutul, ei aveau să realizeze în curând lipsa de înțelepciune în elucubrațiile lor retrospective de admirație gratuită. Revenind cu doar câteva decenii înapoi, existența ar deveni intolerabilă. Însăși viața fastuoasă a Versailles-ului, care umple imaginația, ar fi deplorabilă pentru cei mai liniștiți burghezi moderni, chiar dacă „perucile pudrate” îi subjug încă pe visători. S-ar părea că asistăm la o întâlnire de personaje frivole, văzându-le în lor. cenacluri și petreceri, mai ales dacă am putea scăpa de fantezia noastră evocatoare și, cu puțin timp înainte

1 Quatrefages: L'espèce humaine, p. 338

da, s-ar remarca multe deficiențe, în principal în ceea ce privește confortul.

Alții visează la vremuri biblice, atrași de simplitatea obiceiurilor și poate de longevitatea atât de comună atunci, ca să nu mai vorbim că acea simplitate primitivă, prin ea însăși, ar schimba o lună din zilele noastre într-un an; și că, deci, aveau să piardă mereu la schimb, când nu au simțit alte efecte mult mai regretabile.

Evoluția transformă totul, și într-un mod din ce în ce mai bun, în ciuda dorințelor sentimentaliștilor, care, incapacitățí de propriile vise de a iubi „ceea ce este” mai mult decât „ceea ce nu este”, troc posibilul cu imposibilul; chiar mai rău: cel mai bun posibil pentru imposibil, mai rău. Revenirea ar însemna o serie de privațiuni progresive și dezamăgiri, pe măsură ce ne-am întors în timp. Ar putea fi mai neexaminată dorința „antichilor”? O retroevoluție ar fi un adevărat dezastru, de nedescris. Ar presupune renunțarea la tot ce s-a realizat cu prețul atâtor eforturi asupra unui mister ale cărui reziduuri și cenușă încă ne tulbură. până la deznădejde., uneori.În cele mai orbitoare perioade de glorie trecute, nici trecutul nu este de invidiat, unde doar poeții pot face incursiuni, pentru că sunt blindați în propriile lor idealizări visătoare.Trecutul a fost la fel de insurmontabil pentru strămoșii noștri, ca este pentru noi.prezentul.Numai prin raţionament fals putem gândi altfel.

Înțelepții antichității, cu al căror citat ne mândrim, ar trebui să studieze în facultăți moderne și ar face acest lucru cu mare interes, mai ales

totul referitor la ramurile pozitive. Nici măcar nu au întrezărit niciodată progresul actual, așa că Aristotel și Platon, nu Thales și Tragoras, ar fi uimiți dacă ar intra într-un laborator sau o fabrică modernă. Gutenberg însuși, mult mai aproape, dacă ar vedea un linotip sau un Marinoni funcționând, ar fi umplut de uimire; iar ce s-a întâmplat cu cei de ieri se va întâmpla mereu. Poate fi depășită moralitatea acestei legi care îl conduce pe om la perpetua sa îmbunătățire?

Paralel cu evoluția umană, arta evoluează și evoluează ca urmare a schimbării care are loc în idei. Pe latura filozofică, morală, politică, economică, socială, industrială; Pe scurt, în toate manifestările de activitate se produc, necontenit, invariabil mutații corespunzătoare fiecărei cuceriri ideologice.

Este necesar, așadar, să devenim conștienți de această realitate, să ne determinăm acțiunea în cel mai util și eficient mod, care este tocmai cel care se conformează cel mai bine legii naturale. Așa este cel mai rodnic. Este necesar să știm și să nu uităm că propriul ten este evolutiv, astfel încât să ne adaptăm acțiunea în scopul de a ne

desăvârşi, pentru că acesta este traseul pe care toate antecedentele îl trasează, fără echivoc, în toată măsura în care privirea noastră înapoi. poate cuprinde. În acest fel putem selecta cele mai bune resurse de acţiune în direcţia marşului evolutiv impus de legea cea mai reuşită.Este necesară combaterea tuturor formelor de cezarism şi privilegiu, la fel ca orice alt tipar nesociabil, prin cunoaştere şi diseminare. al co-

cunoștințe: singura modalitate de a favoriza specia, fiind cea care o adaptează cel mai bine la mediul său natural de neînlocuit. Este necesar să se accelereze cât mai mult posibil asimilarea realizărilor științifice printre elementele sociale cele mai neglijate, înțelegând că există un progres cu atât mai fundamental și mai eficient cu cât cei care au rămas în urmă în luptă sunt crescuți în condiții. de inferioritate, deoarece în acest fel se pot ajunge la cele mai bune reguli de asociere umană. Cu cât componentele sociale sunt mai omogene, cu atât va fi mai ușor pentru modurile superioare de activitate generală să înflorească. Trebuie să corectăm erorile de compoziție socială, generate de ideile false care dominau atunci când așa-zisa știință trăia din speculații, sau contemplație mistică, mai degrabă decât din cercetare. În acest fel, cea mai iritantă inegalitate a putut fi perpetuată ca formă regulată și obligatorie de conviețuire socială și internațională, iar apologia pasivismului, a supunerii, a ajuns să fie făcută ca cea mai bună „acțiune” pentru destinele lui. omul.şi specia.

Este adevărat că egalitatea perfectă este o utopie, deoarece inegalitatea începe de la naștere, în care fiecare ființă își primește partea de sănătate, vigoare și inteligență, determinate de infinite cauze precedente; Dar nu este o utopie a avea tendința de a dilua beneficiile sociale, așa cum o face evoluția, în ciuda protestelor reacționare și conservatoare. Nu este mai puțin adevărat, de asemenea, că risipa de caritate nu este doar rară, ci umilitoare, astfel încât să se aștepte împuternicirea celor rămași în urmă de la ei.

doi în luptă, pentru a putea lupta, pentru a se putea bucura de existență, care este bunul capital.

Caritatea care urmărește să atenueze cele mai iritante inegalități sociale este la fel de inadecvată precum este somptuozitatea pentru a educa, pentru a demonstra progresul realizat, pentru a demonstra cultura unui popor. Desigur, ne referim la somptuozitatea luxoasă a câtorva, în mijlocul mizeriei celor mulți, care ar putea fi simbolizat cu un templu măreț sau un monument colosal, foarte bogat, oricare ar fi el, în mijlocul colibelor unde oamenii puri neputincioși rămân.

El acuză un egoism nu mai puțin decât naivitatea lui sălbatică, aproape canibalistă, îndoiala care mai asaltează pe anumiți oameni, care,

uluiți de mișcarea egalitaristă, se întreabă neliniştiţi: cine va îndeplini cele mai josnice şi grosolane funcţii ale muncii, în ziua în care. domnește egalitatea? Nu se crede că același lucru trebuie să fi stânjenit spiritele întârziate din vremurile de cea mai mare opresiune și înapoiere și că, totuși, tot ceea ce am îmbunătățit se poate spune că este evaluat prin pașii care au fost făcuți în direcția informați conștiința umană, ceea ce înseamnă întotdeauna îmbunătățirea situației celor asupriți și dezmoșteniți. O realitate pe cât de clară nu se vede. Chestia este că cei puternici sunt întotdeauna înclinați să-și folosească puterea în beneficiul lor exclusiv; alții trebuie să cucerească poziții dacă vor să se perfecționeze; Și pentru aceasta este necesar ca aceștia să fie instruiți, astfel încât să devină conștienți de dreptul și forța lor și să-și extindă aspirațiile. Aceasta, da, ar fi susținerea evoluției naturale, care, de altfel, se împlinește chiar și atunci când nu o susținem și, de asemenea,

când o contrazicem, deși mai puțin repede, și cu adevărate perturbări în acest caz.

Este adevărat că selecția naturală este aproape întotdeauna un proces bazat pe cruzime. În lupta pentru viață, fiecare organism tinde să triumfe, indiferent de preț; Dar omul, mai informat și cu resurse mai mari, în loc să se supună necondiționat acestei forme naturale de evoluție, ar putea, în folosul său, să adopte forme asemănătoare cu cele folosite în selecțiile artificiale. În aceste forme selective, de exemplu, nu permite taurului, berbecului sau calului tată să se lupte pentru a lua în stăpânire femela, care este însă o resursă naturală de selecție, pe care și omul a lepădat-o, în viața sa socială. comanda, in avantajul tau. Ca ființă mai inteligentă și capabilă să influențeze într-un fel detaliile procesului natural, omul este capabil să promoveze evoluția speciei fără a recurge la grosolănia uneori brutală și alteori și admirabilă care se observă în formele de acțiune ale specii inferioare. Ar fi o contradicție, de exemplu, dacă omenirea, mai inteligentă, ar fi guvernată de canoanele care guvernează jungla sau abisurile mării sau domeniile entomologice.

Am remarcat deja o excepție de la aceste reguli selective, în serviciile de asistență. Speciile inferioare omului, și chiar societățile umane inferioare înseși, abandonează sau elimină inutilul, în timp ce societățile umane tind să le adune și să le protejeze în spitale și aziluri. Conform formelor rudimentare de sociabilitate, parazitul care într-un fel nu deservește specia este abandonat sau exclus, dacă nu extirpat.

pa fara mila. Conform liniilor directoare ale moralei naturale, aceasta este, în cele din urmă, mai logic decât asuprirea elementelor productive, și chiar decât caritatea „oarbă” însăși, care propovăduiește sentimentalismul nereferit al tradiției, punând în

același caz pe cei pe care El nu le face . doresc să participe la acțiuni colective, altele decât cei care nu pot participa.

Dacă speciile inferioare, din cauza propriei inferiorități, au fost supuse unor reguli imuabile, așa cum cred unii, omul, care se remarcă prin inteligența sa mai mare, trebuie să profite de propria sa superioritate, folosindu-și resursele pentru sine și în favoarea celorlalți. speciile. Dacă se observă procesul natural, pentru a profita de învățăturile lui, se va vedea că aspirațiile tind să se lărgească neîncetat într-un sens din ce în ce mai general, datorită unei mai mari raționalități. Omul a început să se considere chiar centrul tuturor orbitelor: morală, drept, sănătate, putere, avere etc., de parcă toate bunurile la a căror posesie aspiră ar fi o exclusivitate exclusivă. Acel mod de a le considera ierarhia în natură nu a fost, cu siguranță, propice formelor cooperative de conviețuire și, prin urmare, a dus la regimul de oprimare, adică la exploatarea a tot în folosul propriu. Aceasta a fost cauza unor tulburări și conflicte constante de la om la om și de la oameni la oameni.

Acel îndepărtat mod egocentric de abordare a vieții, care pornește din preistorie, a evoluat spre antropocentrism, în măsura în care convențiile sociale, politice și economice o cer progresiv, așa cum se vede din timpurile istorice până în zilele noastre, și

[72]

ARTĂ, ESTETICĂ, IDEALĂ

Asistăm la inițierea unui regim mai pozitiv, mai informat, unul care tinde să înlocuiască opresiunea, exploatarea neconsiderată și necondiționată a celorlalți pentru câștig personal, cu o cooperare echitabilă. Desigur acest lucru se vede, mai mult decât în realitatea efectivă, în orientările gândirii. Astăzi aspirația egalitaristă rațională este deja conturată fără ca spiritele reacționale și conservatoare să reușească să se revolte, cel puțin deschis, dacă poate o înțepătură adâncă deranjează intimitățile întunecate ale cavernei psihice.

Din cauza presiunii ideilor, activitatea tinde să demoleze toate Bastilele, să întemeieze o egalitate stabilă. Această dorință devine concretă, fără a aduce atingere selecției naturale, așa cum se va înțelege, și nu din motive sentimentale, de dragoste sau compasiune, ci pentru un act de conștiință, pentru efectul cunoașterii, care ne permite să percepem legăturile de solidaritate care Ele leagă omul de om; legături de care trebuie să se îngrijească în viața de asociere impuse omului de propria natură. Totul a contribuit, într-un fel sau altul, la realizarea acestui rezultat, chiar și erorile în sine; Dar cultura științifică este cea care a permis realizarea tuturor progreselor. Civilizațiile sunt construite pe valul experienței. Dacă s-ar analiza pe rând cauzele constitutive ale spiritului pozitivist al zilelor noastre, s-ar vedea că însăși gimnastica speculativă care epuizează venele ideologiei metafizice și fideiste nu s-a pierdut. Este, pe de o parte, dezamăgirea care a apărut din sterilitatea acestor căi, și, pe de altă parte, încrederea inspirată de rodnicia câmpului experimental, care a determinat noile direcții și aspirații.

țiunile de astăzi. Se vede bine că miezul acestei evoluții este cunoașterea.

Dacă omul, ca ființă mai complexă, a reușit să încerce să-și realizeze toată nebunia și visele fantastice, ridicându-se ca semizeu și ajungând până la tronarea și tiranizarea lui în aroganța sa, nu a putut să nu se predea realității. când a simțit efectele ignoranței lor: războaie, conspirații, crime și atâtea alte flageluri și forme de agitație și tulburare care sunt palpabile peste tot.

Există un motiv pentru care o lege comună guvernează unitățile fiecărei specii cu aceeași structură. Această egalitate naturală este cea care determină legăturile de solidaritate care sunt percepute la toate speciile, ca o lege a echilibrului. S-ar părea că este aceeași lege statică care determină nivelul lichidelor și, ca atare, inviolabilă. Fiecare acțiune care încearcă să o ignore generează reacția corespunzătoare. De aceea istoria ni se prezintă ca o succesiune de acțiuni și reacții, în care legea naturală predomină mereu. Orice ignoranță presupune în mod necesar o reacție efectivă sau latentă și astfel impunerea și violența au fost întotdeauna caracterizate de reacții de forță și cunoaștere. Pe măsură ce ne întoarcem în timp, domniile autocratice și episoadele de război defilează în mintea noastră ca niște imagini pe un cinematograf; Pe măsură ce progresăm, se întâmplă invers; Vedem că autocrațiile devin mai puțin arogante, mai puțin autoritare și că războaiele tind să fie reduse, să decline, să dispară. Este adevărat că acest proces oferă unele accidente, precum și că nu ne este ușor să-l cuprindem în ritmul său maiestuos.

în succesiunea timpurilor, dar linia descendentă a acțiunilor violente și linia ascendentă a conștiinței, a cunoașterii, care are ca scop restabilirea echilibrului, sunt de asemenea vizibile în diagramă.

De fiecare dată când am încălcat legea naturală care leagă unitățile fiecărei specii, s-a stabilit baza unei reacții, în care a fost adunată cel puțin o învățătură și care ea însăși tinde să ne adapteze la regula acelei legi imobile, ineluctabil. Dacă observați cum conceptul de equanimitate se conturează din ce în ce mai mult în conștiința umană, veți vedea că evoluția ne duce cu insistență să dărâmăm, în fiecare grup social, inegalitățile artificiale pe care omul le-a creat în grupurile sale; și din oraș în oraș, vedem același lucru. Granițele care au fost desenate devin din ce în ce mai puțin abrupte. Se va observa, astfel, că încearcă să echivaleze indivizii care formează fiecare națiune și că patriotismul însuși, la rândul său, evoluează spre internaționalism, spre umanitarism rațional. Aceste două tendințe se vor întâlni în același punct: egalitatea specifică, care este o recunoaștere a solidarității care leagă în mod firesc unități de organizare identică.

Prin acțiuni și reacții ajungem, așadar, la un pacifism rațional. Voracitatea belicosă care a determinat cele mai înfricoșătoare construcții, inspirată de dorința de a predomina prin impunere în lupta pentru viață, este astfel paralizată, deoarece pe măsură ce conștiința umană se informează, convingerea că violența este aproape întotdeauna un mijloc de acțiune contraproductivă. Război, sclavie, extorcare, jaf, pedepse

corporal, durere; Pe scurt, toate mijloacele violente și arbitrare sunt în declin.

Revendicările populare promovate cu puțin mai bine de un secol în urmă în Franța au fost îndeplinite prin ghilotină, iar cele care sunt desfășurate astăzi, nu mai puțin profunde sau mai puțin puternice, tind să fie ridicate și rezolvate prin dezbatere, prin deliberare, prin disciplină, prin propagandă. și prin alte mijloace raționale, abandonând violența ca fiind ineficientă și dăunătoare. Socialismul modern a înțeles că pentru a reuși trebuie să se manifeste mai degrabă ca o aspirație conștientă, fermă și tenace, decât ca o voință imperativă și arogantă, care ar dubla rezistența. În felul acesta se impune mai ușor, atât ca forță, cât și ca drept respectabil. Este cel mai mare fundament al conștiinței care explică toate aceste fenomene, și nu compasiunea sau iubirea, nici alte capricii sentimentale.

La acest progres sensibil au contribuit fundamental nenumăratele forme de activitate aplicate cunoașterii și difuzării cunoștințelor, ca elemente pozitive, și, ca simplă documentare, dezamăgirile și eșecurile suferite în domeniile sentimentului. Pe măsură ce o mai mare conștientizare a făcut posibilă examinarea prejudecăților, convențiilor, rutinei, mahmurelii vechi, formelor de parazitism și comensalism social - forme care sunt mai rele decât sterile, tulburătoare și dăunătoare, prin aceea că deturnează omul și societățile spre scopurile lor naturale, căutând a stabili o stăpânire de la om la om—, spiritul critic s-a conturat încetul cu încetul până la o examinare liberă, și deci pe cont propriu.

pasivismul medieval atât de nebulos, s-a văzut deja ridicând viteazul bici, pentru a continua progresiv pedepsirea domniei nemiloase a privilegiaților; Prin urmare, aceasta nu este o lume „fără gust și proastă”, așa cum a conceput-o toată lumea, stăpâni și vasali, amândoi nefericiți, nefericiți, doar pentru că au trăit în întuneric negru, ci, dimpotrivă, o comoară de savurat. din ce în ce mai puțini sunt cei neclintiți care denigrează realitatea și vor fi și mai puțini cei care comit absurditatea de a nu participa la bunurile și lingușirile ei.

Un criteriu mai pozitiv exaltă realitatea optimă, care ne oferă tot ceea ce suntem și avem. Acest concept de realitate și viață va modifica treptat omul și societățile în cadrul unui criteriu normal, a cărui

generozitate este superioară oricărei speculații. Știința, ca rezultat al unui efort de investigare atent, va fi operat acest minune pământesc pe o mare de himere disperate, funerare, letale. Forțat să se arate așa cum este, și nu așa cum i s-a spus să fie de către filosofii fantastici, el va încerca să-și modeleze personalitatea pe baze eficiente, în loc să se încreadă în resursele întotdeauna efemere, și chiar chinuitoare, ale afectației și, astfel, el va juca un rol mai bun, ca o maimuță evoluată, decât ca un zeu căzut și umilit. Deși este imposibil de prezis ce se va întâmpla, având în vedere că o nouă resursă poate transforma totul, nu pare riscant să presupunem că omul va fi mai fericit și superior cu cât se va adapta la realitate prin cunoaștere. Vor fi, așadar, aceiași „eretici" și „nebuni" care au explorat cu răbdare căile fructuoase de experimentare, cei care vor fi pregătit acel viitor promițător. pastreaza-i

Conservatorii și reacționarii se vor bucura și ei de toate acestea, așa cum au făcut întotdeauna, dar nu fără a menține o rezervă prudentă, formulând rezerve. Chestia este că retardanții, misoniștii, nu pot concluziona că ceea ce au învățat să iubească este o serie de „noutăți" învechite, adică o serie nesfârșită de eforturi depuse și de alți vechi eretici și nebuni, în opoziție cu tendințele de a la care sunt afiliati, ei, aceiasi care se pregatesc ulterior sa foloseasca cuceririle ce par imbatabile, mai tarziu, cand sunt asimilate si savurate cu un zambet inefabil de satisfactie pe buze. Aceste eforturi sunt cele care dau vietii, inainte atat de slab apreciate, caracterul unui scop mai înalt și de netrecut, nu cel al unei penitențe, așa cum se înțelege prin ignoranța vizionară a strămoșilor noștri.

Dacă munca atâtor binefăcători ar fi plătită cu recunoștință, bronzul și marmura care le consacră memoria nu ar fi cu siguranță de ajuns; dar, prin adevărata avere, nu este nici marmura, nici bronzul, nici recunoștința îndoielnică a posterității, ceea ce i-a determinat opera, ci împlinirea unei aspirații organice. Nu efortul depus prin sacrificiu a realizat, deci, atât de mult: este satisfacerea unei cereri pe care anumite spirite o satisfac cu aceeași spontaneitate cu care mama își îngrijește puii, cu simplitatea cu care plantele. dă-le florile și fructele, cu bucuria cu care un pahar cu apă este adus la buze când îți este sete.

Vom încerca să ne demonstrăm teza expunând, chiar și pe scurt, ideile pe care ni le-am format despre individualitatea umană.

II. INDIVIDUALITATE

Omul este o ființă paradoxală. În același timp că crede în incredibil, se teme să fie victima unei iluzii privind existența obiectivă a lumii exterioare; În același timp în care vorbește despre lucruri supranaturale și expune superstiții copilărești, cu suspiciune

întortocheată se întreabă dacă chiar acel lucru care ne zdrobește și ne îmbibă în evidență în orice moment există cu adevărat; pe de o parte, descoperă celula și, pe de altă parte, pune la îndoială existența reală a mărilor și munților. Iar nerăbdarea lui nu este mică, pe de altă parte. Observarea naturii cu spirit științific abia a început și am dori să oferim o soluție definitivă cuprinzătoare celor mai grele probleme, printre altele, cea a propriei noastre structuri. S-ar părea că omul, dornic de curiozitate, așteaptă ca prin magie să iasă cheia enigmei, precum porumbeii ies din coșul unui iluzionist printre aclamații.

Este de înțeles că este dificil să inducem complet cauzele unei individualități complexe, modelate într-un proces adesea antic, evolutiv și progresiv chiar dacă celula este, așa cum pare a fi, substratul oricărei organizări vitale. Aceasta, în realitate, nu este încă o problemă; Ea poate fi considerată mai degrabă ca un adevărat mister care trebuie rănit, uzat încetul cu încetul și subțiat foarte mult dacă se vrea să-l pătrundă, și asta în cazul fericit că ar fi pătruns. Într-un astfel de caz, ne este permis, dacă nu să o abordăm, să ne exprimăm măcar impresia cu privire la aceasta, în scopul demonstrației întreprinse.

Cea mai actuală opinie astăzi despre individualitatea organică este cea care o prezintă ca pe un „agregat” celular.

Desigur, pentru a ne explica orice fapt, este întotdeauna înțelept să nu-l pierdem din vedere. Dacă organismul ar fi trebuit considerat ca un simplu agregat, ar fi trebuit să omitem tocmai enigma pe care dorim să o descifrăm, pentru că doar un adevărat miracol ar putea face ca juxtapunerea substanței, fie că este omogenă sau nu, să producă atât de variată și complicată. efecte, în același timp armonioase, precum sunt cele manifestate de individualitate pe întreaga scară biologică. Chiar dacă substanța organică, în cele mai simple aspecte ale sale, este deja „complexă”, cu modalități speciale de admitere a tezei unui agregat, ar fi necesar să recunoaștem că acest element inițial a produs o lucrare mult superioară lui însuși. este adevarat ca lucrarea organica celulara in toate fazele ei este atat de minunata incat face usor sa te gandesti la prodigioasa.Este suficient sa urmaresti, chiar si mental, dezvoltarea embrionului, sa admitem ca in formele vitale exista ceva mai mult. decât ceea ce poate fi observat în domeniile substanței anorganice, ceea ce se presupune că este așa, sau mai degrabă. Aceasta este schimbarea care are loc în acest proces de creștere ordonată, regulată și totuși portentoasă a embrionului, că dacă cineva nu sunteți informat despre asta, dacă nu sunteți obișnuit să auzi despre aceste lucruri, vi s-ar arăta germenul în punctul său inițial și vi s-ar spune: „ceea ce vedeți este la fel cu ceea ce ați fost”, ați crede. ai fost victima unei glume și ai protesta cu dispreț, ca marele Che-vreul când i-au spus că se descinde din antropoid. Dar dacă acest fapt ciudat, în ciuda frecvenței sale,

nu poate fi explicată satisfăcător printr-o simplă agregare a substanței, cum ar putea fi din punct de vedere biogenetic, astfel încât o ființă atât de complicată să poată ajunge la formele regulate prodigioase de reproducere care se observă în rezultatul acelui proces?, a cărui apariție inițială? nu este nici măcar posibil de imaginat, având în vedere durata sa imensă? Ce s-a întâmplat pentru a provoca un astfel de fenomen admirabil?

Simpla agregare a substanței în forme mecanice nu o explică. Este necesar să presupunem altceva; cel puţin o acumulare enormă de modificări şi combinaţii de substanţe din ce în ce mai complexe şi mai eterogene, care, printr-o succesiune de transformări şi transmutări, a diferenţiat materia iniţială după un plan unitar; un proces în care modificările sunt accentuate, deoarece consecințele fiecărei modificări sunt cauza unor noi efecte, iar acestea, la rândul lor, cauza unor noi transmutări. Numai așa concepem complexitățile organismului actual, elementele sale, atributele, facultățile sale. Aceasta este o lucrare, nu numai de adunare mecanică, ci de complexitate, de evoluție, de progresie, de tenacitate inflexibilă, în cadrul unui scop esențial unitar, indivizibil, individual. Este mai mult decât o sumă, atunci.

Considerat sub aspectul ei ontologic, totul ne face să credem că acest embrion neînsemnat care conține omul în sine, și care se transformă într-un timp relativ scurt, până la producerea lui, nu poate fi rezultatul unei simple acumulări de substanță din cauze mecanice. , ci mai degrabă un proces inextricabil de aranjamente progresive, de schimbări, de succesiuni de schimbări pe „un

cea mai simplă „bază”, - la fel de unitară în principiu ca în toată dezvoltarea sa -, bază pe care embrionul o poseda, în însăși germenul său, chiar dacă într-o formă virtuală, potențială, eventuală, dar deja cu toate elementele constitutive ale individualității. aceleași pe care le-a dezvoltat cu propriile sale atribute insesizabile anterior în punctul său de inițiere.Totuși, este încă surprinzător că el a reușit să mențină acel scop individual și să-l dezvolte prin obstacole infinite, în așa fel încât, atunci când vrem să o luăm în considerare, ne domină.uimirea, stupoarea.

Nu este puțin admirabil faptul că embrionul uman însuși conține elemente capabile să modeleze, în scurt timp, un dansator agil și elegant, de exemplu, un acrobat, dacă nu un erou, un observator subtil sau un savant strălucit. Este, prin urmare, mai mult decât o simplă fabricație chimică-mecanică de automate. Transformările pe care această sământă le efectuează, menținându-și intactă unitatea, până când rodește complet, sunt de așa natură, însă, încât constituie o diferență atât de mare între germen și produs, încât s-ar părea fundamentală. Noi, inconsecvenți, în dorința noastră de a simplifica, credem că vedem, pe de o parte, același lucru și, pe de altă parte, negăm individualitatea integrală. Este adevărat că între celulă, unde înmuguresc minunile individualității , și individualitate, există

aceeași diferență sau chiar mai mare decât între groapa prunului, de exemplu, și aceasta în plină fructificare; dar cum se poate nega că acest os prodigios, în același timp minimal, care promovează viața arborelui și care este în stare să întreprindă o dezvoltare atât de rapidă și accentuată, își depune efortul perseverent, tocmai, „pentru a-și menține propria entitate individuală? ?"

dual"? Ce odisee incomparabilă de substanță pentru a-și păstra individualitatea organică!

Vedem „rezultatul”, și abia dacă ne este posibil să luăm o scurtă notă despre efortul colosal pe care îl reprezintă această lucrare, când luăm în considerare pentru o clipă, în interiorul nostru, tot ceea ce facem clipă de clipă pentru a menține organismul, pentru a apăra. Acest efort, cu atât mai ambițios cu cât se întoarce în vremuri trecute, a trebuit să fie făcut fără întrerupere de-a lungul secolelor și secolelor, cu sute, cu mii, cu milioane de secole, poate, ca să se realizeze această muncă organică, pe care unii o văd ca nimic mai mult decât o adversitate, un atu nesemnificativ.

Conceptul pe care îl avem, în mod natural, spontan, de individualitate organică nu se adaptează la acel mecanism orb care ni-l reprezintă printr-o simplă acumulare de materiale, ca o stâncă sau un munte, adică construite de celule supuse legilor chimice care Doar printr-o minune s-ar reuni astfel, atât de armonios, constituind o unitate integrală. Credem că mai este ceva. Conceptul care ne face să ne formăm acea individualitate foarte unitară pe care o simțim, pe care o simțim în noi înșine, este, cel puțin, opera „asociației”, nu a unui simplu agregat dinamic, mecanic, pe care nu l-am putea considera în mod rezonabil, dacă au fost atât de, atât de uniți într-o unitate concretă, indivizibilă și conștientă, așa cum ni se oferă cu atâtea dovezi.

Acel prematurism științific care, în nerăbdarea lui, face o bogăție din fiecare lucru nou pentru a explica totul deodată, trebuie să se reformeze

opiniile sale pentru a le ajusta la fiecare nou element de judecată și așa a trecut de la determinismul biologic la determinismul chimic și mecanic, indiferent de „o realitate”, adică de însuși misterul individualității care se pretinde. .explica, ceea ce pare încă conștient și, prin urmare, „capabil să opteze” pentru concluziile propriilor cunoștințe. Cum putem concilia acest lucru cu teza agregării mecanice a substanței? Cum să reconciliem aceste unități celulare individuale cu fenomenele unitare ale individualității integrale?

Deocamdată, înainte de a sacrifica conceptul „evident” de individualitate; înainte de a face un plan curat cu ceea ce simțim în fiecare moment, să presupunem că însuși organismul care își

investighează propria structură și propria sa cauză este un automat, ar trebui să așteptăm. pentru completari mai mari ale cunoasterii, pentru ca, in caz contrar, nu facem decat sa subviram logica fundamentala.Realitatea nu se manifesta aproape niciodata sub asemenea aspecte diavolesti.Cu toate acestea, se crede ca acum este posibil sa se ofere o solutie acestui „mister”, care nu este, de altfel, formularea unei probleme specifice: individualitatea organică. Cei mai eminenți gânditori cred că este posibil să se găsească o soluție, în domeniul dezchiziției filozofice, în chestiuni încă atât de înfundate în necunoscut. Astfel, de exemplu, ocupându-se de unul dintre cele mai aspre și transcendentale aspecte, referitor la individualitatea umană, Bergson spune că, „pentru a încheia dezbaterea, este necesar mai întâi să existe un teren comun unde să poată fi începută lupta, iar în ceea ce privește unii iar pentru alții luăm lucrurile doar sub formă de imagini, este o funcție a

„Doar imagini și imagini, cum ar trebui să punem problema”? Ni se pare însă zadarnic să sperăm că dezbaterea va fi „întreruptă” pe această chestiune pe care o nouă lupă o poate prezenta în aspecte neașteptate; iar umanitatea, ghidată de bunul ei simț, așteaptă acea nouă lentilă, mai degrabă decât sfârşitul bătăliei metafizice în câmpul speculativ.Cu criteriul său practic nu va renunţa decât la o dovadă în schimbul unei alte dovezi.

Condusă de instinctul său, care este mai înțelept decât cel înțelept, umanitatea nu abandonează busola dovezilor până când nu se realizează un adevăr efectiv, verificabil. Abia atunci se oprește să se asimileze; dar în timp ce filosofii își elucidează ipotezele, ea continuă să trăiască, continuă să producă, continuă să lupte, ca înainte. În timp ce Schopenhauer și discipolii săi considerau viața ca pe un rău, dacă vreun visător a încercat să se convingă în acest sens, ceilalți, din fericire, au continuat să frecventeze cu bucurie atelierele, plimbările și teatrele. — Vai de oameni, dacă s-ar fi oprit să asimileze dischizițiile metafizicii speculative! — Și încă continuă să aibă încredere în individualitatea lor conștientă și chiar puțin liberă, în ciuda modului în care este determinismul.

Ce nu au ajuns la concluzie cei mai iluștri filosofi? A ajuns să se îndoiască de existența realității obiective, să nege realitatea stâncii care ne oprește și ne rănește, dacă ne lipsim de ea; a ajuns să se îndoiască de binele existenței

1 Bergson: Materia și memoria, p. 13, vc

Inc; a ajuns să nege libertatea. Ne face chiar să zâmbim că poate fi atribuită unei simple reacții chimice, sau legii conservării substanței și energiei, opera filozofilor înșiși care își construiesc cu răbdare teoriile ingenioase, și nu mai sarcina observatoarelor astronomice, sau

cea a celor care deliberează despre un orar de tramvai, sau despre un joc de șah, sau despre culoarea cravatei. Iar autorii înșiși ai tuturor acestor dezchiziții liberticide încep, prin a le nega de îndată ce își termină teza, când își folosesc facultatea de deliberare, chiar în colțul Universității, când se ceartă între ei dacă ar trebui să apeleze la dreapta sau stânga. și prin alegerea stânga sau dreapta „după rezultatul deliberării menționate”*.

Cele două școli filozofice - idealistă și materialistă -, pretinzându-se a fi cuprinzătoare ale realității integrale, când realitatea este „insondabilă”, ar pretinde că omenirea se preda mai degrabă demonstrațiilor lor decât dovezilor pe care le simte în orice moment, înaintea unui este prezentată o concluzie pozitivă; și acest lucru este imposibil, atât de imposibil încât cei mai entuziaști teoreticieni înșiși, așa cum am spus deja, în afara momentului în care perorează, procedează ca ceilalți și se predau dovezilor.

În opinia noastră, teza libertății complete, ideale, este la fel de inacceptabilă ca și cea a determinismului chimico-mecanic, care ne reduce la condiția de marionete simple. Avem o noțiune atât de clară a individualității noastre, capabilă să deliberăm și să procedeze „conform acelei deliberări”, dacă nu întotdeauna, cel puțin o parte din timp, încât nu putem

Ne-am răzgândi dacă nu ni s-ar putea arăta că efortul deliberativ este o iluzie, iar o altă iluzie este actul de a decide asupra a ceea ce, atunci când deliberăm, ni s-a părut cel mai bine. Este clar că dacă se acceptă teza unui simple agregat celular ca bază constitutivă a individualității morfologice, se poate încerca mai ușor o demonstrație în acest sens; dar dacă se observă că numai printr-o federație, printr-o asociație celulară, în orice caz, s-a putut realiza o „unitate” atât de complexă și că, cu toate acestea, ea răspunde unei voci, unui mandat, într-un mai mult sau mai puțin armonios, dar întotdeauna armonios, în așa fel încât excepția să fie considerată o anomalie de natură patologică; dacă avem în vedere că întregul grup celular este de acord asupra unui scop comun și contribuie la acesta, nu ca o mecanică foarte complicată. dispozitivul ar face. , o minune a mecanismului de ceas, dar printr-o deliberare care uneori obligă să ia o părtinire diametral opusă celei care trebuia luată înainte de deliberare și că întreaga masă celulară merge acolo pentru a respecta rezultatul acelui crezut care încă se transformă evolutiv, nu ne este posibil să credem că doar acizii și sărurile, sau vibrațiile energiei totale, ne mișcă, așa cum se mișcă marionetele cu sforile, ci că noi, la rândul nostru , de asemenea, mișcă niște snur în marea sferă.

Conceptul nostru despre propria individualitate este acuzat de vaga senzație kinestezică și este confirmat de o serie nesfârșită de manifestări instinctive, volitive, conștiente într-o măsură mai mare sau mai mică, pe care încă suntem capabili să le apreciem într-un fel; și avem același concept în ceea ce privește

celelalte individualități morfologice, fără a le exclude pe cele mai inferioare, deși într-o oarecare măsură, pe care poate le reducem chiar mai mult decât este necesar.Este necesar, așadar, să descoperim acea rațiune, acea cauză a unității armonioase și conștiente, înainte de a o eticheta cu cuvântul „iluzie”, care, în opoziție cu dovezile, nu poate fi aplicat judicios decât atunci când este explicat, în loc de evitat; pentru că omul nu se hotărăște să abandoneze acel compas, evidența, pentru o ingenioasă dezchiziție metafizică; și în Aceasta nu se poate. procedați mai bine.

Ipoteza agregatului celular este, de altfel, în contradicție cu însăși unitatea sistemului nervos, cu fenomenele de sinergie funcțională, cu inhibiția, cu voința, cu deliberarea, cu opțiunea pe care o facem în favoarea rezultatului. deliberare care, uneori, depinde chiar de un raport anterior, de un calcul complicat, nu doar contrazicându-se cu o sută de alte fenomene pe care le observăm în interiorul nostru la fiecare pas. S-ar putea asigura că niciun om, din orice rasă și din orice epocă, nu s-a simțit ca un automat perfect; Toate, dimpotrivă, exprimă noțiunea unei anumite libertăți de a-și determina acțiunile. Nu suntem, așadar, în prezența unei iluzii, ci a unui fapt; Nu este o credință, ci o dovadă. Acest fapt, această dovadă, trebuie explicată și nu doar respinsă prin simple speculații abstracte, speculative.

Cultul ipotezei integrale, care pare a fi un substitut al idealismului mistic, în dorința de a explica totul deodată, folosește histologia, biochimia și mecanica pentru a da o concluzie totală, fără să-și dea seama că tot la fel.

Teoria care este pătrunsă încetul cu încetul, este departe de a fi disipată complet și că, în consecință, pot exista multe alte elemente ignorate care, concretizate, permit o soluție mai în concordanță, cel puțin, cu dovezile. Mereu va fi timp, de altfel, să fim de acord că suntem manechine, păpuși.

Dacă există doar un agregat celular, nu există individualitate integrală, ci mai degrabă un ansamblu de unități, fără un plan unitar; întrucât ne-am întoarce neapărat la miracol, din nou, pentru a putea explica modul în care unitățile care compun acel ansamblu, în loc să fie guvernate de propria lor lege, respectă „legea setului” cu atâta înțelepciune. Aceste „mai simple”. " elemente la care vine să explice „compozitul” pe cât de complex și armonios este, ele lasă deoparte manifestările cele mai clare ale unității individuale: conștiința, printre altele. Dacă aceste celule s-au adunat ca nisipul de nisip se unesc pentru a forma dunele, Cum putem explica acele fenomene congruente, armonioase, inteligente și unitare, deși complexe și pohforme, care dezvăluie toată individualitatea?

Cocoțat pe culmea „rezultatului” procesului operat în milioane de ani, printr-un efort al fiecărei clipe, hotărât, obositor, și inteligent, în cadrul blocului propriu-zis format din acea serie de multiple, variate, schimbătoare, tenace, evolutive. concursuri, progresive într-un ritm de progresie care nu numai că crește cantitativ, ci și calitativ, secretul total ar fi descoperit prin ingeniozitate speculativă, iar suma celulelor este proclamată ca soluție, cu aceeași logică cu care ar putea fi. a spus că

Un pian este suma unor scânduri, atâtor kilograme de fier și atâtea altele de fildeș sau fildeș, sau o cale ferată este fier, lemn, piele, abur etc. Nici apa pe care o bem nu este suma hidrogenului și oxigenului; nici meduza nu este egală cu suma meduzelor coloniei constitutive; Nici un oraș nu este suma bărbaților care îl alcătuiesc, nici o bijuterie, nici măcar, suma pietrelor care îl alcătuiesc, ci mai degrabă ceva diferit, cu caracter propriu.

Știm că organismul uman este un țesut celular; Totuși, acel ceva în plus, care face din grupul de celule un om, adică o individualitate, atât de armonioasă și atât de imitativă, încât posibilitatea unor personalități alternative, sau multiple în cadrul acestuia, este admisă ca excepție, ca o adevărată curiozitate. . ; Acel altceva, spunem noi, arată că există diferențe efective între substanța care alcătuiește țesutul său și țesutul în sine, atunci când nu sunt diferențieri operate în procesul multi-secular al evoluției.

Natura acelui element numit „afinitate” în substanța anorganică este încă necunoscută, la fel ca și natura manifestărilor termochimice care însoțesc combinațiile de corpuri anorganice. Au fost înaintate teorii pentru a explica aceste fenomene, până în prezent, au suferit soarta care așteaptă orice încercare ineficientă; dar care nu face un fapt mai puțin evident, tocmai faptul care s-a dorit a fi explicat: acea forță misterioasă de afinitate în substanță care atrage anumite molecule și respinge pe altele care îi sunt indiferente. , sau că pentru a determina un singur organism cu acestea este necesară intervenția împrejurărilor sau a agenților.

ticulare; iar această altă realitate termochimică rămâne subzistentă oricât de mult nu a putut fi determinată cauza și oricât de mult a eșuat teoria flogistului, care pretindea că a descoperit-o și a explicat-o.

Dacă în ceea ce privește așa-numita substanță anorganică - care, pe de altă parte, nu este dovedit a fi așa - există forme deosebite de legătură, coeziune, asociere, de ce să nu admitem că în substanța organică mai complexă, există o agent, un motiv, un factor analog și, de asemenea, necunoscut, care determină atracții analoge și că, deoarece acesta operează într-un domeniu mai complex, poate determina

unitatea biologică, individualitatea tipică? Aceeași îndoială rămâne întotdeauna . De ce substanța este uneori asociată și alteori disociată sau nu este asociată? La ce răspund diferenţierile substanţei? Există o continuitate neîntreruptă în manifestările vieţii, care presupune o anumită „solidaritate” bine marcată în componente. „Sifonoforul”, spune Hæc-kel, „este fiziologic un” unitar" animal. "cu numeroase organe, iar morfologic constituie o meduză primitiv independentă",1 Cum putem explica un astfel de fenomen de asociere capabil să formeze o individualitate fiziologică, din cauze oarbe, fatale, pur chimice sau mecanice? aceste unitati au fost subordonate intr-un plan complex, in acelasi timp armonios si unitar?De ce au fost comasate intr-o colonie * V.

1 E. HæckeL Minunile vieții, vol. eu, p. 163,

V. c Textul spune „unic”, unde mi-am permis să interpretez drept „unitar”.

a produce o entitate morfologică în ansamblu, cu funcții proprii și, în același timp, atât de diferită de cea formată din unitățile independente care o compun? De ce continuă să hrănească și să servească cu supunere cerințele noii individualități create de un scop comun? Care este motivul acestui tribut, această sclavie, uneori însăși sacrificiul componentei în favoarea compozitului? Este poate la fel cu ceea ce se observă în asociațiile colective? În stup, de exemplu, lepădarea de sine a unităților care se sacrifică „pentru stup”, adică pentru munca lor, este surprinzătoare; dar ne deranjează să credem că acest lucru se datorează exclusiv legilor statice, mai degrabă decât organice.

Cel mai bun mod de a evita orice dificultate este să o explici prin Fatalitate, sau prin Miracol, sau prin Providență; Dar asta nu înseamnă că rămâne neexplicat și atrage puncte de interogare tulburătoare, aceleași care continuă să ne întrebe: de ce Fatalitatea, Miracolul sau Providența au aranjat lucrurile astfel, mai bine decât altfel?

Această problemă vitală apare și în corali, bureți, ciuperci și cristalizări, nu doar în regnul vegetal. Plantele par să se ofere observatorului, din ce în ce mai mult, ca „organisme.” În afara admirabilelor fenomene de ane-mofilie, entomofilie, dehiscență, adică mijloacele lor de reproducere, în toate acestea există adevărate minuni ale ingeniozității. și previziunea, care dezvăluie un instinct vital, - dacă în loc să presupunem o Providență ocupată în a-și ordona mișcările și destinele, atribuim legii naturale a dezvoltării sale acea dorință de a prospera și de a îndura pe care o manifestă.

Ben, ca toate celelalte organisme –> există și în plante un scop comun, manifest, în substanța care le integrează prin asociere, în favoarea individualității integrale.

Problema individualității, ca și cea a cauzei diferențierilor morfologice, rămâne fără un răspuns satisfăcător. Cu toate acestea, ambele sunt fapte la fel de reale. De ce celulele se asociază uneori pentru a forma o insectă, alteori pentru a forma o reptilă, alteori o felină, alteori un om etc.? DACĂ se înțelege că indivizii formează specii mai degrabă decât tipuri complet diferite, nu se înțelege de ce celula alege una sau alta formă de individualitate complexă, mai degrabă decât să devină uniformă într-un singur tip. În formele inferioare, tipic organice înseși, care s-au presupus și ele inconștiente, întrucât omul, datorită egocentrismului său, a ales întotdeauna să se considere o excepție în natură, „un instinct", de asemenea vital, a trebuit să fie recunoscut. . , care implică în mod necesar conștiința.Ce poate fi instinctul dacă nu este conștiința propriei individualități?În afara individualității, acest factor de conservare, de perpetuare, nu ar avea niciun motiv să existe, așa cum viața în afara lui nu are nicio explicație. .

Când vorbește despre sinteza plasmei, Hæckel spune: „Concepția noastră monistă despre arhiogonie este adesea criticată pentru că nu a reușit încă să obținem albumină și, mai ales, plasmă, prin sinteză în laboratoarele noastre; dar uităm că nu știm încă. structura complicată a albuminoizilor și că nici nu știm ce se întâmplă în boabele de clorofilă, când, sub acțiunea luminii solare,

Ele formează plasmă nouă. Cum, în asemenea condiții și cu mijloacele brute ale chimiei actuale, se realizează sinteza corpurilor a căror constituție intimă nu o cunoaștem? Această discuție este complet inactivă: nu există niciun motiv pentru care să nu putem imita artificial un proces natural, ca să-l considerăm supranatural din acest motiv."1

Este clar că suntem în plin mister; Dar dacă în starea actuală a științei nu există într-adevăr niciun motiv să ne gândim la supranatural, este necesar să mărturisim, de asemenea, cu același fundament, că nu există nicio bază pentru a formula ipoteze cuprinzătoare pentru a explica manifestările vieții, și , mai presus de toate, când concluziile urmează să ne deranjeze, în loc să ne îngreuneze, așa cum se întâmplă întotdeauna când se face o cucerire pozitivă a cunoașterii. Este adevărat că progresul științific construiește un argument formidabil în favoarea tezei moniste, reducând tot mai mult imensa varietate de substanță la câteva corpuri simple; dar insolubilitatea misterului vital este ridicată de însuși înțeleptul Hæckel, stabilind că „organizarea este o consecință a fenomenului vital, dar nu și cauza lui".1 2

Implicită în fenomenul vital este individualitatea, care este instinctul, conștiința, voința și puțină libertate, cel puțin. Fenomenul vital este, deci, tocmai exclus din aceste investigații,

întrucât nu este suficient să-l explicăm spunându-ne cum se manifestă, și cu atât mai puțin spunându-l astfel.

1 Hæckel Minunile vieții, or. II, pag. 120, V, c

2 Hæckel. Minunile vieții, t I, pag. 52, v c.

asta ne încurcă în loc să ne clarifice, așa cum s-ar întâmpla neapărat dacă s-ar găsi pe drumul către realitate. Acest lucru nu ne poate prezenta în opoziție cu noi înșine, deoarece suntem și realitate.

Oricum ar fi, individualitatea este un fapt, chiar dacă nu poate fi explicat. Ea începe prin a se manifesta în procesul peren de asimilare și dezasimilare, care nu poate fi explicat rațional fără un principiu de solidaritate în țesăturile care îl formează. Acel „mugur” la a cărui constituire, conservare și dezvoltare se încadrează cu asiduitate toate țesuturile cu o diligență admirabilă, nu se explică prin intervenția exclusivă a forțelor oarbe ale naturii, așa cum este ea concepută, ordonând evenimentele din lumea care există. El presupune organic și supus unor legi prestabilite, imanente, fatale, când legea este dictată de ființa însăși în dorința ei de a trăi.În acest fel nu facem decât să amânăm explicația, referindu-o la „natură” cu același temei cu care a fost anterior. a declarat.El a îndrumat-o la miracol.

Pe măsură ce fiecare organizație vitală evoluează, individualitatea se conturează din ce în ce mai mult, până când scade și piere, dar nu înainte de a încerca să se reproducă, să se perpetueze. Călăuzită de instinct, care implică conștiința chiar și în cele mai simple și mai mecanizate forme, neapărat, - dacă nu preferați să-i spuneți „Providence”, ca înainte -, care ajunge în om până la cea mai chibzuită deliberare; ajutată de țesuturi care sunt au ordonat în procesul lent, neîntrerupt de adaptare, se vede și se simte lucrând constant în favoarea individualității, așa cum se vede și se simte în

efortul pe care îl face pentru a prevala și a se reproduce ca „entitate individuală.” Aceeași energie care disciplinează organismul în favoarea sa și că, dacă este indisciplinat, o astfel de incidență este considerată o aberație sau o nenorocire, la fel ca atunci când individualitatea cedează presiunii oricărui element accidental intern sau extern, în boli, în degenerescență, în sinucidere, în manie de morfină, în beție, în timpul liber în sine, nu ne spune că individualitatea organică este o realitate, chiar dacă nu poate fi explicat satisfăcător?

Ni se pare insuficient să ni se spună, să ne formăm un concept complet despre realitatea acelei ființe care chiar dorește să cerceteze propria sa cauză, că organismul activ menționat este guvernat de aceeași lege care guvernează substanțele anorganice, incapabile să se manifeste. la

fel individualitatea lor, nemai formulând chestionare metafizice și făcând cercetări detaliate pentru a rezolva și a răspunde. Ar fi, poate, mai propice să ne întrebăm cu scrupulozitate dacă în aceeași substanță pe care am presupus-o cu dispreț a fi atât de goale de propriile noastre atribute, nu există ceva mai mult decât ceea ce presupunem și apoi, când ne-am modificat conceptul despre substanța, în general, poate ne-am putea face o idee mai clară cu privire la modul în care există o identitate fundamentală în întreaga substanță și, în consecință, în presupusa lege comună, constantă, universală și prestabilită care o guvernează, cum, spunem, acele elemente, până astăzi complet necunoscute, au putut determina diferențierile surprinzătoare care se observă pretutindeni și în atâtea moduri. Explicatia

Trebuie să fie mai degrabă persuasiv decât pestriț și strălucitor. Poate că este și simplu.

Poate că aceeași afinitate care se vede în așa-numita substanță anorganică, printr-un proces evolutiv, de atâtea mii de ori secular încât data inițierii ei poate fi presupusă, ar putea, prin propria sa progresivitate, să ne dea cheia instinctului. , care Ea presupune conștiință și voință - și care, din același motiv, ar putea fi cauza individualizărilor care sunt uneori acuzate într-un mod atât de marcat și complex; dar fără asta, fără un alt element decât cel al reacțiilor chimice și al unui mecanism orb, ea rămâne complet neexplicată, nu numai în cele mai înalte manifestări umane, ci și în cele mai inferioare, în insecta însăși, în infuzoriul însuși. iar cu cât este mai puțin explicată, cu atât se verifică mai mult identitatea substanței, ceea ce, sub rezerva unui drept comun unic, ar presupune identitatea efectelor.

Vedem un fluture care merge la o floare. Ne apropiem, iar fluturele se îndepărtează; Ne retragem, iar fluturele se întoarce la floare. Ce acțiune mecanică ar putea determina acest fenomen deja complex al conștiinței? Protozoul este luat pentru a întări teza, iar acolo este deja ridicată individualitatea, pe care nu o putem concepe rațional dacă nu printr-o intervenție a conștiinței, precum și a voinței, la fel ca să o concepem pe aceea a omului civilizat care studiază, observă și teoretiza. Ce determină, deci, abisul enorm interpus între corpul inert și ființa vie, între pietricică, de exemplu, și insectă?

Influența dirijatoare a agenților externi care trebuie să acționeze, poate, la fel în plantă și în

plastidul care la om, deși nu la fel, nici cu aceeași intensitate (fototropismul însuși, termotropismul, chemotropismul), nu contrazice individualitatea care reacționează, tocmai, chiar și în cele mai simple organizații înseși, și încearcă să reacționeze în sensul a

individualității, sub aceeași presiune a unor astfel de excitații externe. De asemenea, atunci când organismul scade, odată cu bătrânețea, cedând unei succesiuni de împrejurări care duc inevitabil la dizolvare, chiar și așa, instinctul vital tinde să păstreze individualitatea organică și o însoțește pe tot parcursul acestui proces, în ciuda contrastelor repetate, care suferă și este subminat. , până în chiar momentul expirării, s-a predat nevoii firești de a se dizolva.

Abaterile instinctului, propriile erori sau dizarmoniile sau ignoranța, așa cum au fost numite, dovedesc influența acestui element esențial al individualității în dezvoltarea sa și contrazic ipoteza fatalității ca singura lege a vieții organice. Trebuie să admitem, da, că organismele, ca tot ceea ce există, se manifestă într-un câmp de acțiuni și reacții constante precum realitatea, dar asta nu înseamnă în sine că individualitatea care integrează în mod necesar acea realitate, la rândul ei, să fie complet. impotent și ineficient, adică nu are acțiune proprie. O astfel de presupunere ne-ar conduce la o concluzie singular originală. S-ar dovedi că omul, înainte reputat semizeu, îndepărtat și deasupra „mizerilor" naturii, va deveni acum un automat perfect, o jucărie ridicolă a tuturor agenților externi, fără nicio acțiune sau acțiune.

propria influență asupra lor. Ambele teze ni se par la fel de nesustenabile.

În afara individualității care se manifestă printr-o conștiință mai mult sau mai puțin clară sau primitivă, coenestezie, dacă vreți; În afara instinctului care incită la conservarea și apărarea individuală, nu este concepută o organizare activă, cu atât mai puțin evolutivă, care se menține în detrimentul unei serii neîntrerupte de acte congruente, ordonate. O ființă care nu avea astfel de elemente ar fi imediat expusă dizolvării. Forța de coeziune care se manifestă în substanța anorganică nu este suficientă pentru a explica o organizare vitală, oricât de simplă ar fi ea: ceva mai mult decât atât este necesar pentru a-i asigura subzistența, lupta, nu doar reproducerea, cu atributele. care o însoţesc.ca indispensabile şi care ajung uneori, în maternitate, chiar şi la sacrificiul propriei fiinţe. Individualitatea presupune existența instinctului, cel puțin, și presupune conștiință și voință, adică cunoaștere și acțiune volitivă în sensul cunoașterii. Aceste manifestări ale vieții sunt viața însăși, indivizibile din acest punct de vedere, întrucât dacă ar lipsi vreuna dintre astfel de competiții, ar lipsi cauza care determină organizarea vitală și ar fi la cheremul agenților externi, care ar lua imediat. eşec. Când vorbim, așadar, de inconștiență, tăgăduire de sine sau altruism, trebuie să se înțeleagă că vorbim de o reducere a conștiinței sau a instinctului, deoarece, în același timp, că sunt considerate excluse, trebuie asumată însăși rațiunea existenței. a fi exclus. La fel, atunci când se confirmă lipsa de personalitate, de caracter, la un individ, se constată doar o atenuare a acelor agenţi.

elemente esențiale în orice formă organică, și nu o absență totală, care ar presupune pierderea individualității, adică a vieții însăși.

Înainte de a accepta teza determinismului chimico-mecanic, alegem să admitem că în fiecare substanță există practic aceleași elemente pe care le prezintă cele mai complexe forme vitale superioare, elemente care, pe măsură ce evoluează, au ajuns să se accentueze în cadrul unei identități esențiale, ca arborescențe ale acelui principiu de matrice și că este vorba doar de grade diferite de dezvoltare ale aceleiași substanțe. De la monere și plastidă la asociații multicelulare; De la formele simple de organizare vitală până la om, care se presupune că este cel mai perfect și mai inteligent organism, ar fi astfel doar modalități și aspecte morfologice ale individualității în cadrul unei identități substanțiale care nu s-ar putea diversifica decât datorită instinctului său, fie că cauza, raţiunea de existenţă a individualităţii şi puterea ei de a acţiona în linia instinctului (voinţei), care presupune în mod necesar conştiinţa. Poate că însăși afinitatea care se observă în substanța cea mai anorganică implică „un principiu instinctiv”. Este mai logic să gândim asta decât să presupunem că organismele și-au creat propriile facultăți sau că vreo entitate superioară le-a lăsat moștenire, fie că este vorba de un miracol, de natură sau de legi chimice sau statice. Din nimic, care este o pură negare psihologică, nu ar putea apărea varietatea manifestărilor pe care le oferă natura, pe cât de diverse, pe atât de splendide; mai mult: din nimic, conform elementelor de judecată care ne informează logica cea mai evidentă, nu poate rezulta nici măcar un fir de nisip.

[100]

ARTĂ, ESTETICĂ, IDEALĂ

Ar fi curios dacă, după atâta efort, ar trebui să se admită puterea de a crea: miracolul!

1 INSTINCTUL

Am spus că, după modul nostru de a vedea, individualitatea organică este opera instinctului, conștiinței și voinței. Pentru a preciza în continuare ideea noastră în acest sens, vom spune că instinctul se identifică cu individualitatea organică și, prin urmare, poate fi considerat ca individualitate care trăiește în cadrul formelor de acțiune consacrate și asimilate de strămoși.

Așa cum nu este concepută o organizație vitală care nu răspunde unui plan, această organizație nu este concepută fără o doză de conștiință și voință. Într-adevăr, cum ar putea fi concepută formarea și dezvoltarea unei entități mereu complexe, precum orice organism, fără ca aceasta să fie înzestrată cu aceste atribute esențiale pentru susținerea și apărarea sa? Instinctul suprimat, individualitatea ar fi suprimată, iar individualitatea organică fără conștiință sau voință ar ceda ca ceva inept de a trăi. Ar fi o substanță oarbă, expusă în

fiecare moment răsturnării, dacă s-ar fi putut stabili fără un astfel de ajutor.

Instinctul este motivul existenței fiecărui organism; Este forța de coeziune care îi determină funcționarea și o menține: este individualitatea însăși. Toate cunoștințele dobândite; Tot ceea ce s-ar putea acumula din experiență, din conștiință, este ceea ce constituie instinctul, adică forma de acțiune încorporată în fiecare organism prin selecție și moștenire, care profită de individualitate în orice moment.

ment să-și satisfacă cerințele organice. Fără acest flux de acțiune adecvat menținerii individualității, ar fi la cheremul tuturor factorilor de dizolvare care, în lupta pentru lupta pe care fiecare organism o susține în favoarea sa, l-ar pune în pericol. Ar fi suficient ca funcția instinctivă să fie desființată pentru o clipă, astfel încât individualitatea să poată fi imediat dizolvată. Pe de altă parte, fiecare organism este văzut a fi ocupat în orice moment cu propriul destin, fie promovând îndeplinirea funcțiilor sale fiziologice, fie orice altceva îl interesează. Instinctul este pentru actul reflex ceea ce rațiunea este să instincteze, în aceeași direcție și cu același scop organic, complet identic, și astfel, cu cât este mai mare conștientizarea, cu atât mai mare este aptitudinea de a evolua, cu atât mai mare este hotărârea de a face acest lucru. de asemenea o capacitate mai mare de a rectifica formele obisnuite de actiune, pentru a adapta mai bine organismul la mediul sau.

Ce element exterior ar putea în mod logic să-și asume sarcina și responsabilitatea de a monitoriza în orice moment ceea ce este necesar pentru ca individul, de orice natură, să poată obține tot timpul ceea ce este necesar pentru a supraviețui și pentru a se apăra de toate? care esti expus? Nu vedem, fără miracol, fără o minune asiduă și perenă, cum se poate desfășura acea lucrare nesfârșită care reglementează actele substanței organice în toate manifestările biologice, fără a exclude vreuna; și din moment ce miracolul nu explică nimic, dimpotrivă, derutează, este necesar să credem că organismul însuși este cel care se manipulează pentru a supraviețui, pentru a prospera, pentru a se reproduce și pentru a-și apăra urmașii cât timp trebuie să fie. protejat. Munca aceea

ingenioasă și persistentă, în orice moment, nu poate fi pusă pe seama unor cauze supranaturale, pentru că este o lucrare — firească, logică, rațională, aproape că am spune prea pietonală, de realizat cu intervenția avară a zeilor sau a zânelor. Aceste divinități își fac isprava, cel mult, dintr-o singură mișcare, după relatările cele mai autorizate, și apoi se cheamă reciproc la tăcere; în timp ce în realitate se vede o acțiune neîntreruptă, tenace, imensă, extrem de variată și întotdeauna mai mult sau mai puțin adecvată nevoilor fiecărei individualități. Șarpele din Uganda, de exemplu, un vânător de

păsări, cum ar putea fi informat de oricine că va găsi cu ușurință prada la îndemâna lui, dacă așteaptă ca o pasăre mică să se încurce în planta în care pândește, lăsând-o în imposibilitate de a zbori?? Cine, nici ce lege fizică sau chimică, i-ar fi putut furniza astfel de cunoștințe utile? Peste tot, printre peștii și insectele înseși, se vede un grup de acte în concordanță cu nevoia de a trăi și de a procrea, în mii de moduri diferite, aproape toate ingenioase și adecvate nevoilor fiecărei organizații. Dintre animalele inferioare, uneori mai inferioare prin micimea lor decât prin capacitatea lor, furnicile, termitele, faimoasele albine care au stârnit admirația tuturor observatorilor naturii, aceste ființe minuscule a căror disciplină socială uimește chiar și atunci când considerăm cu pesimismul marele Buffon, se vede că există un spirit de ordine și apărare socială plin de mistere complicate, pe care omul și-ar dori să le rezolve după propria sa logică, în același mod în care apicultorii ar dori să „perfecționeze” viața stupului. în sensul performanţei sale.Peste tot sunt semne

noi ai inteligenței, iar oamenii, pe de altă parte, care sunt cele mai inteligente ființe, ne este greu să creadă că această modalitate atât de răspândită în toate domeniile biologice, poate fi împărtășită într-un fel și de asemenea animale minuscule, pe care le avem obișnuiește-te cu privirea cu dispreț, chiar dacă uneori ne pot da niște sfaturi sănătoase. Ce este, deci, această varietate infinită de acte coordonate, iscusite, eficiente, armonioase, surprinzătoare, din ce în ce mai surprinzătoare pe măsură ce sunt observate?

Cu adevărat, nu există niciun motiv pentru a explica înțelepciunea organismelor, în afară de o învățare îndelungată făcută pe cheltuiala lor. Ceea ce dă aspectul de fatalitate modurilor obișnuite de a acționa în organismele inferioare, în principal, este repetarea aproape mecanizată în acțiunea obișnuită, adică aceea care a fost încorporată prin obișnuință și care se execută aproape cu spontaneitate. dar se poate observa, totuși, că de îndată ce se întâlnește o dificultate excepțională, chiar și cele mai inferioare animale se străduiesc să o rezolve apelând la noi mijloace.

Pe măsură ce cobori din nou pe scara organică, poți vedea că activitatea devine din ce în ce mai rutină; Cu toate acestea, pare să existe întotdeauna un motiv de surpriză în observarea atentă a propriilor extracții inferioare ale organizării vitale. Este adevărat că acele forme de acţiune ale celor mai simple fiinţe se manifestă adesea cu atâta regularitate încât par cu totul automate; Dar trebuie să ne întrebăm cum a reușit să asimileze aceleași practici mecanice cu o logică atât de eficientă care să le permită să-și satisfacă nevoile și chiar să le perpetueze.

Da, dacă ar fi lipsiți de orice cunoaștere, de orice facultate și voință cognitivă.

Există un fapt constant în activitatea organică, și anume că se manifestă întotdeauna în favoarea individualității. Uneori se ajunge la pricepere, iar alteori se ajunge la cruzime, cu condiția favorizării individului, iar acest lucru se observă în unitățile organice inferioare, precum și în organizațiile vitale superioare, inclusiv în om. Anomaliile în sine, „disarmoniile”, ignoranța instinctului, așa cum Fabre numește mai potrivit erori instinctive, denotă că instinctul este opera cunoașterii ereditare - individuale, și nu opera unui mecanism perfect al naturii sau a unui omniscient superior. Acea falibilitate care este acuzată într-o linie invariabilă, cum ar fi cea a fiecărui organism care lucrează fundamental pentru el însuși și pentru descendenții săi, ne spune că acestea sunt „erori” și nu dizarmonii, ceea ce ar fi inexplicabil în cadrul criteriilor unui mecanism. a naturii, iar acest lucru este atât de adevărat încât, pentru a judeca aceleași acte, ele sunt abordate, și trebuie abordate, din punctul de vedere al intereselor organice, și nu altfel. Legea imuabilă este că fiecare organism caută să se protejeze.

Darwin spune: „Instinctul fiecărei specii este bun pentru ea; dar nu a fost produs, din câte ne putem gândi, în beneficiul altor specii. Unul dintre cele mai convingătoare cazuri pe care le cunoaștem despre un animal care aparent desfășoară un act pentru unicul bine al altuia, este cel al afidelor, care cedează voluntar furnicilor

excreția sa dulce.”[1] Însuși acest act de altruism, așa cum îl presupune observatorul eminent, atunci când își face rezervarea, trebuie considerat mai degrabă o apariție decât o realitate. Poate că a fost inițial o formă defensivă a afidului și ca urmare a obiceiul sau alt motiv pe care nu-l putem descoperi, susține acea practică care aparent contrazice, trebuie să credem, legea biologică care aplică instinctul pentru a servi intereselor organice individuale și care o aplică fără nicio considerație intereselor altor organisme și fără a face mai multe concesii decât cele care sunt compatibile cu acea nevoie primordială.

S-ar putea spune că instinctul este acumularea de experiență și înțelepciune obținută de fiecare organism în favoarea lui, de-a lungul secolelor. Ne considerăm scutiți de acea lege și credem că suntem liberi să procedăm după motive mult mai impersonale, fără să ne dăm seama că abuzăm de „eu” în așa fel și că o facem cu atâta convingere în privința excelenței sale. , aceasta Pentru că este ceva superior că nu ne dăm seama de propria-i micime, atât de nesemnificativă, dacă îl privim din punctul de vedere al altor organisme, fără a exclude propriul nostru exemplar congeneric, și totuși, când luăm în considerare ceva care pare să scape de acea lege, am discutat-o pe larg, ca pe un eveniment extraordinar. Eroismul, sacrificiul de sine, munificitatea în sine, par a fi evenimente demne de cel mai sunet de panegiric – de ce? Trebuie să presupunem că se datorează găsirii * V.

1 C. Darwin: Originea speciilor, t. II, p. 135,

aceste acte în. opoziţie faţă de o regulă generală, căreia toţi ne simţim supuşi.

Atunci când cercetătorul efectuează experimente pe câine, iepure sau cobai, nu o face, desigur, având în vedere interesul pe care caninii sau rozătoarele îl pot avea pentru acesta, ci mai degrabă atent la beneficiul care poate rezulta din acesta pentru om. , în același mod în care enoriașul unei parohii nu își îndeplinește îndatoririle religioase în favoarea speciilor inferioare, nici măcar pentru ca credincioșii altor dogme să poată profita de bunele sale slujbe, ci în interesul său, în principal, și nimic. este mai natural . Este adevărat că, uneori, cei mai sentimentali visători, care folosesc seruri animale, ca restul, și mănâncă carne, sunt șocați că se recurge la vivisecția pentru a descoperi secrete favorabile speciei într-un mod atât de avantajos și impersonal cum este și poate savantul. fie, dar nu o fac fără să se adăpostească și cu blană bună de ceilalți.

Sub fiecare act se află un interes organic. Nu observăm inexorabilitatea acestui element al căruia toți suntem vasali și afluenți, la fel ca toate organismele, în mod necesar, întrucât este ceva fără de care organizarea vitală ar fi imposibilă; Nu observăm, zic eu, din cauza măririlor idealiste, sentimentale, care ne-au făcut să ne luăm în serios excepționalitatea și continuăm să credem că instinctul este o entitate inferioară doar demnă de „animale”, în timp ce combinăm, și continuăm, si Vom continua sa conjugam toate verbele placute la persoana intai si in orice moment.La noi, mereu atat de dispusi sa ne favorizeze, se pare ca aceasta este de o superioritate incontestabila, ba chiar credem ca nu a avut.

Ar fi greșit ca zeii să fie interesați de soarta noastră chiar dacă aceasta ar presupune neglijarea locuitorilor planetei, a căror soartă, de altfel, în comparație cu a noastră, ne-ar părea mereu neînsemnată. Nu este nevoie să te îndoiești.

Egoismul instinctiv se manifestă identic, în substanță, în toate organismele, oricât de mult am încerca să dovedim contrariul și oricât de mult credem cu bună-credință că a noastră este de altă origine. Tocmai acesta este ceea ce ne împiedică să vedem în acțiunile noastre aceeași dorință de a trăi care domnește pe întreaga scară a vieții: a trăi de dragul de a trăi; Dar dacă s-ar putea descompune fiecare dintre actele pe care le execută la fiecare pas în acest sens, până la atingerea rațiunii sale cele mai intime, s-ar vedea că toate sunt inspirate de acel scop fundamental comun, deși se oferă o excepție, eroare sau ofuscare rară. pentru a confirma regula; și, pe de altă

parte, ar observa în propria dorință de a îmbunătăți condiția umană, confirmarea acelui scop, care îl subliniază în acest fel.

Procesul îndelungat de încercări experimentale care presupun formele noastre cele mai obișnuite de acțiune, pe care le găsim „terminate”, ne îngreunează să luăm în considerare adevăratele motive care l-au inspirat și în acest fel, oricât de pozitive ar fi ele, ni se pare plăcut să credem că sunt de o descendență extraordinară.Acea varietate de acte pe care le desfășurăm în orice moment, toate în egală măsură supuse unui control multisecular, unor verificări răbdătoare reiterate cu zel, toate îndreptate spre același scop de a proteja organismul, al traiului, devine limpede.manifestat in orice moment.Da, pentru fiecare act dintre cele multe pe care le executam in viata normala, am avut

A trebuit să facem o deliberare; Dacă această succesiune nesfârșită de observații, experimente și raționament nu ar fi fost făcută de strămoșii noștri, este clar că nu am putea face tot ce facem. Astfel, de exemplu, atunci când circulăm pe străzile orașului, dacă pentru fiecare conflict pe care ni-l prezintă traficul ar trebui să ne oprim pentru a rezolva atâtea probleme câte se pun acolo, accidentele ar ajunge la cifre înspăimântătoare. Pe de altă parte, datorită experienței acumulate, le rezolvăm fără să ne dăm seama că o facem, așa cum angajații băncii adună, scad, înmulțesc și împart automat, astfel încât să se obișnuiască cu cele mai comune operațiuni. Efortul perseverent care reprezintă multitudinea de acte pe care și noi le îndeplinim automat, este singurul lucru care ne poate explica simplitatea cu care rezolvăm lucrurile obișnuite ale existenței, în timp ce ne încurcă, ne copleșește și ne rupe, uneori, orice. eveniment neașteptat și ne obligă să ne oprim și să medităm gânditori.

Totul, însă, este îndreptat fundamental în aceeași direcție: autoprotecția. Dacă intrăm într-o cameră în care sunt copii cu o bomboană, în atitudine de a o oferi, fiecare strigă să o obțină singur, cu aceeași spontaneitate cu care încearcă să evite o pedeapsă sau o amenințare; iar dacă, din cauza unei excepții, această regulă este încălcată, toată lumea privește cu surprindere acel eveniment și încearcă să investigheze cauza acestuia. Cel mai mult care se poate întâmpla în aceste domenii este că instinctul este educat și supus unor reguli mai ordonate și în conformitate cu convențiile sociale, dar va trebui întotdeauna să fie

condiție ca organismul, individualitatea, să nu fie părăsită de aceasta, a cărei impunere trebuie să fie subordonată într-un fel.

Ca o consecință a dorinței individuale de a trăi și de a prospera; ca o demonstrație a scopului de a-și proteja urmașii de supremația instinctului egoist vital și nici nu este necesar să comentem tot ceea ce realizează maternitatea umană; La speciile inferioare înseși,

această obligație naturală de a-și proteja descendenții este adesea dezvăluită, nu numai cu toată sârguința, ci chiar cu adevărată cruzime. Nu doar organismul este apărat cu toată tenacitatea, ci și fructul organic, în toate domeniile biologice. Trebuie să vedem cu ce admirabil egoism profită de totul pentru sine, cu ce rafinamente și cu ce fructificare fiecare organism tinde să-și depună oul și să-l apere! Aceste scene din mijlocul naturii sunt de nespus, afecțiunea, tandrețea, dulceața rafinată cu care fiarele înseși își îngrijesc uneori urmașii. Aceleași păsărele cu penaj elegant, mișcări de doamnă, cântec plângător sau garrul; insectele multicolore, toate, într-un fel sau altul, cu condiția să-și protejeze puii sau larvele, prezintă gheare chiar și pentru actul canibal; iar vițelul însuși, la rândul său, face tot ce îi stă în putință pentru a se acomoda în cel mai bun mod posibil în colțul său modest. Puiul cucului - această pasăre, care își depune confortabil ouăle în cuibul altuia - începe prin a arunca din cuib pe copiii păsării care o hrănește, cei care mor de frig, dacă poate sunt salvați de consecințele cad.1 Avertis- * V

1 C. Darwin: Originea speciilor lar, t. II, p. 148,

V c.

Pentru „Cerceris”, vânător de „Buprestes”, pe care Fabre îl numește „savant tueur”, mai presus de cruzimea lui, are înțelepciunea de a paraliza gândacul destinat să-și hrănească larvele, rănindu-l cu înțepătura în centrii motorii, într-o asemenea măsură. mod în care rămâne în viață, deși imobilizat, așteptând ca ei să-l poată folosi, în aspirația lor legitimă de a ajunge la insecte perfecte, capabile deja să reproducă aceleași exigențe crude în favoarea puilor lor, „pentru a relua viața mamei. pe care nu l-au văzut niciodată”, conform frazei sugestive a lui Metchnikoff. Mama, după ce și-a îndeplinit datoria, nu se mai oprește să-și mângâie copiii. León Dufour, un entomolog înțelept, presupune că cercerii își ucid prada prin injectarea acesteia cu un lichid antiseptic care permite conservarea cărnii și a viscerelor sale.1

Toate acestea, care se repetă în mii de moduri diferite pe toată scala organică, demonstrează, pe de o parte, că instinctul este individualitatea care acționează prin diferite mijloace în dorința sa de a se adapta și de a rezista și, pe de altă parte, că trebuie să fie atribuit „conștiinței sale” mai degrabă decât îndeplinirii legilor mecanice sau extraterestre comune, acel efort viu pe care fiecare organizație vitală îl manifestă în atâtea moduri pentru a atinge acest scop. Nu există, deci, mai multă fatalitate decât cea a legii proprii fiecăruia. forma.organic, gata sa indeplineasca efortul de a trai si de a rezista.Legea este intocmita de organismul interesat de propria prosperitate.

În regnul vegetal se observă și fenomene analoge de iubire necondiționată față de individ.

1E, Metchnikoff. Études sur la natura umană, p. 35-

mai ales când se manifestă în efortul lor tenace de a propaga, de a perpetua. Metchnikoff spune că, în ceea ce privește armoniile naturii, este greu de găsit exemple la fel de perfecte precum obiceiurile viespilor care sapă, - aceleași la care ne-am referit mai înainte - și mecanismul de fertilizare al orhideelor.1

Presupusul mecanism care guvernează plantele este însă contrazis în aceeași ordine de fenomene admirabile, când se descoperă și în aceste domenii „aberații” și „disarmonii”, care nu pot fi explicate în mod rezonabil prin ipoteza unui mecanism integral, capabil să face minuni ale inteligenței în orice altceva. Astfel, rezultă că, pe de o parte, suntem uimiți de inteligența, pe cât de logică, pe atât de multiformă, cu care plantele procedează în efortul lor de conservare și propagare, analog cu cel al oricărui organism vital, și într-un mod atât de surprinzător. modul în care le atribuim acțiunea unor cauze mecanice, superioare lor înșiși; și, pe de altă parte, vedem erori în procedurile lor, care ar fi inexplicabile și de neiertat dacă ar fi atribuite unei entități superioare, fie ea Natură sau Providență. /Ce să credem, deci, decât că plantele sunt guvernate de o lege analogă cu cea a tuturor celorlalte organisme, adică cu toată „individualitatea” organică?

În acest domeniu, ca și în grădina zoologică, există un asemenea atașament față de propria individualitate, încât, în schimbul menținerii și reproducerii acesteia, se recurge uneori la resurse foarte asemănătoare cu propriile decizii cele mai gândite și documentate.

1 E. Metchnikoff Études sut la nature humaine, p. 37.

pe care omul îl folosește pentru a realiza același lucru pe care îl caută plantele în favoarea lui. Se presupune că efortul pe care planta îl face pentru a-și arunca semințele departe de ea însăși este identic cu cel făcut de insectă, sau de pasăre, sau de mamifer, de marsupiale, de exemplu, atunci când păzește urmașii, deoarece toți sunt la fel. îndreptată spre garantarea vieții urmașilor - se datorează unor cauze ultraorganice, care ar trebui explicate printr-un mijloc mai puțin logic, „mecanismul”, care se învecinează cu supranaturalul. Pe măsură ce se fac cercetări, totuși, totul duce la simplu și Acele contradicții, sau abateri, sau inexactități, considerate erori de acțiune și pe care toți naturaliștii le confirmă din punct de vedere al riscului ractonal, se numesc dizarmonii, anomalii, ignoranță sau aberații, precum și ceea ce însuși domeniul disteleologiei. dezvăluie. , potrivit lui Hæckel,1 tinde să excludă orice concepție mecanicistă și să o susțină pe aceea a individualității organice, aplicată în mod egal pe întreaga scară, pentru a se adapta mediului în cel mai bun mod posibil și expus erorii, așa cum este omul însuși, cel mai complex și, fără îndoială, superior. Dacă, înfruntată în acest fel,

această serie de abateri poate fi explicată din cauza falibilităţii fiecărui „individ viu”, cum ar putea fi explicată eroarea în inexorabilitatea unei legi naturale comune? Cum ar putea vreun organism să se scutească de o lege de această natură şi cum s-ar explica o astfel de lege înţeleaptă şi mare prin greşeli care nu scapă omului şi, în lucruri mărunte, mizerie şi cruzimi care

1 E Hæckel. Histoire ãe la Creation, p. 550, v. fr

Îl revoltă şi ei, deşi el însuşi nu le este străin, în propria sa dorinţă vitală intima?

În cadrul ipotezei mecaniciste nu există nici o modalitate de a reconcilia fenomenele de conştiinţă sau de cunoaştere, care se manifestă în om, cel puţin, cu atâtea dovezi. Această teorie, pe scurt, nu face altceva decât să înlocuiască un mister cu un alt mister; un mister mai simplu şi mai clar pentru altul mai abstrus, mai inextricabil şi mai copleşitor. Să nu vorbim despre omul a cărui conştiinţă (cunoaştere) nu putea fi pusă la îndoială fără a cădea înapoi în cel mai radical şi steril al scepticismului. Printre insecte în sine există detalii care nu pot fi explicate logic fără a recurge la prodigios, nenatural, poate ca substitut „ştiinţific” al supranaturalului.Astfel, de exemplu, Fabre spune că himenoptera meli;fero cunoaşte sexul dinainte. .de puii lor, şi pregăteşte o prevedere ceva mai mare pentru femela, deoarece ea este puţin mai mare.1 Ce lege comună a naturii s-ar putea opri pentru a articula acest detaliu, al unui mecanism atât de complicat?Acum că cunoaşterea este admisă, sau este excluşi, ne vom întreba mereu, în primul caz, de ce permiteţi himenopterelor să facă acea distincţie subtilă? Este pentru binele reproducerii? De ce aranjaţi ca mâncătorul de miere, până la urmă o insectă, să ştie mai mult decât om despre urmaşii lui, decât însuşi înţeleptul care încearcă să-şi explice adevărata lui situaţie în Univers şi de ce îi permite să folosească acele cunoştinţe, printr-un act atât de logic de previziune? Şi, în cele din urmă,

1 J H. Fabre Souvenirs entamologiques, Serle 10a, p. 191.

Al doilea caz, ne întrebăm: de ce, în acelaşi timp că acest mecanism colosal şi admirabil îşi duce providenţa şi grija pentru soarta acelui animal mic până la un asemenea extrem, permite albinei harnice să facă atâtea greşeli şi să o expună? la sacrificii teribile pentru fertilizarea lui şi pentru soarta stupului însuşi? Este clar că astfel creăm mistere în loc să ne explicăm.

Şi aceleaşi întrebări se reproduc la fiecare pas dacă observăm varietatea actelor de îndemânare şi inteligenţă manifestate de cele mai mici organisme din natură, cele mai dispreţuite şi neînsemnate, în ceea ce priveşte dimensiunea şi ierarhia lor în considerarea lumii. :

furnici, termite, viespi etc. Există exemple adevărate de înțelepciune în domeniul lor, alături de exemple de cruzime „inteligentă” rafinată. Fabre, observatorul neobosit, la fiecare pas observă proceduri foarte ingenioase în acțiunea sa. Astfel, de exemplu, Sphexul, ca și Cercerisul, adoptă un procedeu inteligent pentru a-și paraliza prada, demnă de a apărea într-un laborator de fiziologie, ba chiar se crede că unele insecte folosesc în anumite cazuri antisepticul însuși, așa cum s-a mai întâmplat. a spus. Deși nu au dobândit această „pregătire” prin cursuri speciale și reglementate, o manifestă și ei și, admițând posibilitatea ca astfel de insecte minuscule să recurgă la această admirabilă sursă de cunoaștere, precum și să o folosească și ei, este logic. a admis că acțiunea sa nu trebuie atribuită unor cauze generale, ci unor cauze individuale, asemănătoare cu cauzele umane, chiar dacă pentru a o recunoaște trebuie să

să coborâm de pe augusta platformă pe care ne-a dat-o tradiția printr-o înșelăciune.

Astfel, se dovedește că natura este întotdeauna mai simplă și mai rezonabilă decât s-a imaginat.

Piatra de încercare infailibilă pentru a evalua adevărul este dovezile. Fiecare adevăr care este concretizat este prezentat într-un mod atât de clar încât oricine îl poate înțelege și verifica. Acele ipoteze, în schimb, sunt foarte ingenioase, este adevărat, dar nu explică în mod satisfăcător „faptele”, nici măcar nu sunt la îndemâna majorității și trebuie să credem că printre cei mai distinși susținători, precum la fel ca si la proprii autori lasa lacune, contradictii, lacune si dificultati, chiar si pentru ei insisi.Pe aceasta cale s-ar parea ca ne intoarcem prin alte resurse decat aceleasi mari himere antice, care ne incurca in loc sa ne lumineze. noi, așa cum se întâmplă atunci când un adevăr iese la iveală în mod necesar.

Între timp, instinctul individual, organic este acolo, vigilent, atent, domnând în orice moment asupra individualității, identificat cu ea. Este imposibil să ignorăm nici existența, nici eficacitatea lor, pentru că sunt o realitate evidentă. Oricum ar fi considerată individualitatea, ea este întotdeauna protejată de la sine, fie că numim acest instinct de apărare solicitant, conştiinţă, Providenţă sau altceva, fie că atribuim acestui element o cauză externă sau internă. Cel mai mult care se poate admite este ca instinctul să fie disciplinat, dar nu exclus, deoarece așa ceva ar implica pierderea individualității, care este pierderea vieții.Declamând, vedem că în marea pânză totală a În realitate, fiecare ființă își conduce firul vital și brodează în felul ei, mereu cu

scopul de a-l menţine, de a-l apăra, de a-l întări, prin mijloace diverse, indescriptibil de diverse. Unii Ip fac după un plan care pare

mecanic, pentru că se repetă în timp, mereu în concordanță cu acel scop individual, iar alții încercând constant să-și îndrepte planul, să țese mai eficient; care, în toate firele vitale înseamnă la fel: a îndura, a se perpetua în cel mai bun mod posibil.

Când numim instinct acea serie de acte încorporate în formele obișnuite de acțiune, deja asimilate la fiecare specie, uităm că acestea pot fi transformate, și sunt transformate astfel încât să se constate un avantaj care, de altfel, necesită o verificare asiduă. , atât pentru că este lent de asimilat și pentru că, având în vedere interesul superior care există în toate acestea, nimeni nu se hotărăște să schimbe practicile deja consacrate, fără să constate mai întâi efectele. Orice schimbare fundamentală este incredibil de lentă. Dacă au trecut poate multe mii de ani pentru ca comunitățile de insecte să stabilească sclavia, cu siguranță nu a fost nevoie de mult mai puțin pentru ca omul să decidă să o desființeze din utilizările sale. Acest proces de mecanizare instinctivă este atât de lent încât ne-a făcut să ne gândim la imuabilitatea acțiunii sale, în special la speciile inferioare, fără să ne dăm seama că pentru ca acestea să adopte aceleași forme deja mecanizate, au trebuit să procedeze pe baza conștiinței, oricât de elementar ar fi fost; întrucât, altfel, ar trebui să explicăm astfel de evenimente prin mijloace supranaturale sau nenaturale, care, departe de a explica, complică și încurcă problema.

Poate că într-o zi se va descoperi cauza afidelor.

[П7]

nităţi care se observă în substanţa anorganică şi care determină modalităţi atât de diverse în modurile lor de combinare, pentru a produce alţi compuşi decât componenta, în anumite condiţii particulare, neuniforme. Aceeași afinitate, care acționează în substanța organică mai complexă, ar putea, așa cum am spus deja, ca o forță de coeziune analogă, de simpatie, s-ar putea spune, să explice asocierea organică în cadrul unei individualități tipice, foarte diferită de componentă, care se străduiește să supraviețuiască, ca atare, și să se perpetueze, cu atâta tenacitate invariabilă, pe baza menționată unitară, echilibrată și indivizibilă, a „entității organice.” Acea forță care uneori unește două corpuri, iar alteori le ține indiferente, când nu respinge-le, aceeași care formează piatra și care se observă în toate gradele posibile în toată materia, de la combinația chimică care rămâne fixă, până la plasmă, țesutul de substanță vitală care se hrănește prin invaginație, în cadrul unui plan armonios, atât de susținător încât permite grupului individual să-și desfășoare procesul de asimilare și dezasimilare constantă, cu condiția menținerii individualității, creată prin reproducere și susținută cu atâta efort, de-a lungul secolelor; Nu ar putea aceeași acțiune „proprie” a substanței să explice individualitatea mai bine decât teza unui mecanism integral pe care nu știm cui sau cui să-l atribuim și care, în plus, ne deranjează?

Este adevărat că se constată diferenţe care par abisuri deschise cu radicalitate fundamentală între multiplele fenomene naturale; dar, după cum se observă, se percepe că presupusele soluții de continuitate sunt

rezolvate într-un mod favorabil tezei evoluționiste, pe de o parte, și, pe de altă parte,

Pe de altă parte, un scop comun este văzut în toate formele de combinare sau asociere de particule sau animalcule, în același timp ca o mai mare acumulare de atribute în substanța cea mai de jos, nu mai în organismele în sine care erau considerate atât de inferioare înainte de a fi. supus.observării scrupuloase, iar dacă se va dovedi că este o forță analogă celei a afinității, care determină presupusul agregat celular, am avea cheia individualității organice, deoarece acel element pe care îl numim instinct nu ar fi altceva decât raţiunea de a fi, însăşi cauza asocierii celulare, acţionând cu scopul intim de a subzista în cadrul modalităţilor specifice structurii sale, şi folosind tot ceea ce serveşte la conservare, la îndurare, la prosperitate. Ar fi individualitatea care actioneaza dupa propriile resurse, in propriul beneficiu. Nu ar fi, așadar, o „consecință” a individualității, nici un efect al combinațiilor și mecanismelor ultra-naturale, ci mai degrabă cauza eficientă a individualității, cu care aceasta s-ar identifica, adică individualitatea însăși care luptă în favoarea ei. .

II CONCIHN'CIA

Excluzând „individualitatea organică integrală și unitară”, nu putem explica conștiința, nici utilizarea ei. Cu toate acestea, pozitiviștii moderni mențin celula constitutivă și organismul constituit în intervale paralele, adică mențin individualitatea elementului component „în compus”. „, chiar dacă se manifestă în mod clar și persistent preocupat de sine, la fel de mult pe cât celula este în a se conforma și

îndeplini acel scop individual al întregului. Acest fapt evident dezavuează ipoteza supremației elementului care, în orice caz, a servit la țeserea organismului, plasând celula pe un nivel în întregime secundar și auxiliar față de entitatea constituită.

Pentru a depăși dificultatea care reiese din armonia acestor două entități, așa cum sunt definite ca susținătoare, asociate, aproape identificate, s-a făcut apel la toată ingeniozitatea, fără a obține, în opinia noastră, vreun succes până acum, încă de la ipoteza conștiinței. - un epifenomen pe care Maudsley l-a conceput și adoptat de Huxley, deși are atât de mulți și atât de luminați susținători, nu a reușit, din câte știm, să explice conștiința organică, unitară, individuală, care se manifestă peste tot, într-un fel. sau altfel, în domeniile biologice. Această soluție, în loc să risipească acest mister, îl accentuează, întrucât nu se poate înțelege, dincolo de prodigios, cum se poate adăuga rezultatul impresiilor celulare ale conștiinței, nici de către cine, nici cum poate profita organismul integral. it. acelui element pe care celula constitutivă îl conţine, în sine.

Imposibilitatea de a dovedi este de aşa natură încât efectele sale au fost chiar negate, oricât de evidente ar fi ele.

Agentul care identifică conştiinţa atomică cu conştiinţa substanţei vitale organizate, „vâscos”, aşa cum s-a spus, în cele mai simple aspecte ale sale, rămâne invizibil şi inexplicabil, la fel ca şi cel care identifică cea a plastidei cu cea a organismul deja construit, perfect, vom spune, aplicând locuţiunea entomologică.Cum se explică „suma” conştiinţelor celulare, dacă este o sumă?

Cine este cel care percepe rezultatul acestei „sinergii” celulare? Prin ce mirare supranaturală sau nenaturală se manifestă acest fenomen de conştiinţă în individualitatea organizată, dacă este pur şi simplu un adaos de conştiinţe ultramicroscopice, s-ar putea spune, separate, independente şi atât de ineficiente, încât lucrurile s-ar întâmpla totuşi fără ele, aşa cum afirmă profesorul Le Dantec ca fiind ceva axiomatic?1 În acest fel, cădem înapoi în mirific.

Dacă cineva ne înţepă mâna cu un ac, întreaga masă celulară individuală suferă efectele unei astfel de leziuni uşoare. Mai mult: dacă suntem ameninţaţi cu un cuţit, înainte de a ne răni, întreaga masă celulară a primit un şoc şi este gata să respingă atacul, venind cu o asemenea unitate în ansamblu încât celula în sine nu ar putea face mai bine, personal. , pentru a evita un atac care a fost îndreptat asupra ei însăşi. Atunci se pune întrebarea: ce element explică această acţiune de ansamblu armonioasă, identică cu cea jucată de elementul simplu, minimal, component, în respectul său, în fiecare organizare vitală? Aici sunt două aspecte ale acestui proces, la fel de neexplicate: Io, faptul că acest întreg, atât de variat şi variabil, este opera unui mecanism pur; şi 29, că munca rezultată dintr-un mecanism atât de complex are, în sine, atributele pe care le posedă fiecare dintre componente, şi mai accentuate.

Ni se pare că, pentru a explica individualitatea, se recurge la un expedient ineficient, întrucât astăzi, ca şi ieri, misterul acestei entităţi definite, conştiente, capabilă să dorească şi

1 F Le Dantec: Le déterminisme biologique, pp. 2, 156.

să acţioneze în conformitate cu voinţa sa, cel puţin într-o anumită măsură, ştiind ce vrea, iar uneori comunicându-l în exces altora, reacţionând asupra formelor sale obişnuite de acţiune printr-o serie de deliberări, observaţii, experimente, de calcule, care o conduc, pe căi foarte complicate, la concluzii adesea de neconceput, iar acest lucru ni se pare foarte diferit de ceea ce se întâmplă cu substanţa anorganică, care se presupune a fi supusă unor reacţii chimice pure şi ajustări pur mecanice. Oricât de mult ar fi întinsă imaginaţia, nu se poate depăşi distanţa care, ca un zid inexpugnabil, separă mecanicul de

organic. Niciun mecanism, oricât de ingenios ar fi, nu este capabil să manifeste conștiința individuală, oricât de mult ar fi ea simulată; Nici cronometrul, nici submersibilul, nici linotipul, nici oricare altul, chiar atunci când dobândesc complemente fantastice, nu o pot realiza. Torpila, de exemplu, are ordin să explodeze de îndată ce atinge un corp dur, după cum credem noi; Dar oricât de perfectă ar fi, nu va putea discerne niciodată, așa cum poate face marinarul în fiecare moment, și va exploda chiar și atunci când trupul dur pe care îl găsește în cale nu este cel care era în vedere la trimitere. aceasta.

Există o rigiditate atât de strictă în mecanic, încât nu poate fi confundată cu plasticitatea pe care o dezvăluie lumea organică, iar o asemenea diferență este prezentată ca o barieră de netrecut. Această ductilitate conștientă a corpurilor organice care se adaptează circumstanțelor și reacționează în concordanță cu acestea și, uneori, chiar și în opoziție cu ele, dezvăluie că substanța organizată este diferită de cea pe care presupunem că este anorganică, așa cum o concepem prin natură. , dacă nu

Aceasta ar avea aceleași atribute, insesizabile pentru noi, și s-ar dovedi că ceea ce considerăm mecanic este organic; Dar, în orice caz, ne-am afla totuși în fața unui mister chiar în acest caz, și nu în fața unei soluții, deoarece această trecere de la imperceptibil la perceptibil nu ar fi mai puțin ignorată.

Dacă s-ar spune că mecanismele vitale presupuse mai complexe pot oferi o serie mai variată de efecte, dacă pentru a explica această varietate mai mare de efecte am apela la asocierile de insecte, albine, termite, furnici, de exemplu, întotdeauna Aceeași dificultate ar fi. rămâne în explicarea conștiinței „individuale” a grupului social, întrucât deși în stup, de exemplu, vedem că elementele care îl compun manifestă o anumită solidaritate, nu concepem ca acesta să ia o inițiativă „proprie” de la sine. , căruia indivizii care o constituie ar trebui să se supună, abdicând complet de entitatea lor, de conștiința lor individuală, în timp ce în organizațiile vitale acțiunea conștiinței integrale are prioritate față de cea a elementelor asociate, a căror individualitate a fost supusă aproape necondiționat individualitatea întregului.În primul caz, inițiativa provine din elementul asociat, în celălalt, provine din „asociație”. Cu alte cuvinte: în primul caz, albina este cea care guvernează „cu celulele ei constitutive”, iar în celălalt, am avea că este stupul care preia conducerea asupra individualității apiculturi; în celălalt, ca Tu. vezi, individul luptă pentru el însuși; în celălalt, întrucât nu ar exista niciun motiv de individualitate socială, în afara interesului asociatului, el se alătură doar pentru a sluji

mai bine pentru propriile nevoi, chiar dacă uneori aceasta ajunge până la a se sacrifica, așa cum se întâmplă adesea și în asociațiile umane

înseși. Dar oricât de desăvârșite sunt formele sociale, entitatea grupului asociat nu poate fi niciodată echivalată cu entitatea individuală a subiectului care se asociază, deși există unele analogii; deoarece în aceste grupări sociale individul este „obiectul” asociației, cel care își menține și încearcă să-și mențină individualitatea, în timp ce în organizațiile vitale finalul este „asociația”, care, de altfel, are inițiative și jurisdicții proprii, iar în el elementul constitutiv îşi reduce individualitatea. Ceea ce seamănă cu un stup este un grup uman harnic, dar nu omul care joacă rolul albinei. Între aceste două elemente, fiecare în sine, albina și stupul, se poate spune că există aceeași diferență ca între un proces de asimilare și altul de agregare.

Dacă conștiința individuală nu se explică prin intermediul unui agregat celular suplimentar, conștiința nu este concepută ca jucând rolul unui simplu spectator „inutil”, atât de vanitesc, atât de lene, încât lucrurile s-ar întâmpla la fel chiar dacă nu ar exista. Aceasta ni se pare a fi culmea imprudenței ingeniozității ipotetice, care atacă realitatea în întregime, deformând-o complet, în loc să o explice, așa cum intenționează. Să presupunem că cunoștințele care se dobândesc atât de laborios pentru a ști ce a aștepta, Este o iluzie mai rea decât inutilă, deconcernătoare, înseamnă a presupune că toate simțurile și facultățile noastre, adică chiar acel lucru care ne servește admirabil în orice moment, cu un tact din ce în ce mai practic și mai eficient, nu

nimic altceva decât să ne înșele pe noi, nenorociți automate, care, pentru că suntem automate, nici nu ar trebui să știe. Acest lucru este neplauzibil, pentru a nu spune neinteligibil, absurd. Omul, față de sine, își pune o întrebare care a fost stârnită cu un motiv zâmbitor: „Freso este bărbat sau este un automat?” Singura diferență este că, atunci, spectatorii au fost cei care au pus această întrebare, în timp ce acum însuși Froso este cel care pune. Există, așadar, ceva comic și în cele mai serioase și importante chestiuni.

Conceptul de individualitate organică, pe cât de evident este, este omis în toate aceste dezchiziții complet deviante, în opinia noastră, care apelează la surprinzător pentru a oferi o explicație.

Omul care reușește să înțeleagă legile mecanice, și construiește mecanisme destul de complicate, nu poate fi un automat, la rândul său, lăsat în voia aventurilor fiecărei reacții chimico-mecanice, fără să facă altceva decât să asiste la toate acestea, ca ochii de sticlă ai unui martor oftalmolog din vitrină ce se întâmplă în jurul lor; Omul care a ajuns să descopere că nu există nicio creație sau distrugere a substanței, în ciuda atâtor aparențe contrare, nu poate fi o entitate pasivă, ineficientă în deplina realitate în care acționează ca parte. Luând în considerare aceste explicații, s-ar părea că, obișnuiți cu negarea, prin observarea naturii, o anticipăm prin fantezii care, departe de a ne lumina, ne încurcă, încercând să înlocuim dovezile cu abstrusul, cu neînțelesul. Ceea ce ne interesează este să cunoaștem realitatea, nu

căutarea oricărei explicații, chiar dacă este în interiorul extravagantului, a unui fel de „cubism” filozofic care, deformând dovezile, deformează ceea ce există în ochii noștri; ceea ce contează este să descoperim „ceea ce este”, nu ne orbindu-ne cu resurse de imaginația, care de multe ori se dovedesc a fi simple ceremonii de botez, cu care, oricât de ascuțită ar fi ingeniozitatea, nu se obține decât surpriza unei clipe. Realitatea, în sine, este suficient de respectabilă și generoasă pentru a ne satisface; atât de generos și respectabil, încât nu poate fi niciodată depășit în niciun sens. Cel mai mult și cel mai bine putem încerca este să-l înțelegem, iar acesta este maximul tuturor aspirațiilor superioare.

Revenind la reluarea investigației noastre asupra conștiinței, apare această dificultate: acest presupus epifenomen, oricum ar fi considerat, este întotdeauna „individual”, adică cuprinzător al organizării pluricelulare.Această calitate a conștiinței nu este Se poate explica, așadar, prin un adaos de cunoaștere, adică de acte „celulare” ale conștiinței. Înțelegem că, cu elementele actuale de judecată, este greu de împacat viața individuală a întregului cu viața individuală a elementului constitutiv al acelei individualități mai complexe: omul, pasărea, peștele, insecta etc. Această legătură este cea pe care trebuie să o căutăm, iar faptul că nu a fost găsită nu este un motiv să ne lipsim de el. Pe de altă parte, cum ar putea un organism să trăiască fără să aibă elemente „vitale”? Am cădea înapoi în automatism, în mecanismul vital care ne încurcă în loc să ne lumineze.

Este adevărat că elementele care alcătuiesc țesătura

organice, în întreaga dezvoltare a individualității integrale, par să acționeze de la sine. În ciuda acestui aspect, rămâne un fapt indubitabil, fără un răspuns satisfăcător.decât elementul constitutiv însuși?

Bergson confirmă această nebuloasă care apare ca o piatră de poticnire în problema organizării vitale, atunci când examinează teza finalistă, și spune: „Un organism este compus din țesuturi, din care fiecare trăiește pe cont propriu. Celulele din care sunt țesuturile. făcute, au și o anumită independență.Strict vorbind, dacă subordonarea tuturor elementelor individului însuși ar fi completă, am putea refuza să vedem organisme în ele;rezervând acest nume individului și vorbind doar despre scop intern.Dar totul lumea știe că aceste elemente pot poseda o adevărată autonomie.

„Fără a vorbi despre fagocite, care își duc independența până în punctul de a ataca organismul care le hrănește; fără a vorbi despre celulele germinale, care au propria viață alături de celulele somatice, este suficient să menționăm faptele regenerării: aici. un element sau

un grup de elemente manifestă brusc că, dacă în timp normal se supune să ocupe doar un spațiu mic și să îndeplinească doar o funcție specială, ar putea face mult mai mult și chiar, în anumite cazuri, ar putea fi considerat echivalentul deloc''1

1 Rene Gilloum. Marii filozofi; Enrique Bergson, p. 169, V c.

După cum se poate observa, individualitatea organismului integral rămâne inexplicabilă în cadrul individualității organismului component; Dar este acesta un motiv pentru a nega acea realitate, oricât de palpitantă este? Acea individualitate care profită de tot ajutorul pe care țesuturile sale celulare îl oferă și în care acțiunile mai mult sau mai puțin adverse „pentru ea” ale acelui grup de animale, sunt simple episoade ale ei înșiși, precum boli, accidente etc.; acea individualitate care se întreabă despre cea mai bună acțiune a unor astfel de concursuri, cei care, departe de a-și nega existența, o afirmă; acea individualitate care observă desfășurarea intervențiilor menționate, nu doar pentru a încerca să le explice, ci să le dezvolte pe cele care sunt mai propice. , și chiar în defavoarea acelor unități, și care, cu condiția menținerii propriei entități, ajunge să atace chiar elementele care o alcătuiesc, de parcă ar fi vorba de suprimarea unui parazit enervant și, de asemenea, să slăbească „pe ansamblu” al acelor elemente, în aceeași condiție, ca și dualiștii, care ar dori să salveze ceva de la inevitabilul dezastru al dezorganizării maselor celulare constitutive; Acea individualitate patentată, am spus, cum o putem nega?

În opinia noastră, arta științifică ar consta mai degrabă în a pune probleme și chiar dificultăți, mai degrabă decât în a anticipa concluzii și în a lua totul de la sine înțeles, chiar și atunci când nu este, așa cum nu se explică conștiința, în ipoteza epifenomenului, pe care Noi. nu stiu cum s-ar putea manifesta, atat in elementul component minim cat si in totalitatea individualitatii. Aceasta, pe de o parte, și, pe de altă parte, consecințele

sunt de acord cu teza ineficacității acestui element prețios, care, conform acelei ipoteze, nu ar fi decât martor, fără a adăuga, adăuga sau modifica nimic în acel vârtej de acțiuni și reacții chimice, în care ar fi expus. anexă inutilă a individualității și, ca atare, destinată să piară, în loc să dobândească o dezvoltare mai mare, așa cum se vede în realitate. În fiecare zi se poate vedea mai clar că conștiința este în proces de creștere și acționează atât de decisiv în activitatea umană, încât totul este transformat în conformitate cu dictatele cunoașterii. Cum îi putem nega, deci, eficiența?

Nu reușim să percepem o diferență între conștiință și „cunoaștere". Dimpotrivă, se pare că vedem manifestări în întregime identice, fundamental identice. Ceea ce numim cunoaștere este doar dezvoltarea

oricărei manifestări a conștiinței, și pentru că nu am putut să nu reușim să explică-ne într-un fel tot ce ne apare, procesul de rectificare ne dă impresia unei coborâri, așa cum am spus deja, întrucât explicațiile noastre primitive au trebuit întotdeauna să sufere de viciul supranaturalului, al miraculosului. , în al cărui centru chiar ne-am localizat, cu toată nemodestia.Această „coborâre” la realitate, care este operată de conștiință, tocmai de cunoaștere, care dărâmă iluziile naive, primitive transmise de tradiție, produce în noi o dezincantare egală cu cea care am experimenta dacă, după ce am fost făcuți să credem că suntem copiii unui aristocrat milionar, să vină părțile.

ciucuri de stare civilă pentru a ne arăta că suntem, pe de altă parte, urmașii unui țăran puternic și voinic.

Dar ceea ce este cu adevărat caracteristic este că toată cunoașterea, ca orice act de conștiință, oricât de rudimentar ar fi, integrează întotdeauna acțiunea noastră și este atât de adevărat încât fiecare ființă recunoaște utilitatea și eficacitatea unei conștiințe mai mari, încât efortul perpetuarea determină paternitatea să informeze conștiința urmașilor și uneori chiar la speciile inferioare. Omul, la rândul său, cu cât mai civilizat, cu atât se străduiește mai mult să prevină și să dea sfaturi sănătoase copiilor săi, apoi îi trimite la școală și universități, pentru ca ei să-și completeze „individualitatea” prin cunoaștere; iar această individualitate în pregătire . care asimilează învățăturile, la rândul său, le folosește fără greșeală, chiar și atunci când nu obține întotdeauna toate beneficiile pe care le-ar putea obține și în așa fel încât se consideră chiar o contradicție să nu se folosească cât mai mult posibil de respectivele învățături; și va observați că, chiar și în astfel de cazuri, această „conștiință mai mare” este încă folosită într-un fel, chiar dacă o latură mai avantajoasă și mai pozitivă nu este luată cu ea. Atât de eficientă este conștiința!

Conștiința, ca autocunoaștere și ca cunoaștere a ceea ce este străin de „eu”-ul nostru, în această dublă față, trebuie să se fi manifestat mai întâi ca o vagă senzație kinestezică, iar apoi să se contureze treptat până să ajungă la formele introspective superioare sau cele de inducție. şi deducţie despre fenomenele care se dezvoltă în afara individualităţii.Se observă însă o dezvoltare mai mare în facultăţile aplicate cunoaşterii exterioare, şi o mai mare precizie în concluzii.Aceasta se datorează probabil că se află în această linie în

unde trebuia exercitată mai mult ingeniozitatea. Înainte ca omul să se poată angaja în introspecție, a trebuit să-și risipească grijile și grijile; date presante, din moment ce, altfel, acest efort de a clarifica aceste mistere prin cunoastere nu s-ar putea naste. Până atunci, individualitatea însăși trebuie să fi fost o simplă platformă

defensivă, vigilentă, cu reflectoarele aprinse, ca o fortăreață mereu gata să respingă agresiunea, mai degrabă decât interesată de ordonarea și examinarea interiorului său, în scopuri pur cognitive.

Trebuie să fim de acord că, în mijlocul neliniștii, așa cum omul a trăit primitiv și că încă trăiește într-o stare sălbatică, nu ar fi trebuit să aibă un interes mai mare în a se observa pe sine. Se poate spune că singurul punct care trebuia considerat sigur era tocmai propria sa individualitate: putea fi contat pe ea ca un aliat loial; dar afară de acolo, totul trebuie să fi fost tulburător pentru el. La sălbaticul însuși se vede că, deși are o putere vizuală și auditivă surprinzătoare, îi lipsește orice noțiune despre sine, la fel ca despre ideile abstracte.

Trebuie să credem că, dacă efortul aplicat de inteligența umană lumii exterioare ar fi fost aplicat cu efort egal în sensul introspectiv, poate că nu ar fi atât de profund precum misterul care înconjoară stările de conștiință, care, și astăzi, sunt. definit de cei mai eminenți psihologi prin perifrază; iar dacă coborâm din grad în grad în specia umană însăși, nu trebuie să ajungem la specia inferioară, să vedem, din ce în ce mai mult, că efortul intern este nul.

retrospectiv, omul needucat abia este examinat. Progresele înregistrate în ordinea socială, pe de o parte, și, pe de altă parte, liniștea rezultată în urma cuceririlor științifice, au permis omului să se întoarcă în sine, să-și exploreze propriile arcane.

Insecta pe care o vedem hotărâtă în orice moment să „știe” ce o înconjoară, simțind, explorând ceea ce este lângă ea, plină de curiozitate, aproape sigur nu s-a aplicat niciodată să întrebe ce este în sine. Va avea doar o vagă noțiune kinestezică care îl determină să se apere.Aceea este conștiința lui individuală.La om, nu vedem decât civilizatul care începe să se dedice acelei examinări cu oarecare interes.Deci și-a pierdut acuitatea privirii și a auzului, el a dobândit capacitatea de a induce și de a deduce Odată ce a reușit să risipească temerile inspirate de exterior, omul s-a retras în sine.

În examinarea introspectivă nu avem altă bază de cunoaștere decât o formă specială de „senzație”, s-ar putea spune, întrucât alte resurse nu ne servesc pentru a ne cerceta propriul psihic. Cât despre cunoașterea de noi înșine, suntem în condiția de a carul.Stând pe scaunul vehiculului său, „simte” când vreuna din piese nu funcționează bine; Dar dacă ai putea coborî pentru a constata starea adevărată a respectivelor piese prin ochi și atingere, atunci ai putea face o declarație mai informată. Conștiința, sub aspectul introspectiv, este mai puțin capabilă să cunoască decât atunci când privește restul, adică ceea ce este străin de propria individualitate, unde este posibil să se folosească sentimentele.

maree care nu sunt disponibile pentru autoobservare. Vă puteți imagina astfel cât de greu este să investighezi ceea ce se întâmplă în lumea psihică, unde dificultatea începe să ne facă să vedem ceea ce facem prin simple teste senzoriale, efectuate, s-ar putea spune, într-o cameră întunecată; și poate din cauza aceleiași dificultăți, datorită acuității mai mari a facultăților perceptive și a dexterității funcțiilor intelective aplicate cunoașterii a ceea ce este exterior, ne este posibil să descoperim o stare de conștiință la terți. , cu mai multă precizie, poate, a ceea ce facem cu privire la noi înșine. Acest lucru este atât de adevărat încât chiar folosim această resursă pentru a ne aprecia mai bine propriile stări psihice.

Conștiința, acționând în domeniul introspectiv, nu este viziunea despre sine, ci o senzație vagă care seamănă cu senzația tactilă și care, din același motiv, nu poate cuprinde întregul câmp deodată și nici nu poate pătrunde în întregime. Ceea ce se poate defini ceva mai mult sunt stările tipice de conștiință, dar nu și cele obișnuite. Astfel, se dovedește că cunoașterea lumii exterioare este mai ușoară și mai completă decât ceea ce avem despre noi înșine. O astfel de afirmație pare paradoxală pentru că, față de noi înșine, întrucât suntem în posesia a tot ceea ce este intim, s-ar părea că suntem mai bine informați; Dar, deși este adevărat că avem sub mâna noastră secretul celor mai mari intimități ale noastre, acestea ni se oferă într-un mod atât de imprecis și obscur încât, de multe ori, știm mai bine ce îi privește pe alții decât ceea ce ne privește pe noi înșine.

Luată în formele sale superioare, ea evoluează deja

dă]

date, conștiință și cunoaștere, trebuie să pară absurd să ne asumăm organizații inferioare cu asemenea atribute; dar dacă sunt considerate în aspectele lor inițiale, doar ca „o senzație” și foarte rudimentale, nu ar trebui să fim surprinși că într-o zi s-ar putea confirma că toată substanța posedă, într-o oarecare măsură, oricât de minimă, conștiința de sine. Ar fi suficient ca ea să se extindă și să se contracte, să vibreze, să experimenteze cea mai mică senzație imaginabilă a propriei sale existențe, să fie admisă în sine și este clar că din acel aspect rudimentar, din conștiința atomică pe care Hæckel presupune că, formelor intensificate de conștiință ale organizațiilor superioare, există loc pentru un număr infinit de gradații și varietăți, în cadrul unei identități fundamentale.La omul însuși diferența de conștiință este atât de enormă, încât s-ar putea chiar crede că sunt radical diferite. Nu cu mult timp în urmă s-a realizat în Italia un sondaj pentru a se cunoaște, printre altele, ce grad de capacitate oferă analfabetii de a concepe idei abstracte și, deși această cercetare a fost efectuată cu privire la cele mai comune generalități, rezultatul a fost uluitor de demonstrativ în sensul verificării unei ineptitudini complete, în acele elemente neculte, pentru toată generalizarea, pentru toată abstracția. Nimeni, însă, nu va putea să se îndoiască de identitatea esențială a conștiinței umane.

Dacă s-ar coborî astfel la extracțiile umane cele mai inferioare și de acolo s-ar continua examinarea, începând cu speciile cele mai inteligente, pentru a continua încă pe linie descendentă, grad cu grad, în domeniul biologic, poate s-ar ajunge. la a verifica că acele abisuri radicale care

Presupunem că se aplatizează fără soluții de continuitate considerabilă, până ajung la cele mai inferioare forme de organizare. Oricum ar fi, este cu adevărat elocvent că, după cum se observă, opiniile se schimbă mereu în același sens.

Există deja mulți naturaliști care admit existența unei individualități, analogă cu cea umană, în același regn vegetal. Dacă planta își simte propria sa curgând spre extremități, atunci când este udată, de exemplu, ar exista deja o manifestare de conștiință esențial identică cu cea manifestată de organizațiile cele mai superioare. Așa că îl vezi că se ridică sub acțiunea irigației, și reînvie, cine poate nega posibilitatea ca el să simtă beneficiile acelui concurs care-l readuce la viață? Faptul că astfel de fenomene minuscule ale conștiinței rămân ascunse sub forul intern al individului nu ne autorizează să le negăm existența. Se înțelege că în organizațiile inferioare conștiința nu trebuie să fie foarte pronunțată și nici nu este necesar ca ea să se manifeste astfel, pentru ca existența unei asemenea modalități, inseparabilă, în opinia noastră, de orice organizație vitală a fi admis. Ne referim la conștiință-senzație, adică la forma elementară a conștiinței, care este ceea ce trebuie presupus, cel puțin, în orice formă organizată.

Pentru ca conștiința umană să ajungă să arate forme de raționalitate, în efortul său de adaptare, capabilă de o înțelegere mai generală a lumii exterioare și să dea dovadă de scopul de a cerceta cauzele propriei sale structuri, secole de efort perseverent au avut a trebuit să treacă, iar acum că simțim rezultatul unor astfel de discipline, devenim îngâmfați, credem

considerând că suntem singurele ființe conștiente, cu aceeași logică cu care se credea anterior că realitatea este o lume făcută expres pentru om, când în orice moment alte organisme s-au bucurat de ea cu drepturi egale, dacă nu cu mijloace egale de acțiune, precum și să se bucure, la rândul lor, de beneficiile vieții.

În efortul fiecărei organizații vitale de a se adapta, efort în care se folosește fiecare resursă, au apărut modalități complexe de cunoaștere, bazate pe conștiința elementară, conștiința-senzație, care este cunoașterea etc., este că conștiința superioară are fost modelat.

Pentru noi, a nega eficacitatea conștiinței înseamnă a ignora un fapt evident. Psihologii și fiziologii vor analiza modul în care se operează

cunoștințele, în același mod în care geologii studiază procesul de formare a straturilor pământului; dar din faptul că partea cunoscută a acțiunii nervilor și neuronilor aferenti și eferenti, în rețeaua în care se desfășoară funcțiile cunoașterii, nu poate fi conciliată cu acțiunea conștiinței, nu se poate deduce o negare, ca și existența. a unui lanț muntos nu putea fi negat doar pentru că nu se poate găsi adevărata cheie a procesului de alcătuire a acestuia. Din sălbăticie, care este puțin mai mult decât o primată sau un castor sau o albină; de la pigmeul din Africa Centrală, Fijian, Manyema până la civilizat european sau american, nu există altceva decât un organism evoluat „pe baza conștiinței”, a cunoașterii. În opinia noastră, aceasta este evidentă ca o axiomă. a făcut contrastele care

manifestă în umanitate, poate fi rezumată în acest singur cuvânt: conștiință, care este singurul element care trebuia să producă progresul realizat. Oricare dintre organismele care ar putea atinge un nivel de cunoaștere precum cel pe care omul l-a asimilat atât de dureros și-ar putea contesta stăpânirea; și poate, cu un spirit mai practic, ar propune forme de arbitraj pentru a putea trăi împreună în pace, bucurându-se de bunurile de neînlocuit ale vieții.

Ш VA

Un alt aspect al entității organice este „voința”. Am spus că, în afara instinctului, care este individualitatea care luptă pentru ea însăși, cele două elemente esențiale, inseparabile și constitutive ale oricărei organizații vitale, sunt conștiința și voința, care îl modelează și îl ajută în orice moment, în eforturile lor de a se adapta la mediu, în dorința lor de a trăi și de a se perpetua. Orice altceva, percepțiile, memoria, imaginația etc., sunt elemente auxiliare ale individualității construite „pe acea bază”, resurse pe care le-a acumulat și pe care le folosește pentru a-și atinge scopul fundamental, de a trăi, care este și reproducere, perpetuare Doar. pe măsură ce își folosește simțurile, organele și membrii săi, el își folosește toate aptitudinile sau facultățile și orice alte mijloace care pot fi la îndemâna lui, pentru a îndeplini acea nevoie primordială și, făcând aceasta, el evoluează.

Concepem aceste elemente ca simple „aspecte” ale unei entități indivizibile, și nu în așa fel încât organismul — în afara lor — să fie

utilizarea unor astfel de concursuri, ceea ce ar presupune recunoașterea faptului că poate înceta să facă acest lucru. Nu admitem acest lucru, deoarece în același timp că s-ar dezintegra din asemenea atribute de capital, s-ar duce direct la dizolvarea ei; Prin urmare, nu ar exista individualitate, ci mai degrabă un reziduu al acesteia, așa cum s-ar întâmpla dacă ar fi lipsit de un organ esențial pentru îndeplinirea funcțiilor fiziologice fundamentale.

În munca de asociere celulară de susținere, „organică”, care presupune un proces ai momeo intim dispus să modeleze și să păstreze individualitatea, facultatea de a „dori” se manifestă, nu ca o simplă expresie a energiei, ci ca un element intrinsec, esential, inseparabil de acesta, ca un „organ" fundamental care a avut si trebuie sa raspunda in orice moment solicitarilor functionale, ca o cauza a organizatiei in sine si a subzistenței ei. Vointa este energia acumulata de-a lungul procesului evolutiv.in favoarea a individualității, adică energia „disciplinată” de organism, în dorința acestuia de a-și îndeplini nevoile și aspirațiile, și aplicată pentru a-i servi. În efortul constant de adaptare pe care îl face „ca parte integrantă a realității”, tot ceea ce a reușit să adune energia volițională, adică dispus să o susțină, este ceea ce profită în orice moment pentru a se ocupa de ea naturală. Aceasta, după cum vedem, nu poate fi opera unor legi prestabilite, oarbe, fatale, care ar trebui să le decidă destinele, ci mai degrabă lucrarea propriului angajament vital, organic, care subziste, deși este transformat ca evoluează și ne întrebăm cum ar putea cineva să-și facă griji atât de mult pentru norocul lor, nici natura, nici zeii, nici soarta, ajutând

fraudă în toate aceste mici eforturi asidue, tenace, consecvente, perene pe care le face entitatea organică, dacă nu ea însăși, care o face ghidată de interesul său vital înalt? Cui îi putem atribui, în afară de ea însăși, acel scop inflexibil, în orice moment, pe care ea îl manifestă în mii de moduri diferite și mereu, invariabil, îndreptat cu tenacitate în direcția satisfacerii nevoilor și aspirațiilor sale, care sunt și ele nevoi? Ce lege sau ce entitate însărcinată cu formularea legilor imanente de natură universală ar putea să se străduiască la un asemenea grad de grijă și previziune, permițându-i în același timp să facă erori și greșeli în mijlocul încercărilor pe care le desfășoară pentru a alege cele mai bune căi în dorința de a trăi, de a-ți îmbunătăți starea?

Conștiința și voința, ca elemente constitutive ale unității organice, sunt cele care fac acest efort vital; Mai mult, ei o determină, întrucât „individul” nu s-ar fi putut forma fără astfel de competiții. Vedem, astfel, că organismul „conștiință-voință” face apel la toate mijloacele imaginabile pentru a-și desăvârși încercarea fundamentală de a trăi și vedem de asemenea că De îndată ce se dezintegrează, are loc dizolvarea ei, așa cum se întâmplă în sinucidere, de exemplu, efectul unei dislocări a entității individuale, din cauza unei absențe sau obliterări a conștiinței sau a voinței, sau „abulie” determinată de cauze morbide latente. sau accidentală, care distruge individualitatea, luându-i raţiunea de a fi.De îndată ce aceste elemente esenţiale ale organizării vitale sunt inhibate, individualitatea este expusă presiunii agenţilor externi, care o dizolvă.Pentru noi, în timp ce ne bucurăm de beneficiile ascensiune individuală, sinucideri și așa mai departe

Modalități de a disprețui viața ne sunt prezentate ca acte apropiate de eroism, fără a ține cont că și noi am proceda la fel dacă am fi ajuns într-o stare asemănătoare de abatere, exasperare sau pierdere.

Ceea ce este confuz atunci când studiem aceste chestiuni este iluzia de a ne găsi în afara realității pe care o numim „externă.” Individualitatea organică este acuzată în așa fel încât se presupune chiar să fie îndepărtată sau cel puțin capabilă să fie îndepărtată din mediu, de parcă ar putea fi înlăturată.Există o separare, chiar dacă este imaginară, între ființă și mediul ei natural, care nu numai că o hrănește, ci și-a determinat-o.Realitatea este în ființă ceea ce este planta pentru floare, ce este rădăcina pentru floare.planta, ce este pământul pentru rădăcină.În afara acelei abstracții pur subiective, care, de altfel, operează și în interiorul realității și în favoarea realității, nu se poate stabili nicio distincție categorică între organismul și mediul său, care l-a determinat și îl susține în orice moment, fără nicio soluție de continuitate.Chiar și pentru a face incursiuni în câmpul psihic trebuie să ne bazăm chiar pe acea realitate pe care visătorii, printr-un miraj, ar dori să o înfrumusețeze. , îmbogățit, desăvârșit, și în care filozofii înșiși, victime ale aceleiași înșelăciuni, admit că o asemenea enormitate este posibilă. j Vezi dacă individualitatea organică este accentuată!

Aceeași individualitate, care cu mănunchiul său de energii încearcă să prevaleze în mii de moduri, care luptă perpetuu în favoarea ei și care, făcând aceasta, luptă și pentru specie, legată de ea prin doi factori, identitatea organică și nevoia socială. ; acea individualitate pe care ar vrea să o supună

totul la comandă și în slujba lui, tocmai pentru a-l accentua mai mult, plin de dorințe nesățioase, este omis ca valoare neglijabilă în studiul acestor întrebări, și de aici chiar a ajuns să considere omul ca o ființă redusă fără -În plus. , să sufere efectele proceselor chimice și mecanice, în care nu joacă alt rol decât acela de pastă pasivă, cu aceeași arbitraritate cu care era considerată anterior mai presus de realitate, complet subsumată îndatoririlor luptei organice, care sunt coercitive. şi peremptorie pentru el ca pentru orice entitate biologică.

Abruptă în culmea rezultatului obținut într-un proces de elaborare constantă, al cărui punct de inițiere nici măcar nu se poate întrezări, rodește, așa cum suntem, efortul continuu al strămoșilor noștri, al cărui strămoș se pierde în vremurile a ceea ce am. numim preistorie, timpuri care, după cum presupunem, au avut la rândul lor preistoria, adică extinderile lor enorme și ele necunoscute, întrucât opera rămâne mai degrabă din trecut decât din memorie, adică o operă care este prezentul etern pentru care tot ceea ce există se reunește întotdeauna, în felul său, nu reușim să realizăm realitatea integrală, ca urmare a tot ceea ce a existat și a tot ceea ce s-a făcut, poate pentru că evenimentele naturale ne-au fost povestite ca extraordinare, făcându-ne mușcă acel măr de aur pe care îl păzește dragonul cu o sută de capete.

Amețiți de legenda care furnizează acel nectar atât de plăcut nemuririi aspirate, merele rafinate din livada noastră ni se par deja plictisitoare; și chiar dacă ne aflăm în vârful acestui prezent care ne conține și ne lasă să vedem sclipirile splendide ale

viata, inca intoxicati de minune, am vrea sa atribuim ceea ce suntem si posedam unui urmas al Miracolului, in loc sa ne oprim sa ne bucuram de imensele beneficii pe care efortul depus de-a lungul secolelor pentru a constitui individualitatea noastra deja privilegiata, intim satisfacuta, ca O fac cele mai umile ființe ale naturii, care participă la sărbătoare de pe un scaun mai jos, și o fac și cu un simț atât de practic, încât sunt chiar invidiate. Acel trecut pe care încă îl vedem populat de ființe fantastice, și din care, în afara a ceea ce ne atribuie imaginația, nu mai rămâne decât prezentul) și relicvele, ele însele modernizate, adică „și prezente", influențează în așa fel. cale în noi, ceea ce ne face să ne gândim încă cu plăcere la acea acumulare de personaje imposibile, în timp ce disprețuim realul, care este, de altfel, nu mai puțin măreț, mai puțin nobil, nici mai puțin poetic, nici mai puțin gustos decât toate acele fleacuri. legendele.

Dacă ar fi posibil să se descopere filonul din care începe magnificul proces vital, inițiativa modestă, pe cât de modestă, pe atât de eroică, care a dus la formele biologice deja complexe ale zilelor noastre, elementul care a înfruntat această întreprindere și a dus-o la capăt, poate propriile fabule care încă ne tulbură imaginația ca lucruri atât de superioare.

Întrucât problemele care se referă la sursele vieții sunt puse astăzi, trebuie să ne încredem mai mult în minim, în animalcul care face munca zeilor, decât în zeii care fac munca pigmeilor, pentru a găsi cheia misterului. o pasiune. Dacă ar fi posibil să ne întoarcem la sursele constitutive ale formelor biologice deja construite,

dintre aceleași care făceau mental nimfe, divinități și alte o mie de fantezii care orbiesc ca luminile Bengal, ar trebui să apelăm la cele mai mici, pentru că altfel nu ni se oferă o explicație rezonabilă. Pe alte trasee, toate încercările au eșuat. Ar trebui să ne gândim, cu Hæckel, că atomii de carbon sunt cei care au început acțiunea organică, „organogena", după cum spune el. Acesta ar fi elementul primitiv, sau Profilul lui Crookes,1, mai degrabă decât zeii care au fost. lăsat îmbufnat, așa cum omul a început să se intereseze, în loc să se supună necondiționat să-i asculte isprăvile, revărsate de buzele bunicilor noștri luminați și creduli, convinși de necesitatea religioasă ca o cerință vitală.Toate elementele de judecată acumulate în câmp ferm al observării naturii, ele ne fac să credem că descindem din „minimul" capabil să realizeze lucrări minunate, mai degrabă decât din imensul mare interesat de lucrurile minimale, care l-au condus pe om pe o cale

în care Totul se prăbușește, chiar și propria individualitate și totul devine necunoscut, inclusiv bunurile vieții însăși.

Ar fi necesar să presupunem, poate, că afinitatea materiei, acea forță de atracție care se manifestă în substanța anorganică însăși, este cauzată de o „senzație”, oricât de ușoară și rudimentară ar fi aceasta. Dacă aceasta ar fi caz, am putea vedea deja în aceasta o schiță de organizare, întrucât „voința” s-ar găsi implicit admisă acolo, în acea dorință de a se alătura sau de a rămâne indiferentă,

1 E. Hæckel. Monism, paginile 133 și 136, vc

când să nu respingă anumite alte substanțe. În aceeași modalitate care, în substanța considerată anorganică, determină asocierea unor chestiuni înrudite, iar restul disociate, ar exista un germen de individualitate organică, adică o bază pozitivă pentru a explica cu elemente simple inițierea forme de viață În acel singur efort de contracție și expansiune făcut pentru a se asocia sau disocia, după ce celelalte substanțe sunt de acord sau nu, adică după senzații, s-ar găsi un element capabil să explice o fațetă a începutului evoluției. proces care ar putea da rațiunea arborescențelor și conștiinței voliționale în cadrul unui principiu individual necesar, nu fără a oferi, chiar și așa, lungă și obscură „preistorie” a acesteia, în același mod în care divizibilitatea substanței oferă o simplă abstracție, indivizibilitate. , ca limită teoretică atomică, chiar dacă atomul se poate dovedi a fi un univers.

Desigur, fiecare element, oricât de mic și primar ar fi judecat, are deja o fracțiune de energie, deoarece energia este inseparabilă de substanță. Ar fi necesar să se poată determina ce înseamnă acea energie în particulele minuscule ale substanței, adică ce proprietăți are, pe lângă cele care au fost confirmate. Deși s-a ajuns să se creadă că nici măcar omul nu are vreo acțiune proprie în concertul energiilor integrale, ni se pare mai logic să credem că fiecare corpuscul existent efectuează o acțiune proporțională cu fascicul său energetic, deoarece fiecare organism acționează în raport cu puterea lui... Numiți-l un atom, în presupusul regn anorganic, sau o celulă, metazoar, plastidă sau atom creativ în domeniile organice, acel element

Cel mai mic element trebuia să acționeze și în funcție de puterea sa, de fluxul său de energie și, în desfășurarea procesului multisecular, ale cărui prelungiri scapă imaginației noastre, chiar și atunci când ni se pare că nu este așa, fiecare simte efectele eforturilor tuturor strămoșilor proprii, în care, într-un fel sau altul, cele ale altora nu sunt complet străine și în toate acestea este întotdeauna realitatea deplină care le-ar putea determina, atât pentru unul cât și pentru altele.. Am ajunge astfel la concluzia că „totul este individualitate”.

Se înțelege că atunci când vorbim de energie nu ne referim la o forță „omogenă”, asemănătoare energiei motrice utilizate în industrie, ci la cea care rezultă din diverșii factori care determină „fiecare individualitate” în raport cu mediul, care, prin urmare, nu se poate manifesta decât în cadrul unui relativism complet.Chiar în omul însuși, se poate observa că fluxul său complet de energii organice nu este niciodată desfășurat, din cauza multiplilor factori, printre care, în mod firesc, obstacolele sociale însele.Uneori o tare. este suficient pentru a neutraliza un stoc considerabil de energie.

Nu percepem seria cauzelor care împiedică dezvoltarea propriilor energii organice, datorită obiceiului pe care l-am dobândit de a ne comprima impulsurile și dorințele și chiar s-ar putea spune că nimeni nu se oprește, nici măcar pentru alinare, să se gândească la ceea ce ar face dacă ar fi complet eliberat de toate reacțiile naturale și sociale care îl inhibă. A face această obligație ar însemna intrarea deplină în tărâmul absurdului; dar nu este mai puțin adevărat că există, potențial,

acea forță expansivă în fiecare individ, fără excepție, și că chiar și insecta însăși ar cere, într-o distribuție discreționară, mai mult decât presupunem: ar cere tot ceea ce i se dă să conceapă ca fiind plăcut și util propriei individualități și poate că ar îndrăzni să ceară, printre altele, suprimarea totală a acelei organizații enervante care se consideră stăpână a ceea ce există. Energia organică, după cum vedem, într-un corp mic condensează o forță virtuală extraordinară, latentă, ceva ca dinamita; Dar, având în vedere că nu este toată energia voinței, ci energia care a fost disciplinată și care poate acționa în mediul înconjurător, se poate spune că voința este rezultatul echilibrului organic în raport cu mediul: energia utilizabilă. , în favoarea fiecărei aspirații organice, vitale.

Oricum ar fi, pentru a admite cea mai incipientă senzație, sau cel mai slab act de voință, trebuie să ne asumăm „o individualitate” pe cât de embrionară ne dorim, pentru că, altfel, aceeași senzație ar rămâne neexplicată, care este conștiința elementară, decât vointa, care este cea mai caracterizata aptitudine individuala.Ceea ce pare o presupunere, aproape enorma, este sa presupunem ca substanta pe care ne-am obisnuit sa o consideram anorganica, complet moarta, are o actiune proprie, dar daca ne gandim ca Cercetările științifice au dovedit că energia este inseparabilă de substanță, întrucât se poate spune că observarea naturii nu a făcut altceva decât să dezvăluie peste tot ceva din același lucru pe care omul îl credea a fi un atribut exclusiv, în favoarea ei; dacă considerăm că afinitatea în materia cea mai moartă este o realitate de netăgăduit, a

afinitate care nu are nicio explicație în afara acestei ipoteze, fie în interiorul monismului, fie în cadrul oricărui pluralism, este judicios

să admitem, cel puțin, posibilitatea ca „acea formă de energie” să răspundă la „un rudiment individual”*

În ceea ce privește substanța organică, care a fost considerată și individuală, fundalul este mai precis. Haeckel spune: „Toate organismele vii, fără excepție, sunt sensibile; ele disting condițiile mediului exterior care le înconjoară și reacționează asupra acestuia prin anumite modificări produse în sine”;1 și la examinarea amplorii mișcărilor, după ce au examinat scara senzațiilor, care se dezvoltă evolutiv pentru a forma „senzația conștientă”, se confirmă că toate corpurile vii din natură, fără excepție, se mișcă spontan, opusul a ceea ce se întâmplă cu neorganizate, fixe și imobile (cristalele, de exemplu); Adică, în psihoplasma vie apar modificări ale poziției părților, ca urmare a oboselii interne, care se explică prin constituția chimică a acestei psihoplasme în sine.”1 2

De remarcat că nu există niciun motiv pozitiv pentru a distinge, din acest punct de vedere, cauzele interne de cauzele externe, cu atât mai mult cu cât trebuie să presupunem astăzi că întreaga substanță se mișcă în același mod, adică spontan, în interiorul legea naturală, care, în cele din urmă, nu este

1 E Haeckel Enigmele Universului, or. eu, pagina

126, Vc

2 E. Hæckel: Enigmele Universului, t I, pag

127, V. c.

altfel decât Z¿z modul de a acționa a substanței, în folosirea propriei sale energii, care este atributul ei inseparabil. Nu este, așadar, o lege care se află în afara sau deasupra substanței, ci „legea substanței însăși1*.

Ne aflăm astfel, în această zonă de intersecție între substanța anorganică și substanța organică, fără să știm unde să stabilim linia de presupusă separare care este luată de la sine înțeles. Desigur, în această regiune se observă o serie de fenomene că nu se știe dacă ele pot fi atribuite unui mecanism „supranatural”, chiar dacă se numește altceva, întrucât dacă legea fiecărei substanțe nu este legea naturii Este necesar să admitem că este o lege superioară substanței și, prin urmare, supranaturală; și în acest moment, de fiecare dată când avansăm în cunoaștere, observăm modalități, în toată materia, analoge cu cele pe care omul le simte în interior. el însuși, și în așa fel încât, pentru a explica această analogie, s-a ajuns atât de departe încât să presupunem că omul însuși este un mecanism.Ce este, deci, mai rezonabil decât să considerăm această analogie în ipoteza individualității, a aceleiași individualitate care se accentuează pe măsură ce se urcă pe scara organismelor?

Când vorbește despre scara emoțiilor, același înțelept Hæckel spune: „Atracția și repulsia apar ca sursa primitivă a voinței, adică ca efortul de a obține plăcerea și de a evita durerea.” Și când se confruntă cu scara voinței, după ce s-a stabilit că conceptul de voință a fost supus la tot felul de judecăți și interpretări, de la cei care îl consideră un

atribut antropologic, spune: „Dacă analizăm voința în lumina fiziologiei și embriologiei comparate, ne vom convinge – ca și în cazul senzației – că este o proprietate comună tuturor psihoplasmei vii. Mișcările automate, La fel ca și reflexele, observate deja la protistii unicelulari, ne-au aparut ca o consecinta a aspiratiilor indisolubil legate de notiunea de viata.Si la plantele si animalele inferioare ne-au aparut aspiratii sau tropisme ca urmare a tuturor celulelor reunite.

„Abia atunci când se dezvoltă organul reflex tricelular, când între celula senzorială sensibilă și celula musculară motorie se intersectează a treia celulă independentă, „celula psihică sau ganglionară”, că putem recunoaște în acest organ elementar independent, pe cel al va.” .1

Aceste constatări ale ilustrului cercetător demonstrează că, în manifestările vieții, există o extindere unde nu se știe, cu certitudine, dacă sunt fenomene biologice sau fenomene mecanice, conform conceptului acceptat de mecanică, adică de acte. scutit de orice conștiință și orice voință interioară. În acest punct este foarte greu de descoperit ordinea de prioritate a elementelor generatoare ale procesului organic, deoarece manifestarea vitală apare complexă în cele mai simple aspecte, datorită singurului fapt de a presupune „organizare”, care este individualitatea, în mod necesar ; iar asta nu ne permite să ajungem

1 E Hæckel: Enigmele Universului, t. I, pag. 145, V. c.

la absolut simplu în domeniul organic. Pe de o parte, deci, în domeniul biologic coborâm, fără întrerupere, de la organisme complexe la cele mai simple, în cadrul unei identități fundamentale; Pe de altă parte, în domeniile care se presupune că sunt anorganice, se urcă până când se găsesc fenomene care nu pot fi determinate dacă corespund unuia sau altuia, și totuși apare un alt obstacol în divizibilitatea materiei, deoarece atunci când se încearcă precizarea o limită, găsim atomul, care, la rândul său, ne permite, mental, să reluăm diviziunea. Nu ne este posibil să precizăm această noțiune, așa cum este cazul celei de timp și spațiu infinit.

Rămâne misterul atracției și repulsiei moleculare, care, în radio, a fost considerată ca un bombardament de molecule; rămâne misterul alotropiei și izomeriei; Secretul căldurii, electricității și

magnetismului rămâne, ca nume distincte pentru mișcare, ale căror cauze sunt necunoscute. Peste tot ni se întâmpină aceeași dificultate în a specifica „o limită”, chiar și în câmpul mental al abstracțiunilor și, așa cum nu putem percepe ceea ce intră în cel mai mic domeniu, nu este posibil nici măcar să întrezărim imensitatea în care se învârt stelele. particula se descompune în molecule care formează lumi atomice, poate că în atom pot fi descoperite imensități care ne amețesc când le luăm în considerare, la fel ca atunci când ne imaginăm prelungirile pe care lumea sideral ne permite să le presupunem, inepuizabile, nesfârșite, de neatins. o dovadă mai mare a neputinței facultăților noastre de a cuprinde totul?

Totuși, dacă este așa, nu există niciun motiv să folosim această Insuficiență pentru a face loc logic supranaturalului, deoarece tot ceea ce intră în domeniul cunoașterii este invariabil oferit ca natural. Înțelept, așadar, este să căutăm soluții în cadrul antecedentelor cunoscute și cognoscibile, în cadrul unui criteriu pozitiv, fără a zgudui dovezile, întrucât restul ne încurcă, fără a preciza vreun element eficient sau utilizabil.

Însăși esența substanței rămâne impenetrabilă, necunoscută, dezvăluind doar câteva dintre modalitățile sale, în așa fel încât s-a spus că atomismul se reduce la dinamism; Oricum, în orice caz, existența substanței trebuie admisă, până când se caută o explicație pentru acea mișcare fertilă care naște acțiune și viață și ni se pare că în propria impenetrabilitate ar fi mai ușor să găsim un „individ” cauza.', organic, care ar da un motiv de a fi acestor mișcări, ceea ce este și mai logic decât presupune o cauză exterioară care să o înlăture, ducându-ne înapoi în câmpul steril al supranaturalului prodigios. Asta ar putea explica, ca o cauză. act de voință proprie, forța pe care o manifestă întreaga substanță „în mișcare.” Dacă se admite această ipoteză, ea s-ar dovedi a fi senzația — ca cauză generatoare a atracției și respingerii materiei — la baza diferențierilor morfologice. care se observă în natură, pe care, modelându-se, ajung să-și dezvolte sensibilitatea și voința, ca elemente individuale, transformându-se, la rândul lor, instinctiv și mereu în aceeași direcție: aceea de a menține individualitatea, și chiar de a o îmbunătăți.

Acolo unde observațiile sunt zădărnicite, este la voință

determină „ordinea de succesiune” a elementelor constitutive ale modalității organice, iar acest lucru se datorează, poate, faptului că nu există succesiune din acest punct de vedere, ci mai degrabă evoluții ale vieții organizate, într-o substanță care, fie că este omogenă sau nu, Ea poartă în sine elementele primare, fundamentale ale vieții individuale organice: senzația, care este conștiința rudimentară și voința, care este energie; dar nu există nici o creație a substanței,

ci o simplă evoluție, transformare, transmutare a substanței, de fapt. logic să admitem teza că tot conține rudimente organice virtuale, decât cea a unui proces cronologic în care diferențierile sunt operate prin „crearea” facultăților sau atributelor asupra inexistentului, asupra „nimicului”, atunci când acest lucru este necesar. , Stabiliți cel puțin o diferență fundamentală în domeniile care sunt oferite din ce în ce mai mult fără soluții de continuitate; dimpotrivă, cu o continuitate care se accentuează progresiv pe zi ce trece.

Oricum ar fi, dacă există conștiință și voință în organizarea vitală, există neapărat o opțiune, adică puterea de a alege între două sau mai multe excitații, așa cum vom încerca să demonstrăm.

IV. OPȚIUNE

Când vorbim de legi naturale, le reprezentăm ca linii directoare stricte, solemne, imuabile, deja prestabilite, ca un plan pregătit dinainte, de-a lungul căruia evenimentele trebuie să meargă, fie că vor sau nu, cu o rigiditate impecabilă; și astfel cădem, din nou, în vechiul concept de predestinare, oricât de mult l-am numi altceva.

mod și oricât de mult l-am concepe a fi determinat de alte cauze, întrucât, dacă totul este supus unei reguli de acțiune invariabile, se înțelege că, în cazul legilor de acest fel, este imposibil să scape de mandatul lor. . Nu ne putem imagina cine sau ce ar fi putut stabili astfel de canoane pentru a guverna acel imens mecanism fatal, când luăm în considerare complexitatea fenomenelor naturale, propriile deficiențe, printre minunile înțelepciunii. Ni se pare că această entitate neapărat „extranaturală”, care se presupune că organizează ceea ce este firesc, ar fi putut fi interesată de tot ceea ce vedem, în acest focar infinit de fenomene atât de variate și eterogene care se răsfrâng în jurul nostru, din mișcările maiestuoase ale steaua până la vibrația moleculară, mai uniformă, nu și-ar fi dus diligența până la extrem de a aranja și zborurile și zbuciumul păsărilor și insectelor, roiul infuzoriilor, precum și mișcările omului însuși, în conformitate cu la un plan rigid, mecanic.

Când un meșter iscusit construiește un aparat capabil să efectueze mișcări ordonate, ritmice, el nu face altceva decât să exploateze particularitățile substanței, propriile sale particularități și, prin urmare, nu se poate lăuda că și-a „aranjat mișcările”, în același mod. că nu poate Am putea spune că am făcut un animal să mănânce când l-am hrănit. El este cel care mănâncă; În acest caz, am facilitat doar îndeplinirea unei funcții „proprie” de către acel organism.Printr-o iluzie analogă, concepem corpurile dispuse „în sensul propriilor particularități” ca supuse unui mandat.suprema,exterior.

Nu, din moment ce totul sugerează că nu există alt mandat decât cel care impune fiecărei persoane propria sa structură, cu limitări în consecință asupra acțiunii elementelor exterioare, care, la rândul lor, ne împiedică să mergem cât de departe putem. Am vrea

În acest vârtej de acțiuni și reacții, unde mișcările ritmice operează simultan cu mișcări aritmice, dezordonate, și cu acte congruente, de plasticitate manifestă; unde inteligentul se freacă de cei stângaci și proști; În această interacțiune promiscuă în care ar fi imposibil să deslușești ce este bine și rău, drept și nedrept, moral și imoral, generos și meschin, simplu și complex, admirabil, absurd și monstruos, ce? Cine sau ce ar putea, prin un singur mijloc unitar, sau prin mai multe mijloace, creează, adună și legiferează atâta contradicție?

Este adevărat că există o logică mai mult sau mai puțin constantă în producerea fenomenelor naturale, pe care încercăm să o observăm și să le înțelegem pentru a ne ajusta acțiunea la conceptul pe care l-am format, ca cel mai bun, pentru a ne ghida individualitatea, în efortul nostru. a se adapta; Dar asta nu înseamnă că ar trebui să ne gândim că noi, nici celelalte elemente naturale, „suntem supuși” unei legi sau unei logici naturale prestabilite, ci mai degrabă că, tot ceea ce există acționează în conformitate cu propria sa structură, adică interesul său individual, se produc relații constante între tot ceea ce există, iar aceasta dă aparență de fatalitate, de o ordine deja stabilită, faptelor care în fiecare moment se desfășoară după propriul lor ten, și deci fără a fi supuse vreunei legi,

nici la vreun precept. Ceea ce numim lege naturală este, așadar, doar modul cel mai obișnuit de a acționa în fiecare individualitate, este modul ei de a dura și de a se transforma pentru a integra realitatea, mereu prezentă, și fără nicio legătură concretă cu trecutul sau viitorul. Structura în sine este cea care determină cele mai constante, precum și cele mai variabile, modalități din natură; Așadar, propria acțiune este cea care se dezvoltă în deplină realitate.

Concepem realitatea ca acțiunea a tot ceea ce există, contribuind la integrarea ei în moduri infinite. Realitatea este întotdeauna: este prezentă. Transformările substanței, și propria noastră transformare, este ceea ce ne sugerează iluzia timpului, precum și iluzia că corpurile apar și dispar, fiind că ele doar se modifică, aceeași substanță și aceeași energie rămânând invariabile, în esență și perpetuu. Realitatea se transmută într-un mod peren în munca ei eternă de captare a „prezenturilor”; și așa este cea a trecutului, așa cum am spus deja, nu mai rămâne decât opera sa, în afara memoriei pe care fiecare o poate păstra din propria sa. propriile transformări „individuale”.” și ale transformărilor operate în contactele sale individuale cu realitatea, care, de altfel, nu se reflectă decât într-o mică parte în mintea lui. Realitatea nu este, deci, ceva care se deplasează din trecut în viitor, trecând prin prezent, ci, dimpotrivă, un fapt stabil în a cărui compoziție intră ceea ce există, adică tot ceea ce a existat și care, prin urmare, la fel, există și va exista, și asta o integrează mereu, fie într-un fel sau altul, întrucât ceea ce

există nu poate dispărea, oricât de mult poate fi transformat.
Realitate

Ea ni se prezintă astfel ca o ecuație constantă, imuabilă în ceea ce privește esența ei; se schimbă doar termenii săi, forma termenilor săi, sau mai bine zis, restul rămânând în setul total de substanță și energie, invariabil, neschimbabil, prezent. S-ar părea o etapă imensă, un mare turneu în care fiecare individualitate joacă un rol mai mult sau mai puțin schimbător, chiar dacă fiecare individualitate încearcă să-și mențină rolul cât mai mult și cât mai bine, în funcție de ten. În această evoluție individuală, doar individ, întrucât, în afara individualității, nu vedem cum restul poate fi distrus, totalul substanței și totalul energiei rămân neschimbate.Omul acționează ca un embrion, ca un copil, ca un adolescent, ca adult, ca un bătrân, iar „individualitatea lui” dizolvată, rămășițele sale sunt distribuite în funcție de mediul în care se găsesc, pentru a contribui, nu se știe sub ce noi forme chimice, fizice, biogene, la reintegra cosmosul, fara o solutie de continuitate, si cu aceeasi spontaneitate cu care a actionat inainte de a se dizolva.Materia si energia care au servit la formarea acelei entitati ganditoare, deliberante, activa, nimeni nu stie la ce noi orientări sunt aplicate, odată. manifestarea organică anterioară a încetat.În acea desfășurare a modalităților substanței, în realitate, care nu este trecerea realității prin momente, ci trecerea transformărilor substanței și energiei prin realitate, mereu imobilă în ceea ce privește esența ei, fiecare organismul, în eforturile sale de a-și menține structura și chiar de a-l îmbunătăți pentru a se adapta „ca individualitate” la presiunea celorlalte elemente, este aceasta, aceeași individualitate,

cea care își urmărește propria lege, legea mișcărilor și evoluțiilor sale, în concordanță cu natura sa, iar din ansamblul acestor activități multiple, infinite și infinit variate, se naște ordinea și dezordinea care se văd pretutindeni, deși Interesul ale fiecărui organism determină forme mai mult sau mai puțin permanente de acțiune, ceea ce conferă acestui proces aspectul unui mecanism, când nu este altceva decât desfășurarea activităților individuale, care are loc în funcție de particularitățile fiecărui ten. . Desigur, ni se pare necesar să renunțăm la orice presupunere că ceva este prestabilit sau prevăzut: nici legea mișcărilor, nici evoluția organismelor, deși le putem presupune, luând act de cele mai constante moduri de a acționa. în fiecare serie de individualități sau în fiecare individualitate particulară.

Cea mai constantă linie în domeniile sincer biologic este cea care conduce organismul să-și satisfacă scopurile individuale, adică nevoile organice, iar aceasta în sine admite excepții, precum și aberații, așa cum s-a văzut și așa cum se manifestă de către om. el însuși la fiecare pas, ca ființă superioară în natură. Din cauza primei, din cauza

„regulii” biologice, se poate deduce într-un anume fel ce are de făcut fiecare individualitate în fiecare împrejurare, cu relativă fixitate; dar aceasta în sine nu este matematică și atât de mult încât se intenţionează excepţiile.explicate în cadrul ipotezei mecaniciste ca dizarmonii ale naturii, adică ca erori, omisiuni sau neprevăzuri ale legii naturale, care se presupune a fi prestabilită.

În mijlocul vârtejului de activități care contribuie într-un fel sau altul la formarea realității,

[157]

PEDRO FIGARI

pune această întrebare mult dezbătută: suntem liberi sau nu suntem?

Desigur, intervenția conștiinței și a voinței presupune capacitatea de a alege în mod necesar între două sau mai multe excitații. În cadrul conceptului pe care l-am format despre individualitate, ni se pare atât de evident încât poate alege, într-un mod atât de clar, încât fără aceasta nu am concepe nici conștiința, nici voința.

Iluzia fatalistă reiese din următoarele. Deoarece trebuie să contemplăm cerințele interesului nostru individual organic, se înțelege că libertatea noastră psihică, de fapt, nu este completă, la fel ca libertatea noastră fizică; dar aceasta nu se datorează imposibilității de a dori, în orice sens, ci inconvenientelor care apar dacă vrem într-o direcție contrară interesului nostru organic: de aceea voințele noastre sunt întotdeauna, sau aproape întotdeauna, îndreptate în acest fel, la fel ca și acțiunile noastre, care pot fi, totuși, îndreptate în orice alt mod și chiar în opoziție cu interesul nostru cel mai evident; şi de aceea formele instinctive se manifestă toate îndreptate în sensul atenţiei interesului organic, ca şi, probabil, însăşi aberaţiile care se remarcă în acel domeniu, care, în mod rezonabil, ar trebui considerate inspirate de aceleaşi dorinţe. . Prin urmare, totalitatea energiei organice a trebuit să fie determinată în acea direcție fundamentală, nu pentru că nu ar fi putut face altfel, ci pentru că aceasta era cea mai utilă direcție; nu pentru că era obligatoriu, ci pentru că era mai convenabil.

Dar aceasta în sine oferă deja o diferență importantă.

[158]

ARTĂ, ESTETICĂ, IDEALĂ

important în problema libertății, deoarece este foarte diferit să considerăm acțiunea noastră ca fiind produsă de agenți care acționează imperios și irezistibil și că, așa cum credem, nu există mai mult obstacol în opțiune decât cel implicat de propriul nostru interes individual. În acest domeniu, acțiunea este lăsată în seama conștiinței, care este cunoașterea. După cum se vede, acțiunea care se supune unui motiv de interes organic, intelectual este foarte diferită de acțiunea condusă de forțe inflexibile care ne guvernează necondiționat. Putem dori, de exemplu, să luăm o armă și să o tragem în tâmple, sau să ne aruncăm de pe o stâncă, și chiar o putem face, dar nu

o facem, deși unii o fac, ceea ce demonstrează că este fezabil, pentru că uneori Acestuia i se opune un interes vital, care este estimabil și respectabil pentru noi. Deci interesul vital încetează să fie luat în considerare, indiferent de motiv, același lucru care este atât de absurd, poate să apară și are loc.

Presiunea pe care o exercită asupra noastră dorința organică de a îndura și de a îmbunătăți ne face să credem că acest element este la fel de fatal ca și mișcările mecanice, ritmice ale substanței pe care o considerăm organică, fără a avea în vedere că cu greu reduce din orice motiv conceptul de individualitate. , demonstrarea libertății psihologice poate fi observată deja în actele care tind să o disprețuiască, atunci când nu ajung până la a ataca propria individualitate. Este evident că, ca regulă generală, se pot prevedea acte de conservare individuală. Știm dinainte că un naufragiat se va agăța de o scândură care este pusă la îndemână; că o persoană însetată va lua apă, dacă i se oferă; pe care o va alege un astmatic

pe o cale descendentă, mai degrabă decât pe una ascendentă etc., pentru că toate acestea sunt în concordanță cu interesele lor organice respective; Dar nu suntem la fel de siguri că un turist, de exemplu, comandă pe listă o delicatesă mai degrabă decât alta, din moment ce nici el însuși nu o știe atunci când alege, presat de nevoia de a trimite chelnerul. Operațiunile de asigurări de viață, de exemplu, se bazează pe calculul pe care fiecare încearcă să se conserve, iar acest factor este luat în considerare și de formele obișnuite de legislație și de compoziția socială. Fără asta, nici măcar nu se poate înțelege cum ar putea fi îndeplinite aceste reglementări, oricât de deficitare sunt. Totuși, acel fundal nu înseamnă că o lege naturală are totul aranjat în acest sau acel sens, ci pur și simplu că știm că fiecare organism este guvernat după logica interesului său individual și se îngrijește de aspirațiile sale, bazate pe binele însuși. , binele maxim: viata. Aceasta nu este altceva decât o particularitate organică: nu este o fatalitate.

Din același motiv pentru care fiecare ființă acționează în conformitate cu interesul propriei sale structuri organice, libertatea psihică pare absentă, ba chiar se crede că suntem automati supuși inexorabil acționării în funcție de circumstanțe, presiunii unor elemente exterioare care ar gravita. asupra noastră într-un mod imperativ, hotărâtor, concludent, fără să ne dăm seama că și asupra lor putem reacționa, după propria cotă de energie, fie sau nu în sensul interesului nostru organic, și chiar după cunoștințele noastre, care dublează eficienta energiei noastre utilizabile. Profesorul Le Dantec spune însă: „Tout se passerait

aceeași în natură dacă corpurile și-au păstrat toate proprietățile cu excluderea proprietății conștiinței; substanțele plastice sunt ca și

alte substanțe brute, supuse legii inerției: „Un corp nu își poate modifica starea de repaus sau de mișcare de la sine”·1

În aceasta există doar o „jumătate” de adevăr, în opinia noastră. Este clar că realitatea nu s-ar zgudui dacă omul și-ar pierde complet conștiința și s-ar comporta ca o stâncă, dar asta nu înseamnă că folosirea conștiinței sale, în interiorul individualității sale. , și optând pentru ceea ce conștiința lui îi arată că este cel mai bun pentru a-și îndeplini scopurile organice, el se află și în starea unui cadavru, fără capacitatea de a proceda, „ca organism conștient”, în cadrul procesului fizico-chimic general. . Același lucru ar fi să afirmăm că, deoarece este supus legii inerției, nu se poate mișca mai mult decât un corp brut al naturii. Ne permitem să gândim contrariul în acest sens, adică că o conștiință mai mare conduce organismul la forme de acțiune mai deliberate, mai eficiente și mai congruente cu interesul său individual și așa le vedem transformându-se, atât în plan individual, cât și în mod individual. cât și pe latura socială, pe măsură ce conștiința este informată și, de asemenea, în conformitate cu dictaturile ei. Cum ar putea fi explicat acest fenomen dacă conștiința nu ar juca niciun rol în activitatea umană?

Cu siguranță nu ar fi mai puțin uimitoare decât teza creației supranaturale în sine, o lume în care organismele, care se mișcă și știu că sunt

1 F. Le Dantec: Le déterminisme biologique, p. 156.

se agită și de ce se agită, procedează de parcă n-ar fi știut nimic. Aceasta, din cauza naturii sale fantastice, ar depăși chiar și pe cea a Creației, fiind la fel de neînțeles precum este. Un colosal laborator fizico-chimic, din care facem parte, ca în laboratoarele omului se află retortele, baloanele și aparatele; unde sărurile și fluidele ne fac să dorim după interesul nostru individual, uneori, și alteori și în dezacord, și chiar ne fac să dorim după rezultatul unei deliberări, care ne ferește de căderea în eroare, uneori cel puțin, - săruri și fluide care, după ce ne-au făcut să credem că soarele se învârte în jurul nostru, ne permit să rectificăm judecata pe care ne-am format despre acea înfățișare înșelătoare; precum și celălalt, că pământul era un disc orizontal și care permite inventarea telescopului și a microscopului pentru a vedea mai bine ce este mare și mic, ceea ce este inaccesibil privirii noastre și chiar să încerce explicații filozofice și metafizice—, trebuie sa marturisim ca sunt fluide si saruri prodigioase, nu numai de o inepuizabila buna dispozitie.Ce sens are atunci activitatea umana, complexa, progresiv documentata si inteligenta, in cadrul unei iluzii a constiintei si alta a vointei, adica a facultatii. de adaptare a acțiunii la dictatele cunoașterii; Ce sens are, spunem noi, dacă toate acestea ar trebui să fie realizate în același mod fără conștiință și fără capacitatea de a acționa conform conștiinței? Ce contează atunci școlile, universitățile, adunările, congresele, laboratoarele de studiu și observație, bibliotecile și bunele consilii în activitatea generală, dacă nu acționează pe conștiință, sau dacă acționând nu pot influența

pe acțiune? Ce adaugă oamenii acestor amestecuri ale marelui laborator al naturii, care, fiind și ele „amestec”, nu contează pentru nimic în el? Ce sens are efortul obstinat al omului care, putând ieși fluierând cu mâinile la spate, insistă să descopere un oarecare adevăr, dacă totul ar fi la fel fără cunoașterea acelui adevăr? DACA constiinta nu este un factor eficient, cum putem explica ca fiecare noua cucerire a cunoasterii transmuta formele consacrate de actiune, cel putin in acel domeniu7?

Mă hotărăsc să-mi mișc degetele mari într-o direcție de rotație, să spunem, și le mișc; Apoi aleg să schimb acea mișcare în direcția opusă și se realizează și acel act volițional: Este acesta un miraj al libertății7 De ce este un miraj? Se va spune că este, pentru că dacă am putea crea acea mișcare, ar exista o „creare” de energie și, în consecință, o alterare a legilor naturale, care nu admit creșterea sau scăderea energiei totale; ci atunci este necesar să fim de acord că noi, „ca parte a ceea ce există”, nu avem la dispoziție nici măcar un pic din acea energie distribuită în întreaga natură, adică suntem exteriori naturii; pentru că, dacă nu este așa, ar trebui să avem și cota noastră respectivă și să nu ne arătăm ca „substanță fără energie”, ceea ce ar deranja dovezile, deoarece ar avea ca rezultat orice, cu excepția noastră, să jucăm un rol în „lumea exterioară”, care , până la urmă, nici măcar nu ne este externă. Totul ar fi un agent, în afară de noi, conform acestei ipoteze.

Alegerea pe care o facem, folosind propria noastră energie, ca atâția agenți „interiori” ai

natura, nu este altceva decât ceea ce face oxigenul când formează un oxid mai bun decât un acid. Ce dislocare poate produce utilizarea acelei energii proprii, dacă reacția pe care o implică întotdeauna menține echilibrul? Încă prinși în vechiul concept de personalitate, „eu”, datorită unui abuz de „obiectivism” și altul de „subiectivism”, am reușit să presupunem că suntem ignoranți de ceea ce se întâmplă în propria noastră casă, adică străini de problemele pământești, ca cineva care se uită de la fereastră la ceea ce se întâmplă pe stradă, fiind că în orice moment ne formăm în „cercul” realității, singurul cerc posibil.

Opțiunea, după cum vedem, nu este „crearea energiei”, ci un produs al energiei integrale, pe care o folosim în funcție de individualitatea noastră, în cadrul părții ava pe care o avem, „ca substanță”, așa cum o fac ei, să în la rândul lor, celelalte organisme, și chiar substanța însăși pe care o considerăm anorganică, chiar și atunci când acțiunea sa trebuie atribuită altor cauze, de orice natură ar fi acestea. Acea teză, deși este îndreptată într-un sens științific, precum himerele fideiste, tinde să zguduie dovezile, datorită naturii sale abstruse. Se

poate spune că sunt două extreme care se ating: una copilărească, iar cealaltă diavolească.

Cauza acestei iluzii fataliste constă în faptul că „omul” a fost omis din laboratorul integral, de parcă ar fi o valoare ineficientă, o non-valoare, sau mai bine zis, în realitatea în care acționează, la rândul său, ca orice altceva.restul, dupa depozitul lor de energie si interesul lor organic.In acest concert general de activitati si influente, toate pozitive, s-a dispensat actiunea desfasurata de ei.

omul, însăși ființa care ajunge la astfel de concluzii, este o durere și, prin urmare, această ipoteză ne pune în opoziție cu evidentul. Dacă fiecare substanță este guvernată de legea propriei sale structuri, așa cum se vede în întreaga natură, omul ar fi lipsit de acest avantaj, lipsit de apărare, în mijlocul torentului activității universale, fără să joace alt rol decât cel de spectator care privește modul în care se formează combinații în jurul lui, și chiar în interiorul său, dar fără a se combina, la rândul său. Ar fi singurul agent care nu este agent în activitatea integrală și care, pentru că nu poate alege, deși știe, ar trebui să se resemneze la acțiunea exterioară, ca un paralitic, fără a lua nicio inițiativă din partea sa, pasiv, ca acele cutii în care trecătorii pun cinci sutimi pentru a-i face să sune și nu doar să-i facă să sune, ci și să determină ce să sune.

Această iluzie a fost generată și în favoarea realității acțiunilor pe care substanța le manifestă în mod constant și, în loc să observe că omul, ca parte integrantă, contribuie singur la determinarea acestora, în măsura puterii sale și în conformitate cu ea. interese organice, s-a presupus că ea, ca orice altceva, este complet subordonată unui mecanism superior, suveran, cu stăpânire „extranaturală” — tocmai pentru motivul că ea domnește „supra” realității — atunci când este fără echivoc este cea care prevalează asupra ei înșiși, în cadrul modalităților sale respective și în care noi, la rândul nostru, ca elemente care fac parte din ea, în raza noastră de acțiune, ne exercităm și cota noastră de presiune și influență asupra a ceea ce restul; si asa a fost inlocuita entitatea

prodigioasă brenaturală de către o entitate extranaturală, nu mai puțin surprinzătoare și nu mai puțin tulburătoare pentru logica bunului simț.

Astfel, de exemplu, când vedem un acrobat făcând capriole, oricât de elastice ar fi acestea, știm că, în oricare dintre ele, trebuie neapărat să se întoarcă în jos; dar observăm că, făcând asta, „alege” calea de a cădea, la fel în care, la sărit, am putut vedea că a ales modul în care trebuia să facă săritura. Acum, dacă acesta este așa , este necesar să se convină că, în cadrul forței gravitaționale, în cadrul modalităților de construcție organică a acesteia, în dexteritatea mușchilor acestuia, în cadrul programului spectacolului și

a acțiunii regizorului și a publicului care îl observă, și chiar și a altor elemente care „își limitează” propria acțiune, acrobatul are partea lui de forță, și de asemenea libertatea și poate, în orice moment, de exemplu, să se prefăce de boală, dacă se teme de răni, sau dacă amintirea unei relații amoroase. , Să presupunem că îl copleșește și îi ia libertatea de a-și îndeplini isprăvile de agilitate musculară; aceasta este libertatea ta efectivă: de a alege.

Înțelegem că această opțiune nu produce și nu poate produce niciun dezechilibru în energia integrală, în același mod în care nu s-ar produce dacă oxigenul, așa cum am spus deja, în prezența a două corpuri diferite, ar alege să se combine cu unul sub formă a unui oxid, mai degrabă decât cu celălalt sub formă de acid, deoarece nu ar exista altceva decât o schimbare de modalități care să aibă loc în cadrul energiei totale, unde reacțiile ulterioare repară consecințele modificării respective în sensul menținerii soldul total intact. Sa punem

[166]

ARTĂ, ESTETICĂ, IDEALĂ

" ■— ------— —— í--------------------------

Un alt caz: dacă noi, când ne plimbăm prin mediul rural, alegem să trecem cu vadul unui pârâu, în loc să-l traversăm, promovăm o serie de reacții simultane, compensatorii în fiecare moment al acțiunii noastre, fie că în apele pârâului, fie în iarbă, sau nisipurile pe care am pășit și proporțional cu suma de energie pe care am dezvoltat-o, în ambele cazuri în mod egal; echivalent, mai degrabă. Prin urmare, nu există nicio modificare a energiei totale, ci mai degrabă o aplicație diferită, distribuție diversă a energiei integrale.

Pentru a vedea și mai clar, să luăm un nou exemplu. Să luăm o tablă de șah. Aceasta, tabla, reprezintă materia, lumea exterioară integrală; piesele, substanța organică și mișcările pieselor, energia organică acționând în cadrul energiei totale. Să presupunem, pentru a facilita exemplul, că piesele în sine, nu în mod automat, ci deliberat și liber determină mișcările lor, și nu într-un mod arbitrar, ci în ceea ce le este posibil să facă acest lucru în conformitate cu structura și ordinea lor convențională. .a miscarilor. Ei bine: oricare ar fi evoluțiile efectuate, vom observa că nici substanța, nici energia integrală nu vor fi fost modificate, întrucât fiecare mișcare liberă, în cadrul propriei sale structuri, și folosind cota sa de energii, va fi determinat o reacție." corespunzătoare" pe celelalte, care, la rândul lor, putându-și alege și formele reactive în cadrul energiei totale, nu o modifică.Singurul lucru care se poate întâmpla este ca vicisitudinile jocului să se schimbe, cum ar fi modalități sau aspecte ale jocului. .energie integrală.Dar cazul este și mai concludent, dacă admitem

[167]

PEDRO FIGARI

Considerăm că mișcările efectuate de diferitele piese care alcătuiesc tabla sunt efectuate în afara oricărui convenționalism și ordine, întrucât în același mod nu ar putea depăși energia totală, întrucât, oricât de arbitrare ar fi mișcările lor, , nu s-au putut deplasa cu un flux de energie mai mare decât le oferă propria lor structură; Adică nu pot produce mai multă energie decât a lor și nici nu pot părăsi placa, ceea ce este realitatea, în cazul presupus. Pentru a depăși soldul integral, ar fi necesar ca piesele să poată depăși utilizarea activelor lor energetice, sau să părăsească tabla printr-un act de voință; pentru că dacă nu este cazul, acțiunile și reacțiile care se produc în interiorul lui nu sunt altceva decât modalități ale aceleiași energii totale, al căror echilibru nu îl pot rupe oricât de mult s-ar mișca, oricum ar fi acesta.

La fel, pentru ca omul să poată, printr-un act de libertate, să atace suma totală de energie, ar fi necesar ca el să poată scăpa de realitate, ceea ce este absolut imposibil, întrucât totul este realitate și în afara lui. nu există nimic, nici nu poate fi; din care rezultă că utilizarea pe care o poate face fiecare organism din propria sa energie, oricât de liberă ar fi, nu mișcă echilibrul lumii, pe care o numim „externă” chiar și atunci când o integrăm și noi. Această energie totală nu poate fi depășită, oricât de liberi am fi, întrucât alegerea pe care o facem cu privire la utilizarea propriei energii nu poate depăși „a avea” individual, nici reacțiile pe care le provoacă aceste acte nu o pot depăși, întrucât fiecare dintre elementele acea

intervine folosește fluxul respectiv. Este un „trage de război” în cadrul aceluiași cerc de netrecut.

„Alegerea” pe care o facem cu privire la folosirea propriei energii este astfel cota noastră de libertate individuală, conform modului nostru de a vedea, și de aceea folosim cuvântul „opțiune”, care ni se pare că rezumă cel mai bine conceptul nostru de libertate organică, individuală.

„Liberul arbitru” nu este, așadar, suma libertății individuale de care dispune fiecare în mod pozitiv, ci mai degrabă o libertate restrânsă de presiunea elementelor exterioare, ceea ce nu înseamnă că nu ne împiedică să ne permită alegerea în folosirea propriei noastre energii organice., atât în cadrul intereselor organice, cât și în afara acestora. Când deliberăm, când printr-o serie de informații și calcule și reflecții decidem să facem o călătorie, o muncă sau o afacere, sau decidem să renunțăm , după ce le-am planificat, excitațiile externe concurente ne pot influența determinarea, care se rezolvă în laboratorul de acțiuni și reacții fizico-chimice; dar putem, la rândul nostru, să reacționăm după rezultatul deliberării noastre, în unele moduri mai bine. decât în altele, în anumite moduri, așa cum o facem în funcție de starea noastră fizică, așa cum nu am putea delibera și acționa pasiv, lăsându-ne purtați de elemente și sugestii exterioare, circumstanțiale.

Dacă nu folosim libertatea deplină pe latura psihică, este pentru că ne simțim induși, de interesul nostru „individual”, să dorim în interiorul ceea ce este convenabil individualității noastre și obișnuiți să dorim așa, nu ne exersăm în dorință. .

*

altfel, așa cum am putea-o face, în orice moment, în același mod în care ne putem obișnui să dorim și să optăm pentru ceea ce ni se pare „mai bun”; dar faptul că suntem interesați să ne menținem individualitatea nu rezultă neapărat. în fatalism, ci mai degrabă „existența unui interes”, nimic mai mult; care admite posibilitatea de a fi subestimat, așa cum s-a întâmplat și se întâmplă adesea, din păcate. Nu putem concepe individualitatea fără posibilitatea de a alege, folosind propria energie, deși admitem că, pentru a exista o alegere, trebuie să existe conștiință și cunoaștere. În caz contrar, energia este menținută în aceeași direcție. Astfel, de exemplu, dacă coloana mercurială a unui termometru „s-a simțit” atunci când, la o temperatură mai mare, se dilată și, la o temperatură mai scăzută, se contractă și nu a simțit mai mult decât atât, adică era insensibil la alte excitații, Cum altfel ar putea să acționeze, adică să-și folosească energia, voința? Dacă senzația lui este constantă, voința lui va rămâne constantă; pe de altă parte, dacă ar fi sensibil la alte excitații, ar putea alege oricare dintre ele. sau celălalt. Orbii, de exemplu, rămân indiferenți la excitațiile culorii, precum surzii la excitațiile sunetului. Înseamnă asta că nu își pot folosi voința? Nu, este că nu au nici un stimulent să facă acest lucru în acel sens.

Acest criteriu ar putea explica „imuabilitatea” acțiunii în așa-numita materie anorganică, precum și aproape imuabilitatea acțiunii în cele mai simple organizații, ceea ce nu presupune o diferență esențială între ele, ci mai degrabă o diferență a modalităților de acțiune. ; prin urmare

Mai mult, în specia umană însăși se poate observa că varietatea formelor sale de acțiune este mai puțin accentuată pe măsură ce se coboară în extracții sociale, și se ajunge la ignorant, la sălbatic, fără să existe o distincție substanțială, care fac, ci doar verificarea modalităţilor diverse într-o substanţă fundamental identică

Este adevărat că există câteva manifestări minore ale substanței „organice” care este mai completă în atributele sale. Dice Le Dantec. „Experimentele de merotomie ne-au învățat existența unei continuități (sau mai degrabă coeziuni) deosebite în substanța plastidei. , continuitate care nu există în corpurile obișnuite ale chimiei”;1 y más adelante, dice:

Atunci când o plastidă reacţionează în condiţiile vieţii elementare manifestate, ea devine, spre deosebire de ceea ce se întâmplă cu substanţele brute, mai ABIL (din punct de vedere cantitativ) să reacţioneze în acelaşi mod, în aceleaşi condiţii'', 1 2

Dar nu există doar o continuitate în substanța „vie” pe care materia „anorganică” nu o dezvăluie, ci și o „diversitate” și o „plasticitate” în modul de reacție, pe care nici aceasta din urmă nu o dezvăluie, într-un asemenea mod. se manifestă, cel puțin, și credem că unul și celălalt se explică printr-o diferență în constituția „morfologică” a fiecărui ordin de individualități. Anumite particularități, care se presupune că sunt exclusive ale substanței organice, sunt: mai mult, accentuat în aceasta

1 F Le Dantec Le déterminisme biologique, p. 86,

2 F. Le Dantec. Le determíname biologique, pagina 98

aceeași substanță, pe întreaga scară, care reacționează sau poate reacționa în moduri foarte diferite la aceleași excitații, chiar și în rândul exemplarelor congenerice, și cu atât mai mult cu cât acestea sunt mai complexe, cea care dobândește și „aptitudini” de a reacționa cantitativ și calitativ în aceleași moduri sau în moduri diferite atunci când se confruntă cu aceleași excitații și chiar în condiții egale; și, pentru noi, nimic nu poate fi mai caracteristic individualității. Ce altă semnificație rațională ar putea avea asemenea varietăți, în afară de rezultatul diferențierilor individuale, operate pe baza individualității? Dacă se înțelege că aceste diferențieri s-ar fi putut produce într-o evoluție multiseculară „pe fiecare individualitate”, nu se înțelege, pe de altă parte, că ar fi putut fi efectuate pe o materie omogenă supusă unei legi comune. progresivitatea atributului reacțiilor de diversificare, paralelă cu complexitatea organică, precum și fenomenele de asimilare și dezasimilare care operează pe baza menținerii entității organice, în dezvoltarea sa normală, — ceea ce Dastre numește „fixitate vitală” 1. —; însăși constatările teoriei iatromecanice, nu ereditatea, adaptarea, selecția, evoluția: toate acestea denunță în mod irefutat ordonarea individuală, organizarea individualității. Conform înțelegerii noastre, nimic nu este mai evident în natură decât existența unor individualități care luptă fundamental pentru ele însele,

1 A. Dastre: La vie et ία mort) pag. XXVIII (Introducere).

și chiar și propriul lor descendent, care este modalitatea de perpetuare a individualității.

Acum, a exclude capacitatea de a folosi propria energie înseamnă a exclude individualitatea, aceeași individualitate care, mai presus de

toate, în organizații definite, se manifestă cu atâtea dovezi. La animalele inferioare, ca şi la om, se remarcă „cultul” propriei individualităţi, într-o manieră atât de clară, în orice moment, încât nu putea fi omisă fără a suferi o adevărată lipsă de cunoaştere. Peste tot dorinţa de a-şi menţine propria individualitate, să o satisfacă, să o lingușească, să o protejeze, să o îmbunătățească, să o perpetueze, chiar și prin cele mai mari abateri.Omul, cel vicios, de exemplu, nu face decât să-i placă, după înclinațiile sale, în egală măsură. ca si persoana prevazatoare, care se abtine de la o placere de moment pentru a garanta satisfactii viitoare.S-ar putea spune ca singura limitare care exista in folosirea energiei-vointei noastre este cea impusa de cultul individualitatii.Tocmai aceasta este ceea ce dă aspectul unei fatalități rezoluțiilor noastre, în care, de regulă, opțiunea se face în funcție de predilecțiile individuale, și nu, totuși, fără a putea fi făcută și în alt mod, așa cum se întâmplă în actele de eroism, tăgăduire de sine. , sinucidere etc. Atunci cum putem nega libertatea? Ce forță, în afară de propriul nostru interes organic și felul în care îl interpretăm, ne poate împiedica să ne aplicăm propria energie în direcția pe care o dorim?

Cititorul va înțelege că, atunci când vorbim despre interes, nu ne referim la interes pur material, întrucât acest sens ar implica deconcertant.

nccer o realitate pe cât de clară este că deseori predomină și un interes moral, până în punctul în care unii nu pot supraviețui unei dezonoare, de exemplu, - nici măcar atunci când este un concept pur convențional, uneori -, sau unui eșec, sau unei familii. nenorocire etc. Se va vedea însă că, în cele din urmă, este întotdeauna cultul propriei individualități, așa cum este și așa cum este considerat de fiecare persoană, cel care decide aceste opțiuni. Astfel, este întotdeauna un interes „organic” care direcționează utilizarea energiei noastre, voinței noastre, libertății noastre.

Fiecare substanță, fiecare organism, fiecare individualitate procedează în mod egal, conform legii propriei sale structuri, și de aceea omul, fiind mai complex și mai conștient, acumulează elementele care îi servesc cel mai mult în sensul umplerii nevoilor tale organice în cea mai buna cale. Cu cât conștientizarea este mai mare, cu atât este mai bună opțiunea; Cu cât disciplina voinței este mai mare, cu atât eficiența capacității de a ajusta acțiunea în sensul cunoașterii este mai mare. Nu este, așadar, că se creează libertatea, nici că se creează energia, ci că prin informarea conștiinței și prin disciplinarea voinței devine posibilă o utilizare diferită a propriei energie, iar opțiunea este îmbunătățită, în cadrul intereselor organice , care, în fond, sunt identice, fundamental, pe toată scala vitală: menținerea și perpetuarea individualității cuiva; protejează-o, apără-o, te rog. Astfel, în evoluția umană, fiecare generație cucerește o bogăție mai mare de cunoștințe pentru a satisface acea aspirație organică, individuală, și un grad mai mare de disciplină de a opta pentru cunoaștere. Scopul organic nu se schimbă substanțial: ce

schimbările este modalitatea de a oferi satisfacție; care este invariabil, în esența sa, care este să trăiască și să se perpetueze; Ceea ce variază este modul în care aceste nevoi structurale sunt îndeplinite. Și acest lucru este atât de adevărat încât punctul de vedere social este îndreptat în sensul că fiecare aspirație individuală este compatibilă cu aspirațiile altora. De aceea se recurge la instruire, întrucât împlinirea unui astfel de deziderat social este adevărata călăuzire a oricărui proces didactic, și a civilității în sine.

III. CONvingerea științifică

Dacă fiecare individualitate alege în funcție de predilecțiile sale organice, calea de urmat este cea a cunoașterii, astfel încât opțiunile sunt din ce în ce mai judicioase, și, prin urmare, mai potrivite vieții de asociere, ceea ce ne este convenabil să mai bine. să ne îngrijim nevoile naturale. De îndată ce este „cunoscut”, după ce se formează conștientizarea asupra efectelor pozitive ale acțiunii, tinde să se adapteze la concluziile cunoașterii și se exercită astfel într-un domeniu pe cât de ferm, pe atât de eficient. factorul de cultură cel mai potrivit pentru a determina regulile durabile de asociere.

Dacă comparăm resursele de acțiune ale sălbaticului cu cele ale omului de cultură, vom vedea, pe de o parte, că, deși ambele sunt în mod fundamental îndreptate în aceeași direcție, - și anume pentru a satisface nevoi organice care sunt și ele fundamental identice - , mijloacele folosite pentru aceasta oferă diferențe enorme; și, pe de altă parte,

Veți vedea că toate diferențele constau în faptul că civilizatul prezintă o sumă mai mare de cunoștințe asimilate. Astfel, de exemplu, atunci când sălbaticul își otrăvește săgețile, sau pune capcane în punctele de acces la coliba sa, el își caută propria apărare, ținând sau nu în considerare pe cea a tribului din care face parte, la fel ca și civilizatul, când înființează un serviciu de poliție, sau când instalează șantiere navale și arsenale. S-ar putea spune chiar că face același lucru, în fond, ca și bacteriologul însuși atunci când caută secretul unei contagiuni, pentru a o preveni sau combate. În toate acestea există doar o diversitate de mijloace pentru a satisface același scop: conservarea individuală, fie directă, fie ținând cont de grupul social care conține individualitatea care acționează.

La examinarea procesului de civilizație, se va vedea, de-a lungul acestuia, că este o mai mare informație a conștiinței care a determinat pașii de avans. Pentru ca progresul social și politic de care ne bucurăm să aibă loc, conștiința a trebuit să evolueze pe calea raționalității și a evoluat în așa fel încât oamenii să nu mai pară la fel ca în urmă cu ceva timp, în domeniile poveste León Bourgeois.

Ministrul Muncii din Franța, a declarat recent: „Când invoci solidaritatea, caritatea, umanitatea, ajungi să te miști chiar și pe cei mai nepoliticoși. În cei treizeci de ani de când acele cuvinte mărețe au zguduit lumea, câte lucruri frumoase au fost deja realizate! Inducând muncitorii și angajatorii să colaboreze din toată inima și sincer în interesul comun, unindu-i în practicarea legilor muncii și asistenței, vom servi unei cauze admirabile.”

Chiar dacă nu credem că inima intervine în acest lucru, trebuie să recunoaștem că aceste manifestări generoase nu au fost făcute, cu siguranță, mai ales de către conducători, atunci când extispiciile căutau voința zeilor în măruntaiele Inmolatului, nici mult după. . Atunci nefericiții au fost tratați ca niște fiare de povară, fără să-i recunoască vreun drept. Acest limbaj putea să se ridice pe buze doar atunci când conștiința reducea ignoranța în care era înfundată omenirea, întrucât, oricât de mult s-a străduit la acea vreme să satisfacă, ca și acum, în cel mai bun mod posibil, nevoile organice, nu putea recurge la asemenea masuri, din lipsa de cunostinte.Alte vremuri, resursele actuale pentru convietuire, desi mult mai echitabile si mai inteligente, ar fi parut copilaroase si chiar tradatoare, fara de care chiar ar trebui sa ne gandim ca barbatii de dinainte erau mai putin „buni. " ", ci doar că erau mai puțin conștienți; și același lucru s-ar putea spune despre „sălbaticii nemetalici" la care se referă Lu b bock.1 și, de asemenea, despre troglodit, antropoid și prosimian, ca și despre orice specimen viu. .

Rațiunea umană a trebuit să demoleze cu tenacitatea benedictină acea bază întreagă de erori și prejudecăți, care constituie cea mai tipică caracteristică a tradiției, pentru ca ea să poată aspira la construirea egalității sociale, nu ca un vis generos, ci ca o voință chibzuită; nu ca o operă evlavioasă, ci ca o resursă științifică, adică ca cel mai bun mijloc de căutare a păcii sociale, în care trebuie să fie favorizati toți, chiar și cei care ei înșiși.

1 J Lubbock: L'homme préhistorique, t II, pag. 106, v. da,

Ar trebui să fie răniți. Ca și în fond, comportamentul nu este guvernat de rațiuni de simțire, ci de egoism instinctiv, pe toată scara organică, pentru că deși unii o proclamă și alții nu, acest egoism este practicat de toată lumea, neapărat, a putut doar să evolueze. spre noi forme sociale bazate pe o mai mare conștiință, o mai mare cunoaștere. Dacă cei puternici renunță la ceva, nu este pentru că și-au schimbat radical structura intimă, ci pentru că au înțeles că este mai bine să-și modifice formele obișnuite de acțiune; Și acest lucru este atât de adevărat încât sclavia și alte forme opresive ar putea reapărea astăzi, de îndată ce mediul o va permite. Pentru a vedea cât de nesățioasă este dorința de a-și acorda un număr cât mai mare de satisfacții, nu este necesar să aprofundăm foarte mult: este suficient să ne gândim cum se

tocmeie, rând pe rând, „concesiile” pe care proletarul le extrage de la cei puternici. Nu trebuie să ne îndoim că tot ceea ce se acordă răspunde unei presiuni „conștiente”, care încurajează acordarea a ceea ce este necesar pentru a realiza o sumă mai mare de beneficii, cantitativ sau calitativ, atunci când nu este pentru a evita consecințe regretabile. Rezultă astfel, în mod clar, că evoluția, în totalitate, este o lucrare a conștiinței, a cunoașterii.

Visatori, care, de altfel, se comporta ca nevisatori, in ceea ce ii priveste, se trezesc deranjati de afirmatii cu caracter pozitiv, care le distrug abstractiile si mirajele miraculoase, care le permit chiar sa aspire la un vis bun. de dincolo de mormânt, - nu fără că ei încetează să mai participe aici cât pot la beneficiile pământești, dar și la cele științifice -, constată

acre, dacă nu usturatoare, raționamentele pozitiviste și devin exasperate la ascultarea lor, pentru că omit să mărească necondiționat valori la fel de convenționale precum cele ale legendei tradiționale. Alte spirite, mai reflexive, dar și cultivatoare de tradiție sentimentală, puse în fața imposibilității de a cunoaște totul „științific”, consideră spiritul religios ca un element complementar, cerut de însăși natura umană.1

Este adevărat că, conform structurii umane, este nevoie de a lua în considerare necunoscutul în cadrul cunoscutului; dar nu este mai puțin adevărat că ipoteza științifică ne permite să dăm realității un sens rațional, în cadrul documentației obținute, fără a face apel la antecedentele supranaturalității, pe care tradiția le afirmă; Iar dacă este necesar să se respecte tendința sentimentală de a explica necunoscutul prin legende vechi, unele la fel de neplauzibile și chiar contradictorii, pe cât sunt, cu rezultatul cercetărilor științifice, care este convingătoare, tendința modernă nu este mai puțin demnă de respect. a atribui fenomenele naturale cauzelor naturale În timp ce efortul științific a căutat soluții în domeniul speculativ, lăsând deoparte examinarea conștiincioasă a naturii, trebuie să se fi simțit o nevoie mult mai accentuată de a respecta tradiția pentru a explica necunoscutul, care îngrozea; dar pe măsură ce domeniile științei s-au extins și pe măsură ce rezultatele au fost diseminate,

1 Din câte am putut citi în acest sens, nimic nu părea mai bine argumentat și interesant decât cartea lui E Boutioux. Știința și religia în filozofia contemporană. E Flammarion, 1908

Acum este posibil pentru noi să căutăm o explicație rațională pentru realitate, chiar și pentru cei mai puțin pregătiți, și pentru viața și moartea însăși, care mai înainte apăreau ca dușmani ireconciliabili, și să ni le explicăm ca fenomene naturale pure; Și așa evoluează acea cerere instinctivă, în paralel cu apariția unor noi elemente de

judecată, care se ivesc cu o progresivitate surprinzătoare pe plan pozitiv. Astăzi există o puternică dorință de a cunoaște „adevărul” 1 așa cum este, deoarece nu poate fi considerat în mod rezonabil a fi teribil sau dezamăgitor, deoarece, deoarece cercetarea științifică este benefică, nu ne temem că rezultatul său ar putea fi negativ pentru noi. realitatea, atât de calomniată în trecut, nu mai este înfricoșătoare și, pe măsură ce o cunoaștem, devine din ce în ce mai interesantă și mai apreciabilă, deși, pe baza poveștilor vechi, pare că ne demontează și ne lipsește de bunuri.când dăruiește. ni le-o efectiv, întotdeauna mai mari și mai bune decât cele himerice care abia se întrezăreau prin mărci și torturi, precum cele oferite de legenda sentimentală.

Emerson, când a făcut apologia rațiunii, referindu-se la sugestiile „sfințeniei” tradițiilor, a spus: „Nici o lege nu poate fi sacră pentru mine, dacă nu este cea a ființei mele”;1 2 și tocmai aceasta este, care informează spiritul științific, urcând în zilele noastre, acel spirit care ridică individualitatea umană în așa fel încât este deja posibil.

1 H Poincaré spune* „La recherche de la vérité doit être le but de notre activité, c'est la seule fin qui soit digne d'elle.” — La valeur de la science, pagina 1.

2 RU Emerson Seven Essays, t I, pagina 25, v c.

Este posibil să gândești și să acționezi conform conștiinței cuiva, și chiar să-ți schimbi părerea, fără a fi pedepsit. În acest fel, ideile vechi și căile vechi sunt rectificate, iar bunurile naturale sunt răspândite între toți oamenii, cei mai mulți dintre ei paralizați anterior de propria lor ignoranță, ceea ce era considerat un avantaj foarte estimabil de către stăpâni și asupritori...

Lucrul cu adevărat original este că, după ce au realizat această cucerire de către oamenii de știință - cea mai mare cucerire umană, fără îndoială -, visători sentimentali, care se consideră a fi de o tensiune superioară, poate din același motiv ca atunci când visează în stare de trează, Ei încheie preferând „ceea ce nu este” în locul „ceea ce este”, deși nu au făcut nimic asemănător cu asta, îi ocăresc și pe cercetătorii perseverenți și, uneori, îi tratează mai rău decât muntele și îi insultă, de asemenea, la natura însăși, la fel de generos. așa cum este, pentru că nu se adaptează la distracțiile sale. În felul acesta, aceste declamații sunt, în acest fel, nu doar anacronice, ci extravagante, în măsura în care este serioasă, cu o sterilitate pe cât de evidentă, pe atât de exasperantă. Este necesar să confirmăm un fapt care, deși clar, rămâne necunoscut în fiecare moment, și anume că evocatorii nu au contribuit încă cu o singură contribuție pozitivă la munca progresului uman, în afara încântării de care rafinau devenind interesați. elucubrațiile lor. Dacă ar fi după ei, tot ne-am plimba pe jos, și, cel mult, călare, sau cămilă, sau în canoe, chiar și pentru a face cele mai îndepărtate și grele expediții . Pentru contemplativi, s-ar părea că cea mai înaltă aspirație este să rămână orbiți în aceeași ordine de idei.

tradițional, fără a avansa altceva decât în modul de interpretare și declamare a ei; Efortul său subiectiv ar dori să îndeplinească fapte imposibile, în timp ce „sferturile” și „mijloacele” inteligenței disprețuite și urâte, aplicate cultului „un materialism imbecil”1, sunt cele care construiesc toate cuceririle noastre pozitive, în timp ce la în același timp Ele risipesc misterul, chiar acel mister care face să-și întindă brațele într-o atitudine angoasă, chiar în momentele în care ar trebui să se bucure de bunurile oportune ale vieții și de care, până la urmă, nici măcar cei favorizați nu se bucură. ei, pentru că sunt tulburaţi.de oroarea înveterată a dizolvării individuale, de oroarea necunoscutului, care datează din aceleaşi vremuri atât de aclamate, atât de invidiate şi exaltate de cultiştii evocării sentimentale.

Acea credință evlavioasă care se presupune că este atât de promițătoare și mângâietoare, în ciuda viziunilor teribile care o subminează, este aceeași care face pe cineva să cadă în genunchi și să ridice brațele spre eterul indiferent și să se roage, cu

1 Dice Pierre Loti: „În ziua de azi, este adevărat, există această lume a semiinteligenței, jumătate a educației, pe care regimul social actual o scoate la suprafață și care, în numele științei, se năpustește fără înțelegere către cel mai imbecil materialism. , dar, în evoluție continuă, domnia unor astfel de sărmane ființe nu va marca decât un episod neglijabil de înapoiere.Pălătoria Supremă spre care se întind mâinile noastre disperate, ea trebuie să existe, orice nume i-am da, trebuie să fie acolo, capabilă. de a auzi, în momentul despărțirilor morții, zgomotul nostru de suferință infinită, altfel Creația, căreia nu îi mai putem acorda în mod rezonabil inconștiența drept scuză, ar deveni o cruzime prea inadmisibilă prin faptul de a fi odioasă și pe motiv de fiind laș”, — „Un pelerin din Angkor”. Llluitration, 6 de enero 1912.

o sterilitate care seamănă cu cea a aisbergurilor; Acea credință sentimentală care se proclama panaceu este imuabilitatea, este cultul unei afirmații definitiv acceptate; Asemenea spiritului științific, care incită la cercetare, la verificare și la luptă, este perfectibilitatea progresivă, evoluția, civilizația. În timp ce reprobii materialiști herbalizează și își umplu gura cu exemplare prețioase din cea mai mică faună, pentru a le observa cu atenție, în dorința lor de a găsi noi adevăruri și învățături, visătorii declamă și chiar pentru a declame mai bine, se folosesc de ceea ce au obținut cercetările. efort sincer rațional, „materialist”; în timp ce savanții pozitiviști se îndreaptă spre telescop și microscop pentru a vedea mai bine, „pietiștii” își îngustează ochii pentru a fi răpiți de evocarea trecutului, în timp ce spiritul științific, în observarea sa atentă a naturii, concretizează noi antecedente și noi elemente. de judecată, spiritul sentimental, regresiv prin temperament, nu a adăugat un singur adevăr celor mai vechi afirmații tradiționale, de aceea spiritul

științific se întărește pe o cale de eforturi, progres, luptă, progrese, în timp ce credința declină anemică față de amurg.

convingere științifică; de natură pozitivă, așa cum se afirmă pe fapte dovedite și tangibile, are ca rezultat o rodnicie incomparabilă. Rezultatele fiecărei cuceriri acționează, ca o cauză a noului progres cognitiv, în munca nesfârșită și perfectibilă a evoluției umane, și astfel în acest proces „constructiv” nu se vede doar complexitatea în efecte, ci și eficiența.

știința cauzală în ele. Atât acțiunea, cât și cercetarea se sprijină și se afirmă solid pe ele și în felul acesta este că constructivitatea spiritului științific este la fel de evidentă precum pasivitatea cristalizată a spiritului contemplativ. În scurtul timp care a trecut de când a fost descoperită cauza infecțiilor, de exemplu, rezultatul acestei admirabile descoperiri a devenit „cauza” unor noi progrese în antisepsie, asepsie, seroterapie, chirurgie etc.; iar igiena a ajuns chiar și a transformat unele instituţii sociale.În acest fel, progresul uman este eşalonat.

Dacă ne amintim doar de panica justificată provocată, nu de mult, de anumite boli contagioase, și de seninătatea cu care sunt privite acum, încrezători în eficacitatea noilor resurse preventive și represive, nu putem să nu vedem că aceste concursuri, cu adevărat materialisti, au facut mai mult, in favoarea umanitatii, decat toti declamatorii de pe asa-lauda cale a sentimentalismului.Si sa nu mai vorbim de faptul ca acestea sunt lucruri de putina importanta pentru cei carora le pasa mai mult de cealalta viata decat de aceasta. unul, pentru că amândoi, toți profită de astfel de capricii, chiar aici, iar cei care nu, din neștiință sau din orice altă cauză, sunt considerați vrednici de cea mai tristă compasiune a noastră; și așa cum ne-am referit la o descoperire făcută în domeniul pozitivist al bacteriologiei, ne-am putea referi la nenumăratele progrese făcute în fizică, în chimie și în orice alt domeniu al materialismului execrat. Un oraș modern ar părea o minune, atât pentru asirieni, cât și pentru egipteni, pentru

greci decât la romani, cu excepția cultului visătorilor, cu care ar fi deja familiarizați ca vechi camarazi.

Datorită acestei serii de eforturi pozitiviste care se fac astfel încât ultimii, înainte de a deveni primii în viața „cealaltă”, sunt deja ceva în aceasta. Știința materialistă, cu un criteriu mai practic, ordonează evoluția umană, printr-un proces de rectificări, iar reîntoarcendu-ne la realitatea disprețuită, oferă bunuri de care fiecare persoană se bucură în felul său, în dorința de a se bucura de imensul și sigur beneficiu al vieții, și încă mai face, și din ce în ce mai mult, cu siguranța intimă că o asemenea ordonare nu poate și nici nu poate fi mustrată în mod rezonabil de zei În timp ce fideiștii se străduiesc să-

și achite socotelile cu cerul, prin ceremonii, materialiștii își stabilesc conturile între toți oamenii, în deplină natură, oferind cunoștințe celor ignoranti, ca sa-si poata realiza aspiratia legitima de a participa la interesele pamantesti, care, deocamdata, sunt cele mai presante.Datorita acelui efort, intre timp, visatorii, mai mult sau mai putin religiosi, isi pastreaza împietrita în creier aspiratia ancestrala, pozitiviștii, mai practici, merg înainte și răspund la cerințele unei evoluții la fel de complexă precum evoluția naturală și oferă resursele necesare, astfel încât grupările umane să se constituie pe o bază rațională, care, datorită modalităților lor vechi, ar uneori fac insecta însăși să roșească, văzând cum o mare majoritate a unităților similare au rămas în urmă, în mijlocul unei faste megalomane afișate de diri.

oameni, și mai mult decât oricine, de altfel, visătorii înșiși, încă îndrăgostiți de legendele sentimentale, paradisiace, pe de o parte, și atât de indiferenți, dacă nu cruzi, pe de altă parte. Nu este atât de mic sau atât de șocat, atunci, precum se crede, idealul materialist, pe care, din fericire, și credincioșii îl susțin în mare măsură, nu fără a lăsa credința deoparte, în acest caz, pentru a mânui instrumentul roditor al ateilor: rațiunea.

Pentru moment, scopul științific ne conduce să garantăm, prin cunoaștere, sănătatea, libertatea, demnitatea umană; iar acest lucru nu este ridicat din motive de sentiment, ci din motive de convingere. Precizând fapte și adevăruri naturale, ea hrănește și limpezește conștiința, făcând astfel posibilă conviețuirea în cadrul unor reguli sociale din ce în ce mai superioare. În efortul său hotărât de construcție cognitivă, acumulează antecedente care sunt folosite în moduri multiple, diverse și toate la fel de benefice, întrucât se bazează pe adevăruri pozitive, adică reale. În același timp, se pregătesc noi elemente de judecată care să susțină sinteze poate neașteptate - și nu mai puțin optimiste, așa cum trebuie să fie concluziile pozitive, dat fiind că realitatea din care facem parte nu ne poate fi nefavorabilă -, se răspândește către totul își vântează cuceririle și pregătește astfel, pe teren ferm, baza egalității sociale; mai degrabă, a egalității raționale, care nu este, și nu poate fi, distribuția necondiționată a bunurilor dobândite, ci mai degrabă capacitatea de a co-dirija organismul social în beneficiul tuturor elementelor utile grupului; dar numai asta poate să nu seducă pe cei amăgiţi care cred că într-o zi vor putea

A fi puternic, pentru a asupri, la rândul său, vechii asupritori, este deja o cucerire neprețuită și foarte rodnică în bunuri și, în plus, nu este o idealitate de neatins, ci o speranță în procesul de realizare.

Niciun bine nu este apreciat mai puțin decât cel deja atins; Dar dacă ne-am opri să examinăm importanța beneficiilor datorate cunoașterii și

să le comparăm cu inutilitatea ignoranței întunecate din alte vremuri, am fi uimiți de rezultatul unei astfel de constrângeri. Dubla iluzie care ne face să-i invidiem încă pe strămoși, cu aceeași lipsă de logică cu care ne compătimește metantropii, nu ne permite să vedem clar munca desfășurată de efortul cognitiv, care a scos prejudecata de fier care menținute în două planuri bine conturate pentru toți oamenii: stăpânul și sclavul, care nu erau altceva, chiar dacă erau numiți cu alt nume.Totuși, acest efort tenace de conștiință a redus astfel decalajul în care se aflau.respectiv. oameni, că acum se poate vorbi de egalitate, măcar și chiar de egalitate pământească, fără a fi aplicate vechile discipline terifiante.

Predicale egalitare nu ar fi realizat nimic, în schimb, dacă masele populare nu ar fi început să-și informeze conștiința într-o ordine pozitivă de idei, pentru că dreptul la egalitate este rodul cunoașterii; Este un bine să fii cucerit pe acea cale. S-ar putea gândi în mod judicios la o asociere egalitară, fructuoasă, în care componentele să fie incapabile să-și ajusteze acțiunea la echitate, care este statul de drept al tuturor în beneficiul tuturor? Cel care nu este abilitat

să conducă, nu ar trebui și nu poate să conducă într-o comunitate socială egalitară, adică în care fiecare persoană trebuie să-și exercite autoguvernarea în așa fel încât să nu poată încălca drepturile altora. Și ar fi de înțeles să ne așteptăm ca cei puternici să fie pregătiți să renunțe la mai mult decât li se ia, dacă ei, la rândul lor, trebuie să joace rolul celor oprimați? Să te gândești la asta înseamnă să te lași amăgiți cu o utopie completă, infertilă, de altfel, întrucât doar rolurile s-ar fi schimbat, iar consecințele deplorabile s-ar resimți imediat. Desigur, niciun om conștient nu este dispus să se sacrifice necondiționat; iar dacă s-ar întâmpla acest lucru, cei care s-au simțit asupriți, oricine ar fi ei, ar fi, la rândul lor, să intre în grevă și sabotaj.

Cucerirea egalității, ca și cea a libertății, necesită, ca singură armă eficientă și esențială, cunoașterea. Nu este suficient să aspirăm la egalitate, așadar: este necesar să o putem practica, iar acea aptitudine este noțiunea de îndatoriri sociale dusă până în punctul în care fiecare dintre asociați știe să se guverneze în cadrul strictului lor drept, fără nevoia de constrângere: prin lucrare a conștiinței. Nu vorbim despre egalitatea visătorilor, care a fost proclamată de multe secole fără succes, ci despre egalitatea realizabilă. Aspirația este deja o mare pârghie; Cu toate acestea, trebuie să-și găsească punctul de sprijin pentru a putea funcționa în realitate și numai acel punct de sprijin este în cunoaștere. Ar fi prea confortabil să așteptăm realizarea, doar prin dorință, a unei aspirații care, pentru a fi creată pur și simplu, într-o direcție pozitivă, a necesitat efortul de secole.

Solicitanții la egalitate au decalajul cuceritor deschis, nu trebuie decât să devină capabili să practice un guvern egalitar, adică să demonstreze pregătirea necesară pentru a împărtăși direcția socială, orice altceva, actele de forță, violența, virulența. , departe de a ne apropia de acel deziderat, ne îndepărtează de el.

Cunoașterea, anterior limitată la câțiva, și care astăzi este răspândită în organismul social în mii de moduri, este cea care ne pregătește să trăim în linii directoare din ce în ce mai egalitare, evolutiv, oricât de mult cred nerăbdătorii că este violență. a determinat pașii care au fost deja făcuți pe acea cale, sau care i-a grăbit, cu aceeași lipsă de temelie cu care visătorii ar putea crede că acești pași se datorează acțiunii acelei aspirații sentimentale, platonice, pe care, de asemenea, au cultivat-o cu generozitate. pentru vis. Același factor economic nu este decisiv, în opinia noastră, în această lucrare de conștiință, de cunoaștere mai mult decât orice altceva.

Întrucât mișcarea egalitaristă este propusă de unii, s-ar părea că înseamnă o catastrofă pentru clasele înstărite și tocmai asta îi determină oroarea; Dar dacă se ține cont că oricât de mult se agită aspiranții și oricât de mult rezistă capitaliștii, în afara vicisitudinilor luptei, nicio soluție care nu este rezonabilă nu va putea prospera sau rezista, în realitate, nici va putea fi susținut definitiv, pentru că tiparul care ar trebui să guverneze și să guverneze evoluția este cel al ecuanimității; dacă considerăm că egalitatea cere

[189]

PEDRO FIGARI

Dacă rătăciții se ridică, iar nu cei înstăruți să cadă, se va vedea că, din punct de vedere practic, evoluția socială, ca și orice altă evoluție, este în ultimă instanță, fundamental, o operă de cunoaștere. Multitudinea de interese implicate în lupta evoluționistă înseamnă că fiecare problemă trebuie rezolvată în conformitate cu echitatea, iar aceasta necesită o serie de acte consistente, eșalonate, succesive, progresive, după un plan care, pentru a fi eficient, trebuie să fie neapărat reflexiv. , deliberat în așa fel încât să se poată impune conștiinței sociale ca fiind judicioasă.Nu trebuie decât să privim ce se întâmplă de îndată ce apare un conflict, pentru a vedea că toată lumea încearcă să-i examineze echitatea și că acest lucru este apreciat pentru valoarea sa.proiecțiile consecutive ale fiecărei soluții, și nu prin împingerea cererii; Și așa se face că, pe cât nerăbdatorii și violenții așteaptă de la o clipă la alta realizarea viselor lor teoretice, la fel cum reacționarii au încredere că vremurile de demult vor reapari prin magie, cele mai inteligene. direcționează acțiunea, în mod corect și ferm către același ideal, cu un simț mai practic, și pregătesc acea cucerire în planul efectiv al realității.

Nu ne vom obosi, la rândul nostru, să condamnăm acel spirit amăgit transmis de tradiția sentimentală, atât de infertilă; acel atașament față de prodigios care a abătut atâta vreme omenirea de la calea sa cea mai sigură și de bun augur: rațiunea, care este cultul adevărului, al

realității, al vieții. Intelectualii înșiși încă divagă mai departe, în loc să precizeze, în loc să caute în zonă.

li 190]

ARTĂ, ESTETICĂ, IDEALĂ

calitatea cea mai bună, utilizabilă, de profitat și de folosit; Încă se opresc să investigheze și să discute, pe cât de nesfârșit, pe atât de sterili, despre „naționalitatea” căreia îi aparține cel care a descoperit ceva: o avere, o idee, o resursă, un nou element de judecată, pentru a nu-și îndrepta mai bine recunoștința. , ci pentru a se lauda; asemenea copiilor se opresc sa se dispute despre cine a vazut prima data copacul ale carui fructe delicioase picura miere in maini, in loc sa le guste; si asa se cheltuie atata energie fara folos. Daca nu ar fi pozitivistii si materialiștii se apucă să investigheze și să disemineze și nici nu ar fi încă „probleme” actuale care ne interesează, acelea pe care nerăbdatorii ar dori să le rezolve dintr-o singură lovitură în favoarea lor, de îndată ce conștiința populară s-a deschis fulgerelor de convingere științifică, fără a ne opri vreodată să ia în considerare avantajele deja obținute. Ceea ce s-a realizat, însă, este mult mai important decât se presupune. Dacă se compară situațiile respective dintre stăpâni și slujitori, se va vedea că au fost deja atinse posturi estimabile, chiar dacă nu sunt cele dorite, care nu sunt, nici nu pot, nici nu pot fi vreodată, pentru nimeni. Înainte, oamenii erau o mare turmă îndreptată după capriciul câtorva lupi-păstori, în timp ce acum acel popor, informat asupra puterii oricărei organizații colective, prin „act de cunoaștere”, face progresiv simțită conștiința dreptului lor. și, făcând acest lucru, se înalță și se îndreaptă către egalitate.

Desigur, se înțelege că ignoranții nu sunt calificați să conducă. Cum ar putea atunci

Γ191]

PEDRO FIGARI

expediente întortocheate, oricât de pricepuți ar fi, toți co-asociații susținători, geloși pe binele comun cât și pe al lor, vor îndeplini acea funcție delicată de poliție socială; Dar pentru a ajunge la acesta, care este, în cele din urmă, un ideal realizabil, va fi necesar ca conștiința să fie afirmată și forjată pe nicovala dreptății, care este cunoașterea; în dragostea de realitate, de adevăr, de viață.

[194]

ARTĂ, ESTETICĂ, IDEALĂ

V

VIAŢĂ

Fluturele care flutura șovăitor, ca un decupat de hârtie; broasca care croncăie în interiorul unei fântâni și peștele care zigzag în apă; reptila târâtoare; pasărea care despica aerul ca o săgeată, sau care

rămâne nemișcată, ca o statuie, la marginea unei bălți; țestoasa care gâcâie, oaia care behâie, taurul care mâhâie plângător ca oaia și țestoasa; tigrul, bănuitor, pândind, punându-și toate simțurile în tensiune, leul, sigur de sine; pahidermul somnoros; pisica drăgălașă și poala drăgălașă, care simt mângâierea caldă a unei mâini feminine care le curge pe spate, cu o voluptate inefabilă, și tânăra înzestrată, și muncitorul întunecat care trăiește în măruntaiele pământului, și aeronautul, dornic. pentru înălțime și lumină, toți încearcă în mod egal să-și mențină individualitatea și nu o schimbă. Dacă am putea comunica cu cel mai mizerabil gândac, am fi surprinși să vedem cât de mulțumit este de sine; iar dacă l-am întreba dacă vrea să devină un Adonis, poate că s-ar revolta la fel de mult ca un papuan pe care i-am propus să-l transforme într-un gândac. Nici măcar viermele în sine, care șerpuiește atât de încet

tensionat, și care înaintează cu o încetineală exasperantă, oricât de inteligentă și de inteligență am presupune că este, ar dori să-și schimbe structura organică. Toți, dimpotrivă, identificați cu propria ființă, dornici de a trăi, își iubesc într-un mod dragut „forma lor vitală”, și își apără carapacea. S-ar spune că știu intuitiv că, în afara ei, există o negație. : neantul, Moartea.Toți denotă, așadar, o ambiție nesățioasă de a o menține și, pentru a face acest lucru, ajung uneori până la a-și desfășura propria reproducere mortală.Poate că este omul, adică cel mai complex organism și , așadar, cel care are o poziție cea mai bună în natură, singura ființă care, rătăcită de filozofiile sale abstruse, a ajuns în punctul de nebunie enormă de a disprețui viața.

Același scop vital individual este văzut în întreaga natură; Toate ființele aspiră să-și păstreze propria entitate și să se propagă, iar aceiași care se așteaptă la o altă viață nemuritoare ar disprețui-o, dacă, pentru a o obține, ar fi necesar să-și schimbe unitatea structurală, personală. Nimeni nu s-ar consola cu a fi, „altul”, oricine ar fi. În imensele domenii ale realității, în torentul infinit de aspirații vitale, totul este individualitate care vrea să se perpetueze ca atare: omul, pasărea, peștele. , reptila. , insecta. Ce este viața, atunci, dacă nu este individualitate?

În tăcerea însăși, în liniștea aparentă a câmpului deschis, dacă observăm cu vreo atenție, simțim că totul vibrează în jurul nostru; iar dacă ne uităm atent, percepem, încetul cu încetul, ființe din ce în ce mai mici care se străduiesc să trăiască. Acea trepidare, acel zumzet produs de mișcări foarte ușoare, minute, sunt,

cu siguranță, ca și celelalte, manifestări ale vitalității la fel de individuale ca cele pe care le percepem în domeniile cele mai accesibile privirii noastre. Fiecare vrea să trăiască în propriul ten, oricare ar fi acesta, și luptă pentru ei înșiși și pentru urmașii lor,

care este prelungirea lor înșiși. Musca devora materia organica pentru a-si intretine larvele, cu aceeasi spontaneitate cu care se hraneste cu ea fazanul. zboară, și cu care omul se hrănește cu păsări, iar acea închinare necondiționată a propriei structuri se manifestă în atâtea moduri câte forme de individualitate vitală există. În om, ca și în alte organisme, instinctul care încurajează autoperpetuarea se denunță întotdeauna într-un fel, chiar și în ciuda tuturor voturilor și convențiilor cele mai deliberate; iar în centrele în care sentimentul fertil al filogeniturii este absent, în care depopularea este cel mai deplânsă, ca o consecință firească a acestei abateri, se remarcă acest factor esențial incontenabil și neconținut, prin cultul simulacrului fertilizant care se practică.chiar de către calculatoarele cele mai recalcitrante si pierdute, de parca ar fi o scurgere a instinctului formidabil, la fel in care se vede in jurul unei mese, sub alt aspect, instinctul vital, de asemenea, in cadrul fiecarui regim si al tuturor artificiilor.urban si tot. afectiuni romantice. Oriunde s-ar afla, se poate observa dorința naturală de a se conserva, reproduce, perpetua, nu ca conformare cu o lege comună a naturii, ci ca o cerință intimă a fiecărei organizații individuale.

DACĂ s-ar putea pătrunde în cele mai joase tărâmuri, unde o picătură de apă poate fi cea care ne oprește.

altele este o entitate astronomică, am vedea același lucru, cu siguranță. Totul „există” în natură. Dacă toată substanţa presupune formă şi energie, toată substanţa „trăieşte”, totul este energie pusă în slujba senzaţiei; totul este individualitate care, într-un fel sau altul, tinde să-și păstreze structura, și chiar și în forme sincer organice, înainte de a ceda presiunii agenților externi, care, la rândul lor, se luptă cu același scop, vedem că Ei tind sa-si fecundeze, sa-si mentina individualitatea, munca lor.Daca nu ar fi aceasta actiune constanta a substantei, totul ar fi imuabil, in loc sa fie totul schimbare, transformare perpetua, asa cum este.

DA toată substanța și toată energia sunt elemente imuabile și indestructibile, în ceea ce privește esența lor, viața într-o simplă modalitate formală, pur, întrucât oricât de mult s-ar modifica aceste elemente, ele nu pot pieri, ci mai degrabă se transformă în indestructibilitatea substanței. , care rămâne inalterabil, peren. În afara formei, care este și inseparabilă de substanță, ca și energia, restul se menține perpetuu: ea „trăiește” în natură. Există și nu poate fi substanță „moartă” în realitate, ci doar individualitate care se dizolvă și încetează să acționeze” ca individualitate”, iar rămășițele ei continuă să „trăiască”, în afara ei, în cosmos, veșnic și nespus. Modalitățile substanței sunt, deci, cele care se schimbă, dar nu substanța însăși, care rămâne în orice altceva imuabilă, imuabilă. Viața este, așadar, forma, structura individuală; iar lupta pentru viață este lupta pentru entitatea individuală care este blocată într-un per-

întreb inextinguishable, entre las infinitas varieties morfológicas de la substantiala integral.

Totul în natură tinde să-și mențină „forma”, chiar și în afara domeniilor sincer biologice, la fel ca omul, copacul și stânca. Când tăietorul de lemne taie stejarul și îl despica, fiecare bucată din el, indiferent de felul în care este tăiată și sculptată, își va păstra forma, așa cum a făcut-o stejarul de secole care l-a modelat și până când elementele exterioare lui, adică la individualitatea sa plastică, nu l-au transmutat, își va menține structura formală finală la infinit imuabilă; și același lucru trebuie să se întâmple cu fiecare particulă a substanței, cu fiecare moleculă, cu fiecare atom. Ceea ce se poate spune este că există forme individuale mai active și mai puțin active în eforturile lor de a-și păstra structura, de a o adapta, de a o îmbunătăți; dar nu că există substanță moartă, doar pentru că nu manifestă eforturi egale de activitate în utilizarea propriei sale energii vitale, întrucât „existența” substanței moarte nu este concepută în realitate, adică inexistentă. o contradictie.DACA se poate considera ca exista forme individuale mai organizate si mai active decat altele nu poate fi admisa existenta inexistentului;daca se poate considera ca substanta se imparte in „vie” si „ vital”, de exemplu, nu se poate admite logic. că există substanță vitală și substanță moartă, întrucât moartea ar presupune o negație a substanței, iar aceasta, în realitate, ESTE, este orice afirmație, este viață, mereu, perpetuu. ; iar când nu acționează într-o formă, acționează într-o alta, la infinit.

Obişnuit cu vechiul concept vital, care

atribuie anumitor fenomene ale naturii o entitate esențial diferită de celelalte, un element excepțional, un anumit agent, un „principiu vital” s-a căutat pentru a explica analogia fenomenelor care se dezvoltă în ceea ce este considerat regnul „biologic”. , în opoziție cu substanța despre care se presupune că este moartă, care, după cum o observă Λ, manifestă tot mai multe atribute de mișcare, adică de vitalitate. Deci acel „agent” vital care era căutat a dispărut, ca element generator de organizații biologice, iar, pe de altă parte, identitatea presupusului „principiu vital” în întreaga substanță a luat contur. Mișcarea browniană în sine trebuie presupusă a avea un caracter vital mai degrabă decât pur cinetic, ceea ce nu ar avea nicio explicație în teza că moartea poate exista și chiar se poate manifesta în mișcare.

Substanța este însoțită în mod necesar de vitalitate de simplul fapt de a fi, iar viața trebuie considerată, așadar, ca „o formă" a substanței - energie. Pentru a descoperi esența vieții ar fi necesar să se descopere esența substanței, pe care o o contine nespus, pentru ca aceste trei elemente: substanta, energie si forma, sunt inseparabile, sunt viata, sau, cu alte cuvinte, ceea ce este. Forma, deci, este modul

de manifestare a substantei - energie, adica viata. , existentul, forma este, cel puțin, ceea ce arată viața în fiecare modalitate vitală.

Cei care au studiat „viața” au studiat mai degrabă modul în care aceasta se manifestă la scara biologică, de organizare tipic fiziologică, precum Bichat, care o consideră

a spus „ansamblul funcțiilor care rezistă morții”, ca Bernard, care îl compară cu arderea, 1 ca Ostwald, care îl consideră un sistem staționar care primește energie din exterior și o eliberează etc. Astfel, natura procesului biologic mai degrabă decât natura esențială a vieții însăși și, în plus, atunci când cineva a vrut să stabilească presupusul „principiu” vital sau să localizeze presupusul „nod vital”, am găsit substanță, energie, formă și nimic mai mult.

Având în vedere modul actual de raționament, nimic nu ar trebui să ne atragă atenția la fel de mult ca faptul că nu ne-am putut forma o idee, chiar aproximativă, despre viață, adică despre același lucru care ne face să gândim, să simțim, să acționăm, în toate.instantanee. În acelaşi timp în care s-au pătruns mistere ce par fundamentale, ceea ce se referă la viaţă, în sine, este ca prima zi, într-un întuneric de nepătruns, care deznădăjduieşte pe cercetător; și poate că asta se datorează faptului că logica noastră s-a rătăcit în primii pași ai căii speculative, care încă ne ține încâlciți. Astfel, deși cunoaștem legile după care sunt guvernate mișcările stelelor în sistemul nostru planetar, chiar și atunci când ele se mișcă într-un mod diferit față de modul în care apar ochilor noștri, nu știm ce elemente ne mișcă pe noi înșine, chiar dacă suntem în posesia 1 2 al nostru

1 Claudio Bernard spune: „Viața este, în esență, o imagine a arderii, iar arderea este o serie de fenomene chimice, de care căldura, manifestările luminoase și vitale sunt direct legate” — Definiția vieții, pagina 42, vc.

2 W. Ostwald Energy, pag. 211, v c.

deține cele mai intime secrete. Nu știm nimic despre o enigma la fel de interesantă ca cea a forței ascunse pe care o conducem, o manevrăm și o folosim, aceeași care ne face să gândim și să dorim, precum și să vorbim și să umblăm, în conformitate cu gândurile și voința noastră, de obicei, și uneori şi în dezacord. Nu știm de ce simțim, de ce gândim, de ce vrem, de ce ne mișcăm și, de îndată ce ne punem întrebări despre asta și ne uităm în jurul nostru, parcă ne trezim dintr-un vis himeric, care ne dezvăluie clar că mintea noastră se află în afara terenului efectiv al realității; Adică, cerebrațiile noastre nu se adaptează la „ceea ce este”, ci rătăcesc în domenii arbitrare. Dacă analizăm ideile care ne copleșesc, observăm adesea că sunt îndepărtate din mediul natural, în cursul propriu-zis. elucubrații obișnuite, vedem că aproape

toate sunt dirijate de miraje înrădăcinate în tradiție, care nu rezistă nici unei examinări critice, și în așa măsură încât, de mai multe ori, am vrea să gândim și să procedăm într-un mod diferit. din felul în care gândim și Fii așa, există, într-adevăr, o ironie de oțel în faptul că cei mai capabili înțelepți înșiși nu au fost în stare să explice fenomenul vieții, al vieții însăși care îi animă, chiar dacă este un lucru atât de fundamental și de un interes atât de mare și fiind atât de strâns legat de organismul viu însuși.

Cei care s-au oprit să studieze fenomenul vital ca manifestare tipică a lumii „organice” fie au descoperit manifestări mai mult sau mai puțin analoge în toate domeniile, aceleași care îi deconcertează, fie s-au limitat.

Ne referim, firesc, la cei care au cautat in domenii pozitive explicatia acestui fenomen, intrucat ceilalti nu au putut face afirmatii decat fara posibile verificari. : animistii si arheistii. Vitalistii, ca si neovitalistii filozofi, după numele lui Dastre,1 au eșuat și în încercarea lor, pentru că au căutat o diferență fundamentală în cadrul unei identități fundamentale, după înțelegerea noastră, în același mod în care cei care au căutat o diferență esențială între lumină, căldură și electricitate, sau cei care şi-a căutat explicaţia în afara naturii, ar fi eşuat, iar uniciştii, ni se pare, s-au dispensat de „individualitatea”, ca element caracteristic al manifestării vitale.

Dacă viața este inclusă implicit în substanță, ea este substanța însăși, iar ceea ce se caută în acele moduri nu poate fi altceva decât forma în care se manifestă „cea mai organizată viață”, chiar dacă chiar în acel domeniu a prevăzut că se observă că ea este produsă „ca individualitate”, iar în afara ei, moartea, care este viața în cadrul altor modalități de substanță, cade neapărat într-o abstracție pură. Totuși, la viață, care este singurul fenomen pozitiv, nu numai în raport cu fiecare individualitate, dar și în sine, ea a fost considerată ca un fenomen care este subordonat morții, care, oricare ar fi ea, este un fenomen „negativ” în raport cu moartea.numai individualității, de altfel, ca

1 A. Dastre: La vte et la mort, pag. 29.

încetează să mai fie o astfel de individualitate; Viața, care este afirmarea constantă a realității, adică a ceea ce este, a ceea ce acționează, a ceea ce predomină, a fost abordată ca un simplu fenomen tranzitoriu care trebuie să se predea morții, ea, da, triumfătoare, necucerită: care supără. fiecare concept eficient al naturii, deoarece este cea mai perfectă antinomie a sa; și ca o consecință a acestei abateri, Moartea, Moartea, este încă prezentată cu coasa sa enormă care domnește deasupra realității suverane. Aceste reziduuri de legendă

ancestrală inspiră încă, după cum se vede, chiar și cele mai selecte spirite.Dacă este un lucru clar, este tocmai autonomia naturii, care nu face și nu poate să vasalajeze nimic și nimănui, pentru că în afara nimicului. este posibil, dacă sunt posibile delirile noastre, aceleași care, de altfel , sunt și inspirate, în adâncul sufletului, de cultul realității, care este propria noastră natură; și atât de mult, încât acesta ar putea fi numit „fanatismul naturii”, chiar și cu privire la cei care îl consideră neglijabil pentru că se tem de pierderea ei.

Totul este „viață” în realitate. Tot ceea ce a existat există și nu poate înceta să existe, într-un fel sau altul, deoarece nu poate exista nici crearea sau distrugerea substanței, nici crearea sau distrugerea energiei. Aceste două elemente, de altfel, inseparabile, – substanță, energie – sunt viața, deci; Adică ce este. Complet imuabile, în ceea ce privește esența lor, singurul lucru care se poate întâmpla este să se transforme în interiorul propriei lor aspirații perpetue, debordante, nesățioase.

Totul trăiește așa, în natură, într-un mod peren; pieptar ca substanță, în același timp, nu poate

nu mai lua „forma”, întrucât în afara ei am găsi o absurditate, o contradicție, adică o inexistență, o „negație” vie, fenomenul vital trebuie considerat, în modul nostru de a vedea, ca un formele substanţei-energie, adică ca o modalitate pur „morfologică". Viaţa trebuie privită, deci, ca un fenomen morfogenetic al substanţei-energie integrală, întrucât „viaţa" este tot ceea ce există, deci chiar dacă este percepută într-un mod special în organizațiile complexe și chiar dacă se poate înțelege că viața este doar întreținerea unor individualități structurale.

În afara individualității, este adevărat că nu există viață pentru entitatea individuală; dar pentru realitatea deplină, care trăiește perpetuu, fără nicio întrerupere, nu există decât o negație, o abstracție psihologică; și chiar elementele care sunt căutate în domeniul energiei biologice, fiziologiei, morfologiei, anatomiei, histologiei etc., nu au putut să nu ia în considerare această entitate: individul, care, după înțelegerea noastră, „este concretizează viaţa”, în acelaşi fel în care forma concretizează substanţa. Restul, în afara individualităţii, este o non-valoare, nu este, mai bine, dacă nu preferăm să spunem că este moartea. , adică , o abstractizare psihică pură, fără nicio obiectivitate.De fiecare dată când am vrut să definim acel element pe care îl numim „viață”, s-a găsit individualitatea care trăiește, iar în afara acestei individualități biologice, nu există altceva decât o identitate fundamentală în toata substanta. În acest fel, atunci când ne întrebăm despre viață, ca entitate substanțială, ne întoarcem într-un cerc vicios,

întrucât încercăm să descoperim în substanță un element care este implicit în substanța însăși, și care oferă doar diferențieri, ca modalități morfogenetice pure. Căutarea unui anumit element în cadrul unei realități esențial identice, care este doar „formal” modificată, înseamnă căutarea imposibilului, și astfel cercetările au găsit „forme” și „grade” de organizare vitală, fără a putea preciza vreunul. diferență esențială între regnul mineral, vegetal și animal, ci doar grade și varietăți de organizare, și particularități specifice fiecărui grad și varietate a formelor substanței-energie, în cadrul unei identități fundamentale.

Noi, în general, considerăm viața ca un element exclusiv organizațiilor care seamănă cu ale noastre, pentru că nu putem concepe viața în afara acelei modalități individuale atât de caracterizate, așa cum este a noastră pentru noi; Dar mai întâi ar trebui să verificăm dacă acolo unde nu vedem o organizație individuală similară cu a noastră, așa cum se întâmplă cu ceea ce numim substanță anorganică, nu există și tnãívtdțialitate mai mult sau mai puțin definită, chiar dacă este într-o formă foarte diferită de a noastră. rezultând, pe de altă parte, în adâncirea observării naturii „moarte”, nemaifiind în microorganism.

Suntem surprinși că numai „forma” substanței-energie poate opera efecte atât de diverse, așa cum am fi surprinși, dacă nu ne-am fi obișnuit să o cunoaștem, că praful de pușcă, de exemplu, se poate manifesta sub aspecte atât de diferite. dintre cele pe care le prezintă, componentele sale sau oricare dintre numeroasele fenomene chimice

care ne încurcă la fiecare pas. Este adevărat că în manifestările care se dezvoltă în domeniile „biologice” există o asemenea complexitate și plasticitate, încât ne este greu să le considerăm incluse în aceeași scară fizico-chimică, unde se manifestă în mod obișnuit fenomene de mai mare fixitate; dar deci luăm în considerare că acele organisme sunt procese de acumulare prin asimilare, de evoluție de milenii, de multe ori milenii; dacă mai ținem cont că acest proces înseamnă progresivitate a efectelor, – a efectelor cauzale, la rândul lor – , chiar și atunci când motiv pentru o asemenea varietate de manifestări nu s-a găsit, la fel cum cauza afinității substanței, nici cea a fenomenelor de alotropie, nici altele, nu a fost găsită în același domeniu care este considerat mort, va fi văzut că acest lucru nu este suficient pentru a presupune un agent extraordinar, natural sau nu, care să le explice, întrucât, în natură, fenomenele vitale se manifestă fără o soluție de continuitate de natură radicală, chiar și atunci când se pătrunde în propriile lor domenii reputate. ca diferit, în esență, și din moment ce nu se poate lua în considerare ceea ce există „în afara vieții”, de ceea ce este, oricât de unic ar fi modul de a trăi în fiecare formă a substanței. De aceea, oriunde se observă, se observă modalităţi individuale, toate vitale, pozitive, eficiente, ale substanţei-energie.

Se va fi văzut că considerăm individualitatea, nu din punctul de vedere al indivizibilității, ci mai degrabă din punctul de vedere al dominantei structurii sale, sau al formei de organizare sau al

congruenței acțiunii și întotdeauna în cadrul un concept de relativitate completă, deoarece

că nu există nimic indivizibil în substanță, decât ceea ce presupunem astfel printr-o simplă abstracție. Ceea ce se poate remarca este doar o formă de organizare mai mult sau mai puțin definită și consecventă în acțiunea sa, dar nu o entitate complet indivizibilă, pe care nu o cunoaștem și care ar fi foarte greu de găsit, așa cum devine din ce în ce mai clar din științific. cercetare. Altfel, ar fi nepotrivit să numim un popor, de exemplu, care este un grup de oameni, individualitate, ca omul însuși, care este o asociație celulară, arborele, peștele, insecta, din punct de vedere al indivizibilității. În acest sens nu găsim nicio soluție tipică, în niciun domeniu. De la realitatea integrală la atom, totul dezvăluie individualitate, în același timp unitară, divizibilă, chiar dacă, prin simplu convenționalism, se încearcă să se considere atomul ca fiind absolut indivizibil.

În cadrul acestui concept de individualitate, care ne permite și să o considerăm astfel, chiar și atunci când este „neînsuflețit”, și chiar „artificial”, întrucât în acest caz ea însăși există, și exercită o acțiune în întregul integral proporțional cu structura sa. și propria sa energie, considerăm individualitatea stejarului, la care ne-am referit mai înainte, la fel ca la fiecare dintre piesele sale și, de asemenea, la barca sau mobilierul care a fost construit cu el, așa cum considerăm individualitate pentru fiecare dintre ele. fibrele sau ale moleculelor constitutive, toate acestea joacă o acțiune pozitivă în realitate, chiar și atunci când nu este activă și nici nu prezintă nicio motilitate, în același mod în care considerăm praful de pușcă ca individualitate, precum și componentele sale: cărbunele,

sulf, salpetru, cu o acțiune foarte diferită, de altfel. Ar putea oare diferențele lor, cu efecte atât de diferite, să nu fie observate?

Obișnuiți cu conceptul de vitalitate organică, cu funcții fiziologice manifeste, ne este greu să credem că o „substanță moartă” trăiește, așa cum ne-am obișnuit să considerăm așa-numita substanță anorganică; dar cum am putea noi, pe de altă parte, să presupunem că mortul există, dacă nu există crearea sau distrugerea substanței-energii? Cum am putea presupune „moartă” o substanță care își manifestă invariabil propria energie? Astfel, elementele pe care le folosim pentru a ne satisface nevoile, fie „organice” sau nu, le folosim tocmai în „propria” natură, adică a sa structură, iar când se construiește o casă, o piesă de mobilier, o mașină, un vehicul, nu s-a făcut altceva decât exploatarea „vieții” acestor substanțe, a formei lor „vitale”, a individualității lor, la fel ca atunci când Noi Folosim animalele pentru a le exploata puterea, sau orice alte particularități ale lor, facem acest lucru ținând cont de natura lor vitală. Așa cum înrobizăm boul, calul,

câinele, pasărea, pentru a profita de ele conform lor. propriul ten, folosim arborele, care ne oferă fructe, lemn de foc, adăpost sau linii și tonuri care ne pot servi într-un fel, și orice mineral care are proprietăți utilizabile; dar, se va spune că tocmai ceea ce folosim face nu avem viață, adică existență, când este Tocmai acea viață, acea existență, în cadrul structurii ei individuale, de ce încercăm să profităm?

Noi, dimpotrivă, ne străduim să cunoaștem particularitățile fiecărei substanțe, fie ea sau

neorganic, pentru a descoperi în el elementele intrinseci și extrinseci care ni se pot potrivi și le folosim în acest fel în cadrul individualității pe care o manifestă fiecare dintre soiurile sale. În acest fel aplicăm forma vitală „proprie” a fiecărui element pentru a ne servi nevoilor și scopurilor individuale; și de aceea nu ne trece prin cap să facem topoare cu apă, sau să mișcăm locomotive cu pietre, sau să construim baloane pe bază de ecvine. tracțiune.sau bovină.Întregul proces al activității umane s-a dezvoltat în sensul aplicării, în favoarea omului, a tuturor modalităților „proprii” ale substanței, iar celelalte organisme cunoscute procedează la fel și, procedând în acest mod. , nu se ține seama de natura mai mult sau mai puțin organică sau anorganică a substanței, ci de ceea ce poate fi potrivit pentru fiecare structură, pentru fiecare modalitate individuală, oricare ar fi aceasta.

Oricât de diferită ar fi manifestarea vitală a „fiecărei forme” a substanței-energetice integrale, nu poate fi ignorat că ea trăiește și coexistă cu toate celelalte, precum și că are, în consecință, o a treia parte de acțiune în realitate deplină, corelativă cu individualitatea sa structurală.Același lucru care se manifestă doar ca o forță de coeziune în substanța care se presupune a fi anorganică, în acțiunea sa de conservare a arhitecturii în sine, poate ajunge, în cele mai organizate exemple, o varietate infinită de modalități și chiar la aceleași inițiative de schimbare în formele obișnuite de adaptare și selecție și în metodele de apărare; dar nu este mai puțin adevărat că, cu excepția acțiunii agenților externi, care, în eforturi de a-și menține și tenul și de a se extinde și

răspândit, puneau în frâu celelalte individualități, ar rămâne neschimbate. Totuși, faptul că cele mai complexe și mai inteligente modalități vitale desfășoară o acțiune mai variată, mai adecvată și mai eficientă pentru atingerea aceluiași scop de menținere a structurii lor, nu arată o diferență fundamentală, ci mai degrabă „formală”, între acestea și pasivul, inertul, întrucât totul acționează într-un fel în realitatea integrală și totul tinde să-și mențină individualitatea modală; și chiar și în individualitățile tipice de „organizare”, vădit asemănătoare, există și diferențe care par radicale în ceea ce privește

modul de a acționa, între oameni și popoare, de exemplu, deși nu se poate nega că, unii și alții sunt esențial identici. în natură și, în același timp, tind să satisfacă nevoi fundamental identice.Așa cum am spus mai înainte, aceste diferențe de acțiune se explică printr-o diversitate de grade de conștiință, în principal, în același mod pe care trebuie să le atribuim unei diversități de grade de conștiință viclenia vulpii, de exemplu, și blândețea boul, care merge atât de supus la abator, deși cu greu ar putea bănui soarta care o așteaptă: ar deveni un „taur” de luptă și ar trebuie apărat ca atare. Există, de altfel, în omul însuși, o mie de abateri în acțiunea sa, în ciuda dezvoltării mai mari a conștiinței sale, din cauza multiplelor cauze de eroare.

Oricum ai privi, atunci, observi că întreaga substanță tinde întotdeauna să-și mențină propria structură în raport cu factorii externi, care, la rândul lor, fac același lucru în favoarea lor. În mijlocul acelei acumulări integrale de energii

aplicate la păstrarea formei fiecărei modalități individuale, ele acționează într-un fel sau altul: atomul, ca steaua, ca natura deplină, și totul, în același timp cu individualitatea, ca substanță divizibilă și transformabilă: bacteria și moleculă; parazitul și grăuntul de nisip; insecta sau bijuteria și floarea sau fructul; pasărea și cabana; palmipedul și munții și lanțurile muntoase; oviparul și mamiferul, soarele, stelele, realitate totală. Constatăm, astfel, că, dacă față de ceea ce considerăm în prezent individualitate organică unitară, se observă întotdeauna modalități care sunt în același timp continue, plastice, variate, complexe și mai mult sau mai puțin congruente, acel aspect al substanței este în expansiune. , fără nicio soluție, până la atingerea domeniului microscopic, în care se poate observa și mișcarea, energia, viața, apoi, care este un atribut inerent oricărei substanțe, - un atribut fără de care nimic nu poate „exista, nici măcar să fie conceput”. —; și asta ne face să credem că realitatea este viața, toată ea, care se transformă perpetuu într-un torent de activități care lucrează în favoarea ei, adică în favoarea propriei individualități, într-un flux infinit de substanță - energie. , pe cât de imuabil în esență, pe atât de mutabil în formă, care luptă pentru a supraviețui.În acea arenă nelimitată în care totul concurează în același timp, într-un fel sau altul, pentru a-și menține propria individualitate, prin mijloace și variabile infinit variate. , pe scurt, totul este reversibil pentru realitatea integrala, $1 bine fiecare forma organizata a desfasurat o asemenea acumulare de eforturi pentru a-si conserva structura, incat daca ne-ar fi posibil sa o cuprindem

În întregime, ne-ar uimi prin uimirea a ceea ce nu mai admite nici un grad de calificare la superlativ; și, în ciuda tuturor, nu am putea spune în mod corect că este supranatural, nici miraculos, nici minunat.

Efortul pe care îl reprezintă fiecare individualitate de a se organiza, și de a-și menține propria arhitectură organică, este cu adevărat fabulos, fantastic. Dacă ne-am gândi o clipă la toate posibilitățile de eșec care au mediat întregul proces al acelei lucrări multiseculare, la toate vicisitudinile adverse pe care fiecare organism a trebuit să le înfrunte și să le depășească pentru a se contura, a se conserva, a îndura, pentru ca fiecare embrion să poată da roade.în plinătatea dezvoltării sale, în așa fel încât efectele acestei admirabile lucrări de tenacitate de care ne bucurăm ar fi putut ajunge până aici, ne-am simți cu adevărat tentați să acceptăm intervenția agenților supranaturali, dacă acestea nu au fost respinse de cea mai elementară logică. Acea muncă individuală care se modelează cu prețul eforturilor perene, expusă, așa cum este, la atâtea pericole; Acea individualitate pe care fiecare o conduce ca un fir tenue, foarte usor, prin incurcatura unei jungle, mereu expusa ruperii, ar merita o mult mai mare apreciere, daca ar exista constientizarea a ceea ce reprezinta. O singură verigă care fusese ruptă în acel lanț vital care leagă fiecare ființă de sursele originare ale vieții organizate ne-ar fi lipsit de existență. Este astfel de înțeles că fiecare organism depune la fel de mult efort ca și el pentru a păzi această relicvă a secolelor și secolelor, modelată cu minuțiozitate de strămoșii noștri, care, ca

Oricare ar fi, datează cu mult înainte de cruciade, chiar dacă sângele nostru nu este tot albastru. Peștele, poate, este cel care se poate lăuda cu cea mai veche descendență, dacă nu chiar cu cea mai strălucită; Dar omul, cel mai privilegiat organism de pe planetă, nu își apreciază suficient propriul bine pentru ceea ce merită și de aceea nu se practică cultul naturii, al vieții, care este cea mai mare și cea mai bună bogăție a noastră posibilă. Dimpotrivă, în urma unor erori fundamentale, se observă, pe de o parte, că, intuitiv, fiecare ființă apreciază viața, care este propria sa structură, în mod intens, și, pe de altă parte, că sunt multe, cel mai mult, cei care intelectual nu aduc tribut realității și vieții ca manifestare reală. De îndată ce este observată, se descoperă o predispoziție amară de a deprima realitatea care ne modelează și ne aprovizionează cu tot ce avem; acelei entități generoase, care nici măcar nu ne permite să-i mulțumim pentru beneficiile pe care le are, din moment ce nu am ști la ce sau la cine să apelăm, mai precis, întrucât cauza eficientă a individualității noastre, care este cel mai mult pe care o deținem, se pierde în necunoscutul. Pentru că acolo unde se studiază totul nu suntem învățați să prețuim viața, pentru că în școlile noastre nu dăm suficiente noțiuni de cosmologie și biologie, chiar și cei mai luminați oameni mor, uneori, fără să fi atins măcar lumea cu gândurile. realitatea, dacă nu să o iubească, să-i plătească admirația intelectului său; şi tocmai în acest fel au privit-o cu un gest de ciudă care denunţă, într-un mod irefragabil, înşelăciunea orientărilor ei mentale, pentru că altfel ar fi de neiertat.

Este îndoielnic că această grimasă a fost trasă de ființa care are o poziție preeminentă în natură.

În ceea ce privește viața, toată lumea s-a rătăcit. „Consolarea” a fost chiar instituită pentru ca oamenii să se resemneze să poarte povara existenței, care depășește tot ce se poate inventa în ordinea absurdului și a enormului; ca nu cumva să dorească să ofere mângâiere celor cărora nu li se permite să se bucure de bunuri naturale și resemnare celor care participă la sărbătoare dintr-o poziție atât de privilegiată și avantajoasă încât să nu poată renunța fără protest. Munca, care este condiția propriei evoluții, și care este deci un bun, a fost considerată o pedeapsă, o impunere a mâniei zeilor . Este adevărat că această condiție, din cauza erorilor de constituție socială, reprezintă uneori o adevărată tortură pentru cei dezmoșteniți, cei care trebuie să lucreze pentru ei înșiși și pentru trântorii stupului enorm biped, și astfel, din aberație în aberație, are ajung chiar să se întrebe dacă viața este un bine sau nu.

Daca omul ar fi constient de ceea ce este cu adevarat, departe de a fi considerat ca simpla indeplinire a functiilor vitale, pentru unii; sau ca ceva care nu are nicio importanță pentru ființa vie în sine, așa cum este, pentru alții - nu doar ca un regres prelungit sau ca un minotaur, cum spunea Buffon, care devorează organismul - ar trebui să fie considerat o comoară incomparabilă, deoarece la tenacitatea strămoșilor noștri, susținută de o infinitate de împrejurări fericite, pentru nimeni

la fel de fericit ca pentru noi; Dar în timp ce acționăm și simțim excelența vieții, în chiar atașamentul pe care instinctiv îl avem față de ea, filozofiile noastre metafizice ne umplu mintea de umbre, iar năucirea ne determină să susținem instituții anacronice, nefirești, ale căror efecte trebuie să le regretăm cu toții. . Dacă secretul misterului vital, care ne îngrijorează din cele mai vechi timpuri, ar fi dezvăluit odată pentru totdeauna, rezultatul ar trebui, fără îndoială, să fie unul de optimism de netrecut, nu numai pentru că nimic, până acum, niciun adevăr nu a fost advers omului. . , — și nu poate fi, pentru că adevărul și realitatea se identifică, atât unul cu celălalt, cât și cu noi «—, dar și pentru că este unul dintre adevărurile pe care ne interesează cel mai mult să le descoperim, să știm la ce trebuie să se conformeze acțiunea noastră. , în rezumat.

Însuși misterul morții, pâlpâirea supremă a individualității care l-a tulburat atât de mult pe om, tinde să se risipească astfel încât să se înțeleagă că trebuie să fie și mai ușoară decât somnul, la fel ca „neființa” individualității, în „ființa” perpetuă. ” al naturii care a susținut-o. Moartea este, așadar, un fenomen morfologic „individual”, pentru că pentru realitatea deplină nu există moarte, așa cum nu există trecut. Totul este prezent acolo, îndurat, într-un fel sau altul, oricât de mult simte fiecare ființă nostalgie în viaţa, a vieţii, în dorinţa ei instinctivă de a trăi şi de a îndura, ca atare, dorinţă care, în mijlocul propriilor aberaţii filozofice şi religioase, este

mereu denunţată, iar uneori, cu caractere psihopatice, sadice, s-ar spune. ziua omul se poate forma cu

știință despre viața superioară pe care a trebuit să o trăiască, ca ființă evolutivă, care își îmbunătățește constant soarta prin cunoaștere și prin acțiune conformă cunoașterii; prin muncă, care, departe de a fi o adversitate, este o avere care iese din avantajul propriei evoluții, după ce și-a depus efortul fundamental pentru sine și pentru urmașii săi, se va preda cu placință ideii dizolvării sale personale, cu aceeași naturalețe cu care furnicile își rup aripile după ce s-au fertilizat.

Sfârşit

LISTA lucrărilor care sunt citate în mod specific, indicând edițiile pe care le-am folosit, în ordinea în care apar citările

E. HAECKEL Enigmele Universului, Ed F. Sempere & Ca Valencia, Trad Cristóbal Litrán.

H Spencer, Principiile psihologiei, Ed F Alcan, Paris; Trans. Th Ribor și A Espinas

E Haeckel El monismo, Ed. F Granada v Ca, Trad. Enrique Díaz-Regt.

F Le Dantec. Știință și conștiință, Ed. E. Flammarion; Pans, 1908.

F Le Dantec Influențe ancestrale, Ed. E Flammarion; Pans, 1909.

GUTcAU Problemas de estetica contemporánea, Ed. F. Fe y Sàenz de Jubera, Madrid, 1902.

V HUGO W7 Shakespeare, Ed J. Rouff et Ce, Paris.

N Joly Man before metals, Ed F. Alcan, Paris, 1885, ed. a IV-a.

MAX-MuLLER Origine și dezvoltare de la religion, Ed. La España Moderna, Madrid

PASCAL Gânduri, Ed E Flammarion, Pans

BOSSUET· Oraţii funerare, Ed. E. Flammarion, Pans

E. METCHNIKOFF Studii asupra naturii umane, Ed Masson & Ce, Paris, 1904, ed. a II-a.

C Darwin Origen de las species, Ed. F. Sempete y Ca, Valencia, Trad A López White

Th RIBOT: Psihologia sentimentelor, Ed F. Alcan; Paris, 1903, ed. a IV-a.

E Renan Studies in religious history, Ed E Calmann Levy, Pans, ed. a VIII-a.

E RENAN Vida de Jesús, Ed. Maucci; Barcelona, 1910, 5 a ed C Valera. La Santa Biblia (antigua versiune), Depósito Central de la Sociedad Bíblica BYE, Madrid, 1908

D F. STRAUSS Nueva vida de Jesus, Ed. F Sempere y C», Valencia, Trad José Ferrándiz

[218]

REMY DE GourmonT Cultura ideilor, Ed. Mercure de France, Pans, 1910, noua ed.

H. Taine, filosofia artei, Ed F. Sempere, Madrid. BINET-SANGLE La folie de Jésus, Ed. A. Maloine; Paris, 1909-William James: Fazele sentimentului religios, Ed Carbonell și Esteva, Barcelona, 1907; Tradus Miguel Domen-ge Mir.

Barbby D'AUREVILLY Secolul XIX. Les œuvres et les hommes, Maison Quantin, Paris, 1887.

F. Le Dantec Atheism, Ed. Librăria Gutenberg, Madrid,

1908, Trad. Jose Gonzalez Llana

GUYAU: Arta din punct de vedere sociologic. Ed. Libreria F. Fe, Madrid, 1902, Traducere de Ricardo Rubio

GUYAU. Ireligia viitorului, Ed Daniel Jorro, Madrid, 1911; Tradus Antonio M. Carbajal.

E. Haeckel: Víase á la India, Ed. F Granada y Ca, Barce-

pânză, 1906, Trad. G Bolders și Feder Spiegel

HAECKEL: Minunile vieții, Ed. F Sempere şi C a, Valencia; Trad. Rafael Urban și Mariano Poto

H. BERGSON Materia şi Memoria. Madrid, 1900, Trad. Martin Navarro.

Un BlNET. Anul psihologic, Ed. Masson yCa, Pans, 1911. H. Spencer: Essays on Progress, Ed Librairie Germer-Bai-llière et Ce, Paris, 1879, Trad MA Burdeau

M DH Fleury: Sufletul criminalului, Ed. F. Alcan, Paris, 1898.

G. SERGI Emoțiile, Ed Daniel Jorro, Madrid, 1906,

Trad. Julian Besteiro

F. Nietzsche Originea tragediei, Ed. F Sempere și C »,

Valencia. Trad Peter Gonzalez White,

R. Meunier: Hachich-ul. Eseu despre psihologia paradisurilor efemere, Biblioteca Blouc! & Ce, Paris,

W. JAMES. Principios de psicología, Ed Daniel Jorro, Madrid,

1909, Trad. Domingo Barnes.

HEGEL Esthétique, Ed. Librairie Germer-Baillière, Pans, 1875, Trans. Ch. Bernard, ed. a 2-a,

A. DE Quatrefages. Specia umană, Librairie Germer-Bai-llière & Ce, Pans, 1883, ed. a VII-a.

E. Haeckel Istoria creației ființelor organizate, conform legilor naturale, Ed C Reïnwald; Pans, 1884, Trad. Ch Letourneau, ed. a III-a

JH Fabre: Amintiri entomologice, Ed. Librairie Ch. De-lagrave; Paris, ed. a 9-a.

[219]

F. Le DANTEC: Determinismul biologic şi personalitatea conştientă, Ed. F, Alcan, Pans, 1908; a 3-a ed.

A DASTRE: Viață și moarte, Ed. E Flammarion,-Paris, 1911. J LuBBOCK Omul preistoric, Ed Biblioteca Antică Germer-Bailhère et C e, F Alcan, Paris, 1888, ed. a III-a.

H Poincaré: Valoarea științei, Ed. E. Flammarion; Paris, 1911.

RU Emerson, Șapte eseuri, Ed Tipografia Henrîch și Ca, Barcelona, 1904, Trad. Peter Úmbert

RENÉ GUILLOUIN: Marii filozofi; Henry Bergson, Ed. Societatea de edituri, Louis-Michaud, Trad. Ioan Pujol.

W OSTWALD* Energia, Librăria Ed Gutenberg; Madrid, 1911; Trad. Calea ferată J. R.

C. BERNARD: Definition of Life, Ed Printing Roll; Madrid, 1887.

[220]

VOLUM PUBLICAT

1. — Charles Maria Ramirez: Artigas.

2. — Carlos Vaz Ferreira: Fermentar.

3 — Charles Reyles. TERRONUL și PRIMITIVUL.

4. — Edward Acevedo Diaz· Ismael.

5.	– Carlos Vaz Ferreira· DESPRE PROBLEME SOCIALE.

6.	– Carlos Vaz Ferreira PE PROPRIETATEA

PĂMÂNT

7.	– Joseph Mary Kings: DESCRIEREA GEOGRAFICĂ A

TERITORIUL O. REPUBLICII URUGUAY. (Volumul I).

8	– Iosif Maria Regi. Descrierea geografică a

TERITORIUL O. REPUBLICII URUGUAY. (Volumul II)

9	– Francisco Bauza: Studii literare.

10.	– Samson Carrasco. ARTICOLE.

11.	– Francisco Bauza Studii constituționale.

12	– Joseph P. Massera: STUDII FILOZOFICE.

13	– Bătrânul Pancho Pai BRAVA.

14.	– Joseph Peter Bellan· DonarramonA.

15.	– Edward Acevedo Diaz. SINGURATE și LUPTA OF

THE TAPERA,

16.	– Alvaro Armando Vasseur. TOATE CÂNTELE.

17.	– Manuel Bernard NARRATORI.

18.	– Ioan Zorrilla din Sf. Martin: Tabaré,

19- – Javier de Viana: STÂNGA.

20. – Maria Eugenia Vaz Ferreira: INSULA CÂNTICELOR.
https://neculaigirl.com
https://neculaigirl.com/en/